

Waterschap **Scheldestromen**

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding en managementsamenvatting	4
1.1 Leeswijzer begroting en meerjarenraming	4
1.2 Managementsamenvatting en begroting in een oogopslag	4
1.3 Kerngegevens	7
2. Beleidsbegroting	9
2.1 Uiteenzetting van de externe en interne ontwikkelingen	9
Ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar	9
De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenraming	9
2.2 Indeling Programmaplan	9
Programma's	9
Programma Waterkeringen	11
Programma Watersystemen	13
Programma Wegen	19
Programma Afvalwaterketen	24
Programma Bestuur en Organisatie	28
Dekkingsmiddelen	34
2.3 Raming belastingopbrengsten	36
2.4 Indeling paragrafen	46
Financiële positie	46
Assetmanagement	62
Bedrijfsvoering	66
Verbonden partijen	66
Openbaarheidsparaagraaf	71
3. Financiële begroting	74
Uiteenzetting van de uitgangspunten en normen	74
Indeling overzicht van baten en lasten	74
Voorgenomen Investerings	77
Geprognosticeerde Balans	106
4. Vaststelling programmabegroting en meerjarenraming	108

1. Inleiding en managementsamenvatting

1.1 Leeswijzer begroting en meerjarenraming

De begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 is ingedeeld in een beleidsbegroting (hoofdstuk 2) en een financiële begroting (hoofdstuk3). In de beleidsbegroting wordt ingegaan op zowel de interne als externe ontwikkelingen. In het programmaplan wordt hierop nader ingegaan waarbij aandacht is voor de ambities. Vanaf de begroting 2026 is de indeling van het programma enigszins gewijzigd, deze indeling is ook voor 2027 gehanteerd. Dit met als doel om het begrotings- en verantwoordingsproces transparanter te maken. In deze paragrafen wordt per programma antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat hebben we daar voor nodig?

In het onderdeel dekkingsmiddelen wordt zichtbaar gemaakt vanuit welke inkomsten de benodigde budgetten gedekt worden. In het hoofdstuk raming belastingopbrengsten wordt ingegaan op de berekening van de belastingopbrengsten en de verdeling hiervan over de watersysteemheffing, wegenheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. In het onderdeel 'indeling paragrafen' zijn de waterschapsbrede onderdelen opgenomen, zoals de financiële positie, assetmanagement, bedrijfsvoering, verbonden partijen en de openbaarheidsparaagraaf.

In de financiële begroting staan de financiële uitgangspunten opgenomen evenals diverse financiële overzichten en de voorgenomen (meerjarige) investeringen.

1.2 Managementsamenvatting en begroting in een oogopslag

In deze begroting voor 2027 en de meerjarenraming voor de periode 2028-2031 is de watersysteemheffing zoals die in 2026 gold verdeeld in een watersysteem- en een wegenheffing. Hierbij is rekening gehouden met de vanaf 1 januari 2027 van kracht zijnde nieuwe Kostentoedelingsverordening voor de categorieën ingezetenen, gebouwd, ongebouwd, en natuur. Daarnaast is er per 2027 ook rekening gehouden met de nieuwe "Nota kostentoerekening".

De opgaven voor waterschap Scheldestromen nemen de komende jaren zowel in aantal als in omvang toe. Klimaatverandering en zeespiegelstijging, het verbeteren van de waterkwaliteit, de vervanging van verouderde infrastructuur en de versterking van de digitale weerbaarheid vragen om een omvangrijke en groeiende investeringsinspanning. De bestuurlijke uitdaging ligt daarbij niet alleen in het realiseren van deze ambities, maar vooral in de uitvoerbaarheid ervan. De begroting laat zien dat hiervoor voldoende personele capaciteit, specialistische kennis en een realistische fasering van projecten noodzakelijk zijn. Tegelijkertijd nemen de financiële druk en onzekerheden toe door hogere kapitaallasten, prijs- en renteontwikkelingen, aanbestedingsresultaten en omgevingsfactoren. Dit vraagt om scherpe prioritering, actieve bewaking van de voortgang en tijdige bijsturing wanneer capaciteit, planning of financiële ruimte daartoe aanleiding geven.

In de Kadernota 2027, vastgesteld in uw algemene vergadering van 2 juli 2026, zijn de ontwikkelingen waar het waterschap de komende jaren mee te maken krijgt in beeld gebracht. In de begroting 2027 en meerjarenraming zijn de ontwikkelingen uit de Kadernota 2027 verwerkt. Het op een goede wijze invulling geven aan deze ontwikkelingen gaat samen met voldoende personele capaciteit. Dit is, net als voorgaande jaren, een van de grootste uitdagingen voor 2027.

In deze begroting is rekening gehouden met het in 2024 vastgestelde reservebeleid waarbij het surplus van de reserves wordt ingezet in de periode 2027-2031 om de stijging van de lastendruk te beperken. De lastendrukstijging in de begroting 2027 komt uit op 9,5%. In de Kadernota 2027 was nog rekening gehouden met 9,9%. De tariefstijging voor de verschillende belastingen is verschillend en afhankelijk van de kosten per taak, de eenheden per categorie en de inzet van de reserves.

De totale baten, lasten en reserve-inzet zijn in onderstaande tabel weergegeven en opgenomen in de infographic.

Lasten	€ 198 miljoen
Baten	€ 188 miljoen
Saldo baten en lasten	€ 10 miljoen
Dekking door reserve-inzet	€ 10 miljoen

Begroting 2027

Waterschap Scheldestromen

€198 mln Opbrengsten

Belasting:
€153 mln

Wat betaalt u in 2027:

Alle huishoudens en bedrijven in Zeeland betalen belasting aan het waterschap. De opgehaalde belasting wordt door waterschap Scheldestromen ingezet voor waterveiligheid, schoon en voldoende water én veilige wegen in het buitengebied.

+6,5%

€ 252

Huurwoning
1-persoons-
huishouden

+8,3%

€ 634

Koopwoning gezin
WOZ-waarde:
€ 342.000

+2,4%

€ 49.034

Metaalbedrijf
WOZ-waarde:
€ 13.204.000

+14,6%

€ 10.671

Agrarisch bedrijf
WOZ-waarde:
€ 440.000

Overige
opbrengsten:
€45 mln

Inkomsten uit eigendomsbeheer (dividend, erfpacht, visrecht ed.), bijdragen van derden en inzet reserves.

* Rekenvoorbeelden

€198 mln Kosten

Sterke dijken en duinen

Veilig wonen en werken dankzij 424 kilometer dijken.

Voldoende water

Maaien en baggeren van 12.511 kilometer sloten. Met behulp van 1.388 stuwen en 51 gemalen zorgen we dat het niet te droog en niet te nat wordt.

Veilige wegen en fietspaden

Voor 3.578 kilometer weg en 362 kilometer fietspad voeren we groot onderhoud aan de wegen uit, maaien we bermen en onderhouden we wegbeplanting.

Schoon water

Een goede waterkwaliteit in de sloten en het zuiveren van rioolwater. Het zuiveren van rioolwater doen we met 15 rioolwaterzuiveringen, 564 kilometer rioolpersleiding en 155 rioolpers-gemalen.

We investeren ook in circa **100 projecten: €87 mln**

Waterveiligheid:

Dijkversterkingsprojecten Sloehaven Vlissingen, Zak van Zuid-Beveland, Zuid-Beveland Oost en Tholen

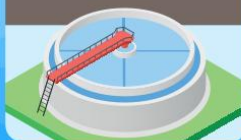
Watersystemen:

Vernieuwen poldergemalen, baggeren en aanleggen van natuurvriendelijke oevers

Waterzuivering:

Renovatie rioolpers-gemalen, rioolpersleidingen en rioolwaterzuivering Willem-Annapolder

Wegen:

Reconstructies wegen en fietspaden

1.3 Kerngegevens

Hieronder zijn de kengetallen opgenomen van het beheergebied van waterschap Scheldestromen. De cijfers zijn per 1 januari 2026.

Algemene kengetallen	
Oppervlakte beheergebied (waterschapsreglement)	190.266 ha
Aantal gemeenten in beheergebied	13
Aantal inwoners	392.969
Aantal leden algemene vergadering	30
-Ingezetenen	26
-Natuur	2
-Ongebouwd	2
Aantal leden dagelijks bestuur inclusief dijkgraaf	6

bron: kerngegevens website waterschap Scheldestromen per 1 januari 2026 (d.d. 28-09-2026)

Waterkeringen		Wegen	
Lengte primaire waterkeringen	424 km	Lengte wegen*, inclusief wandelpaden	3.578 km
Lengte regionale waterkeringen	573 km	*80 km wegen	125 km
		*60 km wegen	3.453 km
		Lengte fietspaden	362 km
		Aantal kunstwerken in wegen	4.950 stuks
		Lengte singelbeplanting	413 km
		Aantal bomen	125.000 stuks
Watersystemen		Afvalwaterketen	
Lengte waterlopen totaal	12.511 km	Lengte rioolpersleiding, inclusief vrijverval	564 km
-primaire waterlopen	2.940 km	Aantal rioolpersgemalen	155 stuks
-secundaire waterlopen	7.743 km	Aantal zuiveringsinstallaties	15 stuks
-tertiaire waterlopen	1.101 km	Verwerkingscapaciteit zuiveringsinstallaties	799.050 v.e.
-geen legger water	727 km	Aantal slibontwateringsinstallaties	3 stuks
Poldergemalen op buitenwater	51 stuks		
Onderbemalingen op binnenwater	47 stuks		
Aantal stuwen (handbediend of vast)	1.208 stuks		
Aantal geautomatiseerde stuwen	180 stuks		
Aantal duikers (indicatief)	62.227 stuks		

bron: kerngegevens website waterschap Scheldestromen per 1 januari 2026 (d.d. 28-09-2026)

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

bedragen x € 1.000

Algemeen	Begroting 2027
Exploitatiebudget (kosten)	198.208
Afschrijving	23.863
Personeelslasten bruto	71.423
Aflossingen op geldleningen	15.000
Boekwaarde vaste activa per 1-1-2027	390.002
Saldo algemene & bestemmingsreserves per 1-1-2027	41.094
Saldo voorzieningen per 1-1-2027	5.392
Restant schuld langlopende leningen per 1-1-2027	438.000
Opbrengst waterschapsbelastingen (netto)	152.737
Overige opbrengsten inclusief inzet reserves	45.471
Aantal formatie-eenheden (fte's) 31 december 2027	621,35

Soort heffing	Heffingsmaatstaf	Aantal /€	Tarief
Watersysteemheffing			
Watersysteemheffing ingezetenen	Aantal woonruimten	178.400	€ 130,11
Watersysteemheffing ongebouwd	aantal belastbare ha.	147.890	€ 122,71
Watersysteemheffing natuurterreinen	aantal belastbare ha.	28.400	€ 10,44
Watersysteemheffing gebouwd - woningen	WOZ-waarde	€ 77.198 milj.	0,04491%
Watersysteemheffing gebouwd - niet woningen	WOZ-waarde	€ 13.521 milj.	0,04686%
Wegenheffing			
Wegenheffing ingezetenen	Aantal woonruimten	178.400	€ 30,59
Wegenheffing ongebouwd	aantal belastbare ha.	138.918	€ 10,22
Wegenheffing natuurterreinen	aantal belastbare ha.	28.400	€ 2,91
Wegenheffing gebouwd - woningen	WOZ-waarde	€ 77.198 milj.	0,01340%
Wegenheffing gebouwd - niet woningen	WOZ-waarde	€ 13.521 milj.	0,01382%
Zuiveringsheffing			
Zuiveringsheffing	Vervuilingseenheid	568.000	€ 91,16
Verontreinigingsheffing			
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheid	10.400	€ 91,16

2. Beleidsbegroting

2.1 Uiteenzetting van de externe en interne ontwikkelingen

Ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar

De ontwikkelingen uit de Kadernota2027 zijn doorvertaald naar de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031. Ontwikkelingen op gebied van veiligheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid vragen de komende jaren de nodige aandacht.

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenraming

Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de vorige meerjarenraming weergegeven:

- Voor de externe kosten en personeelslasten is in de Kadernota rekening gehouden met een stijging op basis van de CPI-index van het Centraal Planbureau, deze is ook in de begroting en meerjarenraming aangehouden. Deze uitgangspunten en normen zijn opgenomen in hoofdstuk 3.
- Voor de inflatie was in de voorgaande meerjarenraming voor 2027 gerekend met 2,3% stijging. Op basis van de CPB-index is in deze begroting 2027 gerekend met 2,1% stijging (in de meerjarenraming in 2028 met 2,5% , 2029 met 2,1%, 2030 met 2,3% en 2031 met 2.1%).
- Voor de personeelslasten was in de vorige meerjarenraming vanaf 2027 gerekend met een stijging van 5,1%. In de begroting 2027 is op basis van de CBP-index gerekend met een stijging van 4,2% (in de meerjarenraming in 2028 4,0%, 2029 3,6%, 2030 3,5% en 2031 3,3 %.
- In 2027 wordt de wegeheffing ingevoerd. Hiermee is rekening gehouden in de nieuwe Kostentoedelingsverordening voor watersysteembeheer en wegenbeheer 2027. Daarnaast is per 2027 ook rekening gehouden met de Nota kostentoe rekening 2027. De oude nota dateerde van 2011 en is geactualiseerd. Dit resulteert in een beperkte kostenverschuiving van zuiveringsbeheer naar watersysteem- en wegenbeheer.
- In de vorige meerjarenraming was vanaf 2027 rekening gehouden met een voorfinanciering van gemiddeld € 200.000,-per jaar. In deze begroting-meerjarenraming is op basis van de financieringsbehoefte de voorfinanciering geactualiseerd. Vanaf 2028 is er rekening gehouden met een voorfinanciering van € 191.000,- die jaarlijks oploopt naar € 1.172.000,- in 2031.
- De in de Kadernota 2027 opgenomen ontwikkelingen leidde tot een stijging van de lastendruk van 9,9%. In deze begroting 2027 en meerjarenraming komt de lastendrukstijging uit op 9,5%.

2.2 Indeling Programmaplan

Programma's

Het programmaplan bestaat uit 5 programma's en de paragraaf dekkingsmiddelen. Per programma zijn de doelen en activiteiten voor 2026 opgenomen en toegelicht. Op basis van de in dit hoofdstuk beschreven programma's stelt de algemene vergadering het beleid vast en verleent het autorisatie voor de bij de programma's opgenomen budgetten. De voorgenomen investeringen zijn opgenomen in hoofdstuk 3. De prestaties komen voort uit het bestuursakkoord 2023-2027.

Programma's

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten								
Waterkeringen	12.029	13.493	14.073	14.700	15.043	18.040	23.377	24.572
Watersystemen	41.159	43.709	43.890	51.162	52.953	57.304	60.787	57.757
Wegen	30.307	31.279	30.093	33.526	33.002	34.832	36.309	37.200
Afvalwaterketen	33.917	39.035	38.867	39.798	40.859	43.980	45.159	47.486
Bestuur en organisatie	48.137	54.895	55.377	58.922	63.031	65.417	68.721	69.288
Dekkingsmiddelen	-15	0	0	100	100	100	100	100
Totaal Lasten	165.534	182.411	182.300	198.208	204.988	219.673	234.453	236.403
Baten								
Waterkeringen	-511	-518	-518	-521	-521	-521	-521	-521
Watersystemen	-713	-124	-148	-1.979	-1.053	-2.574	-1.548	-409
Wegen	-21.457	-20.990	-21.270	-21.439	-21.968	-22.400	-22.909	-23.384
Afvalwaterketen	-1.645	-1.288	-1.533	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432
Bestuur en organisatie	-5.684	-4.764	-4.988	-4.552	-4.020	-4.052	-4.038	-3.981
Dekkingsmiddelen	-138.884	-144.121	-144.514	-158.143	-171.257	-186.714	-201.358	-207.806
Totaal Baten	-168.894	-171.805	-172.971	-188.066	-200.251	-217.693	-231.806	-237.533
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-3.360	10.606	9.329	10.142	4.737	1.980	2.647	-1.130
Inzet Reserves								
Stortingen								
Waterkeringen	206	0	0	0	0	0	0	0
Watersystemen	1.180	1.400	1.400	721	307	28	0	1.230
Wegen	461	0	1.400	0	0	0	0	0
Afvalwaterketen	109	0	0	0	0	0	0	0
Bestuur en organisatie	381	0	327	0	0	0	0	0
Mut. (algemene) reserves*	8.623	9.771	14.761	5.181	0	0	0	0
Totaal stortingen	10.960	11.171	17.888	5.902	307	28	0	1.230
Onttrekkingen								
Waterkeringen	-358	0	-206	0	0	-363	-427	0
Watersystemen	-1.307	-1.033	-1.824	-1.875	-289	430	-1.828	0
Wegen	-2.466	-1.342	-1.647	-1.765	0	0	0	0
Afvalwaterketen	-549	-320	-293	-398	-113	0	0	0
Bestuur en organisatie	-1.626	-2.724	-2.375	-1.226	-1.490	-575	-392	-100
Mut. (algemene) reserves*	-4.514	-16.358	-20.872	-10.780	-3.152	-1.500	0	0
Totaal onttrekkingen	-10.820	-21.777	-27.217	-16.044	-5.044	-2.008	-2.647	-100
Saldo van mutatie reserves	140	-10.606	-9.329	-10.142	-4.737	-1.980	-2.647	1.130
Saldo van baten en lasten na bestemming	-3.220	0	0	0	0	0	0	0

* Betreft zowel de inzet van de algemene reserve als de tariefegalisatiereserve welke niet specifiek toe te wijzen zijn aan één programma.

Programma Waterkeringen

Wat willen we bereiken?

Inleiding

In Nederland bepaalt de Omgevingswet (voorheen Waterwet) dat primaire waterkeringen - dijken, dammen, stuwen en duinen - moeten voldoen aan strenge veiligheidsnormen. Deze wet is er sinds 2009 en zorgt ervoor dat we de waterveiligheid regelmatig (iedere 12 jaar) toetsen en waar nodig verbeteren. Onder andere door toenemende dreiging van klimaatverandering en een andere veiligheidsbenadering (op basis van overstromingsrisico) zijn in 2017 aangescherpte normen ingevoerd. Dit betekent dat waterschappen dijken en duinen moeten aanpassen om aan deze nieuwe normen te voldoen en om te zorgen voor blijvende waterveiligheid voor onze inwoners. Waterschap Scheldestromen beheert en inspecteert dagelijks ruim 425 kilometer aan Zeeuwse dijken en duinen. Tot 2050 versterken we 114 kilometer aan Zeeuwse kustlijn binnen het HWBP.

Waterkeringen liggen op het grensvlak van land en water en kunnen bijdragen aan natuur, biodiversiteit, recreatie en cultuurhistorie. Er is toenemende betrokkenheid bij landelijke projecten, terwijl lokaal beleid en beheer maatwerk vereisen, zoals grasbeheer voor biodiversiteit en het naleven van de gedragscode bestendig beheer en onderhoud.

Doelstellingen

De belangrijkste doelstellingen van het programma zijn het voortzetten van onderstaande taken:

- Het beheer en onderhoud van de waterkeringen (wettelijke zorgplicht);
- Het beoordelen van dijken en duinen;
- De voorbereiding en realisering van dijkversterkingen in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt voortgezet op basis van het ontwerpprogramma HWBP 2028-2039;

Daarnaast is er in 2026 gestart met het beoordelen van de regionale waterkeringen, dat zal de komende jaren doorlopen.

Prestatie indicatoren uit het bestuursakkoord:

Waterveiligheid

- We boeken jaarlijks vooruitgang op de prestatie-indicator inrichtings- en uitvoeringseisen binnen de wettelijke zorgplicht primaire waterkeringen (wordt meetbaar gemaakt in de jaarlijkse waterveiligheidsrapportage).
- We lopen op schema om de doelstelling van het HWBP voor 2050 te halen zodat alle waterkeringen en kunstwerken binnen het areaal aan de norm voldoen zoals gesteld in de Waterwet (meetbaar in jaarlijkse rapportage herijking programmering HWBP).

Wat gaan we daar voor doen?

Voor de zorgplicht primaire waterkeringen werken we verder aan verbetering van de inrichting- en uitvoeringseisen. Onderdeel hiervan is het verder uitwerken van het beheerplan primaire waterkeringen.

Voor de beoordeling van de primaire waterkeringen binnen de Tweede Landelijke Beoordeling van Primaire Waterkeringen Overstromingskansen (LBO-2) worden dit jaar drie trajecten aangeleverd bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

De toetsing van de regionale keringen is gestart in 2026, hierbij is als eerste de focus gelegd op de natte keringen (direct waterkerend).

In 2027 geven we uitvoering aan het Assetmanagementplan Waterkeringen. We brengen onderhouds-, vervangings- en investeringsopgaven integraal in beeld en werken deze uit in langetermijnplanningen voor waterkeringen en kunstwerken. Hierdoor houden we onze assets veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primaire)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	12.029	13.493	14.073	14.700	15.043	18.040	23.377	24.572
Baten	-511	-518	-518	-521	-521	-521	-521	-521
Saldo van baten en lasten voor bestemming	11.518	12.975	13.555	14.179	14.522	17.519	22.856	24.051
Stortingen	206	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-358	0	-206	0	0	-363	-427	0
Saldo van mutatie reserves	-152	0	-206	0	0	-363	-427	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	11.366	12.975	13.349	14.179	14.522	17.156	22.429	24.051

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto kosten voor het programma Waterkeringen stijgen in 2027 met € 1.204.000,- ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 1.207.000,- en hogere baten van € 3.000,-.

Lasten

De lasten voor het programma stijgen in totaal met € 1.207.000,-. Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging van budgetten door indexering, aanpassen van budgetten en stijging van de kapitaallasten. Hieronder volgt een specificatie van de belangrijkste wijzigingen:

- € 705.000,- Stijging van kapitaallasten (afschrijvingen en rente) met als belangrijkste oorzaak het eerder technisch afronden van het project HWBP Hansweert waardoor de afschrijvingen op dit project starten in 2027 in plaats van 2028.
- € 365.000,- Indexering budgetten voor inflatie
- € 300.000,- Hogere solidariteitsbijdrage HWBP. In de begroting 2026 was een solidariteitsbijdrage HWBP opgenomen voor € 3,5 miljoen. Voor 2027 is deze opgenomen voor € 3,8 miljoen.
- € 83.000,- Stijging van budgetten voor beheer en onderhoud zoals onderhoud van duinen, gras/drainage en glooiingen.

Baten

Zoals voorgaande jaren zijn de belangrijkste baten bij het programma de bijdragen van onze convenantpartners voor de exploitatie van het Veerse Meer. Deze baten stijgen door indexering naar verwachting met € 3.000,- in 2027.

Inzet reserves

In 2027 zijn er voor het programma Waterkeringen geen onttrekkingen uit de reserves.

Overige ontwikkelingen

Europese ontwikkelingen (invloed vanuit Europa) neemt naar verwachting toe, EU Richtlijn Overstromings Risico (ROR), Water Resilience Initiative, Bovenregionale stresstest en landelijke ontwikkelingen (Herijking HWBP) op het gebied van klimaatverandering &

waterveiligheid kunnen invloed hebben op de toekomstig benodigde budgetten voor onder andere de solidariteitsbijdrage HWBP.

Programma Watersystemen

Wat willen we bereiken?

Inleiding

Het programma Watersystemen omvat een breed pakket aan taken en verantwoordelijkheden voor beleid, beheer en onderhoud van oppervlakte- en grondwater, muskusrattenbestrijding en het beheer van de bagger- en gronddepots. Europese en landelijke wetgeving, klimaatverandering en de opkomst van nieuwe stoffen vragen hierbij steeds meer aandacht. Ook onderwerpen als voldoende zoet water en biodiversiteit zijn belangrijke onderdelen van het waterschapswerk. Zo werken we aan ons doel schoon en voldoende water, nu en in de toekomst.

Doelstellingen

Het waterschap streeft naar een gezond, robuust en toekomstbestendig watersysteem. We zorgen voor voldoende en schoon water met een gezonde leefomgeving voor planten en dieren. Ook zetten we ons in voor de (toekomstige) beschikbaarheid van zoet water en het duurzaam omgaan met grondwatervoorraden.

Om dit te bereiken beheren en onderhouden we sloten en andere waterlopen, stuwen, duikers, gemalen, vispassages en oevers. We voeren maatregelen uit, zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages, en zorgen voor waterpeilen die passen bij functies zoals landbouw en natuur. De uitvoering van de landelijke strategie voor de bestrijding van muskusratten maakt onderdeel uit van onze verantwoordelijkheid.

We werken voortdurend aan het in stand houden en verbeteren van een robuust en betrouwbaar watersysteem. Ook met het veranderende klimaat moet het watersysteem betrouwbaar blijven en goed functioneren. Daarom richten we ons op het voorkomen van wateroverlast en het beperken van de gevolgen van droogte.

Prestatie indicatoren uit het bestuursakkoord

Schoon water

- In 2027 hebben we 38,2 kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.
- In 2027 hebben we zes vispassages aangelegd waarmee 60% van ons beheergebied bereikbaar is voor vis, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.

Voldoende Water

- 95% van de geplande en begrote onderhoudswerkzaamheden van maaien en baggeren in het watersysteem zijn jaarlijks uitgevoerd.
- De vangstinspanning loopt gelijk op met de landelijke afspraken voor de muskusrattenbestrijding, zowel in het midden van Zeeland als in de grensregio.

Wat gaan we daarvoor doen?

Schoon water

Goede waterkwaliteit is essentieel voor de gezondheid van mens en natuur. Daarom werken we aan schoon oppervlaktewater. We voeren afgesproken maatregelen uit die zijn vastgelegd ten behoeve van de Kader Richtlijn Water, bijvoorbeeld door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en vispassages. We steken daarnaast in op het voorbereiden van maatregelen op onze rioolwaterzuiveringen om de uitstoot van schadelijke stoffen (emissies) te verminderen en stimuleren we andere partijen om hun emissies terug te dringen.

Naast de realisatie van KRW-maatregelen hebben we een regionaal handelingsperspectief opgesteld met aanvullende maatregelen. Sommige (verbeter)maatregelen worden, waar nodig, ook na 2027 gecontinueerd. Het is van belang dat we kunnen aantonen wat onze inzet is geweest en tegelijk dat we er alles aan gedaan hebben om tot het doelbereik van de KRW te komen.

Het onderzoek naar effluent van RWZI's maakt hier onderdeel van uit, met als doel kennisopbouw voor planvorming en prioritering van een vierde zuiveringstrap. Ook wordt een pilot uitgevoerd voor effectgerichte monitoring (zogenoemde bio-assays) als aanvulling op de traditionele KRW-monitoring. Verdere maatregelen zijn onder andere het vervolgonderzoek naar brakke wateren, effectiviteitsonderzoeken van de bestaande vispassages en biotamonitoring (meten van stoffen in organismen in plaats van in water).

Vanwege de toegenomen urgentie voor droogtebestrijding in natuurgebieden als de Putting en de Kapelse- en Yerseke Moer, wordt rekening gehouden met jaarlijks terugkerende monitoring van het water dat wordt ingelaten. Ook bij baggerwerken moet door monitoring worden aangetoond dat de uitvoering hiervan niet leidt tot een blijvende achteruitgang van de ecologische toestand, zoals bedoeld in de KRW.

2027 en verder

In de drie eerdere planperiodes zijn grote stappen gezet; in de komende planperiode werken we verder aan de resterende opgave. Naast de uitvoering van de afgesproken maatregelen, werken we in 2026 en 2027 aan de KRW-verantwoording. In afstemming met de andere waterbeheerders bereiden we tegelijkertijd de volgende planperiode (2028-2033) voor. Het behalen en behouden van een goede waterkwaliteit vraagt ook na 2027 om blijvende inzet.

In het vierde Stroomgebiedbeheerplan (SGBP4) en het nieuwe Waterbeheerprogramma leggen we nieuwe maatregelen vast voor een verbeterde waterkwaliteit. Het gaat onder meer om de verdere ontwikkeling van de KRW-methodiek voor brakke wateren, het verbeteren en aanleggen van nieuwe vismigratievoorzieningen, onderzoek naar nutriëntenverwijdering, ecologie en toxiciteit en de voorbereiding van een vierde zuiveringstrap op RWZI's.

Daarnaast werken we samen met externe partners aan projecten om emissies te verminderen en zorgen we dat vergunningen voldoen aan de eisen van de KRW. Een deel van deze maatregelen is al opgenomen in de meerjarenraming. Andere maatregelen vragen nog om nadere uitwerking en besluitvorming in de komende planperiode.

Vanaf 2028 maken bioassays onderdeel uit van de KRW-monitoring. Tevens leidt herziene Europese regelgeving ertoe dat er dan andere stoffen, zoals PFAS, bemonsterd moeten worden. Ten slotte optimaliseren we de KRW-monitoring voor bijvoorbeeld vis en komt biotamonitoring vanaf 2028 iedere drie jaar terug in het monitoringsprogramma.

Voldoende water

Om ook in de toekomst voldoende bescherming te bieden tegen wateroverlast en tegelijkertijd rekening te houden met de beschikbaarheid van water in droge perioden, werken we aan een actueel en goed onderbouwd peilbeheer. In 2027 wordt de eerste evaluatieronde van alle peilbesluiten afgerond. Daarmee ontstaat een volledig beeld van waar actualisatie nodig is om het peilbeheer aan te laten sluiten op de huidige en toekomstige omstandigheden.

Voor het gebied Paal wordt in 2027 actualisatie van het peilbesluit voorbereid. Daarbij maken we gebruik van de vernieuwde aanpak voor watersysteemanalyses, waarmee we beter inzicht krijgen in de werking van het watersysteem en de gevolgen van klimaatverandering voor verschillende gebieden.

Samen met de Provincie Zeeland ronden we de watersysteemanalyses voor de Kop van Schouwen en de Manteling op Walcheren af. De resultaten worden gebruikt om te bepalen welke maatregelen en keuzes nodig zijn voor een toekomstbestendig watersysteem. Daarnaast toetsen we in verschillende gebieden of het watersysteem ook op langere termijn kan blijven voldoen aan de geldende normen voor wateroverlast. Als waterschap zijn we aangesloten bij de landelijke uitrol van de stresstesten, die vanuit de Provincie Zeeland worden opgepakt. De uitkomsten zijn relevant voor onze eigen waterschapstaken, als voor de cruciale infra in onze provincie. Ook wordt de opgedane kennis benut bij de ontwikkeling van nieuwe landelijke kaders voor wateroverlast en klimaatadaptatie.

Samenwerken aan zoetwaterbeschikbaarheid en duurzaam grondwaterbeheer

De beschikbaarheid van zoet water staat in Zeeland onder toenemende druk door droogte en verzilting. Om de beschikbaarheid van zoet water in stand te houden en waar mogelijk te vergroten, werken we samen met andere overheden, kennisinstellingen en gebiedspartners aan de doorontwikkeling van een toekomstbestendig watersysteem. We nemen deel aan twee Interreg-projecten. Daarbij brengen wij onze gebiedskennis in en dragen we bij aan de voorbereiding en uitvoering van maatregelen die de beschikbaarheid van zoet water op de lange termijn versterken. In 2027 wordt gewerkt aan de projecten; uitbreiding van de zoetwateraanvoer naar Zuid-Beveland-Oost, monitoring van de werking van de zoet-zoute stuwen in Grenspark Groot Saeftinghe, mogelijkheden voor grootschalige opslag van zoet water in de bodem in project Wolphaartswater en het grensoverschrijdend realiseren van een klimaatrobuust watersysteem in Zeeuws-Vlaanderen als ook de aanleg van gemaal NOL 7 als onderdeel van het project Wij-water.

Binnen de Zuidwestelijke Delta neemt het waterschap een actieve rol in de gezamenlijke aanpak van de zoetwateropgave. In 2027 wordt het project Feitenbasis Waterbeschikbaarheid afgerond. Daarmee ontstaat een beter inzicht in de watervraag van verschillende gebruikers en wordt een eerste stap gezet richting meer transparantie over waterbeschikbaarheid in de regio.

Het duurzaam in stand houden van de grondwatervoorraden vraagt blijvende aandacht. Binnen het waterschap hebben we invloed op een deel van de grondwaterhoeveelheid en onttrekkingen. Concreet werken we, samen met de provincie Zeeland, aan het vergroten van het inzicht in de ondergrond, de zoet-zoutverdeling en de werking van het grondwatersysteem. In 2027 worden onder meer resultaten verwacht van Freshem-NL en het in 2026 gerealiseerde zoet/zoutmeetnet.

Deze gegevens worden benut voor de verdere ontwikkeling van het Zeelandbrede grondwatermodel en gebruiken we het model om het grondwatersysteem beter te begrijpen.

Daarnaast wordt, mede naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen rond grondwateronttrekkingen en infiltraties en eigen bestuurlijke keuzes, het beleid voor kleine onttrekkingen aangepast en werken we aan de implementatie van debietmetingen voor grondwateronttrekkingen. Ook wordt gewerkt aan kaders voor het kunnen instellen van een grond- en oppervlaktewateronttrekkingsverbod bij langdurige droogte.

Beheer en onderhoud van het watersysteem

Een goed werkend watersysteem vraagt iedere dag aandacht. Daarom investeren we niet alleen in nieuwe projecten en verbeteringen, maar ook in het beheer en onderhoud van bestaande waterlopen, stuwen, duikers en oevers. Onze medewerkers zijn onze ogen en oren in het veld en dagelijks aanwezig in ons beheergebied. Ze controleren de toestand van waterlopen, kunstwerken en oevers. Door inspecties en monitoring signaleren we problemen vroegtijdig en kunnen we maatregelen nemen voordat grotere knelpunten ontstaan.

Om het watersysteem goed te laten functioneren, voeren we planmatig onderhoud uit. We maaien en baggeren waterlopen, verbreden of herstellen oevers en saneren bodems waar nodig. Daarmee dragen we bij aan een goede waterkwaliteit, beperken we enerzijds de kans op wateroverlast en zorgen we er anderzijds voor dat water kan worden vastgehouden wanneer nodig.

Daarnaast beheren we stuwen, duikers en andere kunstwerken die essentieel zijn voor het regelen van waterpeilen en beheren we de vispassages. Door deze voorzieningen tijdig te onderhouden, te vernieuwen of onderdelen te vervangen, blijft het watersysteem betrouwbaar, werken we aan de KRW-doelen en kunnen waterpeilen beter worden afgestemd op de behoeften van landbouw, natuur en andere functies.

Bij al deze werkzaamheden werken we steeds meer volgens de principes van assetmanagement. Daarbij kijken we niet alleen naar wat vandaag nodig is, maar ook naar de prestaties, risico's en vervangingsopgaven op de lange termijn.

Muskusrattenbestrijding

Het doel van de muskusrattenbestrijding in Nederland is het terugdringen van de muskusrat tot buiten de landsgrenzen. Hiervoor is een landelijke strategie en solidariteit afgesproken door de bestrijdingsorganisaties in Nederland. Naast de solidariteit voor de grensregio, wordt het gesprek gevoerd voor solidariteit in het midden van het land. Wij volgen deze strategie en ondersteunen collega's in Nederland waar nodig. Dit gebeurt in natura en financieel.

De dalende muskusrattenpopulatie vraagt om een toekomstbestendige invulling van het team, waarbij de bestrijding, grensbewaking en het voorkomen van herkolonisatie de basis blijven. Tegelijkertijd onderzoeken we hoe het aanwezige vakmanschap breder kan worden ingezet voor monitoring, ecologische signalering en andere werkzaamheden die bijdragen aan een veilig en goed functionerend watersysteem.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	41.158	43.709	43.890	51.162	52.953	57.304	60.787	57.757
Baten	-713	-124	-148	-1.979	-1.053	-2.574	-1.548	-409
Saldo van baten en lasten voor bestemming	40.445	43.585	43.742	49.183	51.900	54.730	59.239	57.348
Stortingen	1.180	1.400	1.400	721	307	28	0	1.230
Onttrekkingen	-1.307	-1.033	-1.824	-1.875	-289	430	-1.828	0
Saldo van mutatie reserves	-127	367	-424	-1.154	18	458	-1.828	1.230
Saldo van baten en lasten na bestemming	40.318	43.952	43.318	48.029	51.918	55.188	57.411	58.578

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto kosten voor het programma Watersystemen stijgen in 2027 met € 4.077.000,- ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 7.453.000,-, hogere baten van € 1.855.000,-, een lagere toevoeging aan de bestemmingsreserve Baggeren grote wateren van € 679.000,- en een hogere onttrekking uit de reserve van € 842.000,- ter dekking van de incidentele kosten. De belangrijkste wijzigingen betreffen:

Lasten

De lasten voor het programma stijgen in totaal met € 7.453.000,-. Deze toename wordt verklaard door baggerprojecten die op de exploitatie worden verantwoord, indexering van budgetten, stijging van kapitaallastencosten en kosten die in de Kadernota 2027 en 2026 zijn opgevoerd en toegelicht. Hieronder een specificatie van de belangrijkste stijgingen:

- € 2.637.000,- hogere lasten voor baggerprojecten. In verband met de nieuwe verantwoordingsvoorschriften worden de baggerwerkzaamheden met een overgangsregeling van 5 jaar (2025-2029) overgeheveld naar de exploitatie. In 2027 staan de komende projecten op de planning. Kustlicht, Oeverherstel Westvest Goes, Nieuwlandse kreek Breskens, Veerse en Vlissingse Watergang, grote waterleiding Goes, Vesten Hulst en Vlissingen.
- € 1.455.000,- hogere personeelslasten door vooral de gewijzigde Nota kostentoerekening naast de loonontwikkeling voor de overheid conform de CPB-index van 4,2%;
- € 1.268.000,- hogere kapitaallasten door stijging rente en hogere afschrijvingslast door hogere activa;
- € 515.000,- hogere lasten door reeds in de Kadernota opgenomen indexatie van 2,1%;
- € 500.000,- ontwikkelingen Kadernota 2026 (onderhoud stuwen);
- € 480.000,- ontwikkelingen Kadernota 2027 (monitoring waterkwaliteit/migratie besturingssoftware);
- € 426.000,- hogere baten voor BOB-gefactureerde werkzaamheden gemeenten. Per 2025 worden de BOB-werkzaamheden niet meer op basis van gemene rekening verrekend met de gemeenten maar op basis van facturatie. In de begroting 2026 zijn deze opbrengsten opgenomen in de lasten maar in de realisatie zijn de opbrengsten conform regelgeving opgenomen onder de baten. Hierdoor vindt er een verschuiving plaats tussen lasten en baten.

De stijging van de lasten kan onderverdeeld worden in beïnvloedbare en niet beïnvloedbare kosten. De niet beïnvloedbare kosten hebben als oorzaak bijvoorbeeld nieuwe financiële verantwoordingsvoorschriften en indexaties. Van bovenstaande lastenstijging kan € 6.301.000,- aangemerkt worden als niet beïnvloedbaar en € 980.000,- als beïnvloedbaar.

Baten

De baten voor het programma stijgen in totaal met € 1.855.000,-. Hieronder een specificatie van de belangrijkste stijgingen:

- € 1.142.000,- hogere baten voor baggerprojecten. In verband met de nieuwe verantwoordingsvoorschriften worden de baggerwerkzaamheden met een overgangsregeling van 5 jaar (2025-2029) overgeheveld naar de exploitatie. Voor projecten die in de BOB-regeling vallen worden deze baten ontvangen.

- € 426.000,- hogere baten voor BOB-gefactureerde werkzaamheden gemeenten. Per 2025 worden de BOB-werkzaamheden niet meer op basis van gemene rekening verrekend met de gemeenten maar op basis van facturatie. In de begroting 2026 zijn deze opbrengsten opgenomen in de lasten maar in de realisatie zijn de opbrengsten conform regelgeving opgenomen onder de baten. Hierdoor vindt er een verschuiving plaats tussen lasten en baten.

Inzet reserves

Toevoeging reserves € 721.000,- (€ 679.000,- lager)

- In verband met de nieuwe verantwoordingsvoorschriften worden de baggerwerkzaamheden overgeheveld naar de exploitatie. Hiervoor geldt een overgangsregeling van 5 jaar (2025-2029). Conform AV-besluit is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd. In 2026 is een toevoeging gedaan van € 1.400.000,- en in 2027 € 721.000,-. Vanaf 2027 komen de eerste baggerprojecten ten laste van de exploitatie. Hieronder is het Beheerplan baggeren grote wateren weergegeven.

Onttrekking reserves € 1.875.000,- (€ 842.000,- hoger)

- € 883.000,- voor dekking van incidentele posten uit de Kadernota 2026
- € 499.000,- voor dekking van baggerwerkzaamheden grote wateren
- € 182.000,- voor dekking van de muskusrattenbestrijding
- € 159.000,- voor dekking van incidentele posten uit de voorjaarsnota 2024
- € 80.000,- voor dekking van personeelskosten participatie trainee
- € 72.000,- voor dekking van kosten Leader en KRW SGBP4

Overige ontwikkelingen

Wateroverlast en droogte

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met perioden van extreme droogte, neerslag en hitte. Deze omstandigheden zijn niet langer uitzonderlijk, maar maken in toenemende mate onderdeel uit van de nieuwe werkelijkheid waarop overheid, inwoners en bedrijven zich zullen moeten aanpassen. Zo zijn we voor de zoetwateraanvoergebieden afhankelijk van de inlaat van zoet water vanuit het Volkerak-Zoommeer. De beschikbaarheid daarvan is afhankelijk van de landelijke waterverdeling en kan tijdens droge perioden onder druk komen te staan door lage rivierafvoeren, zoals we in 2026 hebben ervaren. Als waterschap zijn we ons bewust van de toename van extremen en werken we aan het optimaliseren van ons handelingsperspectief én het zichtbaar maken van handelingsperspectief voor inwoners en bedrijven.

Beheer en onderhoud en ontwikkelingen binnen natuurwetgeving

Een landelijke ontwikkeling is gericht op natuurherstel. Dit raakt direct onze beheer- en onderhoudswerkzaamheden. De 'Gedragscode Soortbescherming voor Bestendig Beheer en Onderhoud' is hiervan een voorbeeld. Afgelopen jaar van implementatie naar regulier werk. Voor de toekomst in 2030 een herziening gepland, door evaluaties zorgen we voor input vanuit onze unieke Zeeuwse situatie. We zijn aangesloten bij samenwerkingstafels waar gesproken wordt over de natuurherstelverordening.

Aquon

Voor onze monitoring nemen we regelmatig watermonsters uit sloten, kreken en andere wateren. Deze monsters worden onderzocht en geanalyseerd om inzicht te krijgen in de waterkwaliteit. Op dit moment worden deze laboratoriumdiensten gedeeltelijk uitbesteed bij marktpartijen en gedeeltelijk in eigen beheer gedaan. Om de kwetsbaarheid in de toekomst te verkleinen, onderzoeken we samenwerking met het waterschapslaboratorium

Aquon. Hierbij geldt als voorwaarde dat het laboratoriumonderzoek naar specifiek brak water aantoonbaar adequaat moet zijn geborgd.

Beheerplan baggeren grote wateren

x € 1.000,-

Investeringsproject	bagger jaar	kosten netto totaal	Realisatie netto besteding 2025	Realisatie netto besteding 2026	Prognose netto besteding 2027	Prognose netto besteding 2028	Prognose netto besteding 2029	Prognose netto besteding 2030	Prognose netto besteding 2031	Prognose netto besteding 2032	Prognose netto besteding 2033
Baggeren Kustlicht	2027	495		50	446						
Oeverherstel Westvest Goes	2027	540			540						
Baggeren Nieuwlandse kreek Breskens	2028	1.727			173	1.209	173	173			
Baggeren Veerse en Vlissingse watergang	2028	401			40	281	40	40			
Baggeren grote waterleiding Goes	2029	286			29	29	172	57			
Baggeren Vesten Hulst	2029	2.480			248	248	1.488	496			
Baggeren Vlissingen	2029	726			73	73	436	145			
Baggeren Stroopuit en Blonrok Oostburg	2030	2.789				279	279	1.673	558		
Baggeren Middelburgse vesten	2030	2.706				271	271	1.624	541		
Baggeren Nieuwkerksche kreek Groede	2032	10.310						1.031	1.031	6.186	2.062
Baggeren Plaskreek Hoofdplaat	2033	1.406							141	141	844
Baggeren Grote Dulper en Gat van Pinte	2034	1.597								160	160
Baggeren Oosterschenge	2034	4.037								404	404
TOTAAL NETTO IN EXPLOITATIE			0	50	1.548	2.388	2.858	5.239	2.271	6.890	3.469
MJR 2027-2032 voorzien budget in exploitatie			700	1.400	2.100	2.800	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
toevoegen (+)/onttrekken (-) aan bestemmingsreserve			700	1.351	552	412	643	-1.739	1.229	-3.390	31
Bestemmingsreserve Baggeren grote wateren per 31-12			700	1.351	1.903	2.314	2.957	1.218	2.447	-943	-912

Programma Wegen

Wat willen we bereiken?

Inleiding:

Met circa 4.000 kilometer aan wegen, 125.000 bomen, 413 kilometer aan singelbeplanting, 100 bruggen en 4.850 duikers is waterschap Scheldestromen de grootste wegbeheerder van Zeeland en vervult daarmee een belangrijke functie voor de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van het Zeeuwse buitengebied.

De opgave voor het beheer en onderhoud van onze infrastructuur worden groter en complexer. Klimaatverandering (hitte- & droogteschade), toenemende verkeersbelasting, veranderende eisen aan verkeersveiligheid, strengere regelgeving, inflatie en een grotere onderhoudsvraag leiden ertoe dat het budget ontoereikend is en niet al het benodigde beheer en onderhoud uitgevoerd kan worden. Dit vraagt om een toekomstgerichte beheerstrategie, die niet alleen gericht is op het oplossen van actuele knelpunten, maar waarin ook wordt geïnvesteerd in het voorkomen van achterstanden en het beheersen van risico's op langere termijn. De verdere doorontwikkeling van assetmanagement biedt hiervoor het fundament en brengt de benodigde prestaties, risico's en kosten meerjarig en in samenhang in beeld (zie de assetmanagementparagraaf).

Doelstelling:

Onze inzet is gericht op een robuust en toekomstbestendig beheer van onze wegen, kunstwerken en groenareaal, waarbij we met behulp van landelijk erkende standaarden en systematische inspecties de technische kwaliteit en veiligheid monitoren en waarborgen. Dit stelt ons in staat om proactief beheer en onderhoud te plannen, risico's in kaart te brengen, te minimaliseren en de leefbaarheid en bereikbaarheid in Zeeland duurzaam te garanderen. We streven hierbij naar de balans tussen prestaties, risico's en kosten en werken ernaar toe om onze meerjarenopgave in beeld te brengen.

De zorgplicht voor onze infrastructuur is wettelijk vastgelegd in de Wegenwet en het Burgerlijk Wetboek en nader uitgewerkt in landelijke CROW-richtlijnen. Onze doelstelling is om het wegbeheer uit te oefenen conform erkende richtlijnen zoals de CROW-publicatie 147 uitgave 2019 wegbeheer, de kunstwerken te beheren conform de NEN 2767 en 2767-4 voor kunstwerken en de CROW-richtlijn Boomveiligheidsregistratie voor bomen.

Prestatie indicatoren uit het bestuursakkoord:

- De lengte van de wegbeplanting langs onze wegen blijft minimaal gelijk aan 2023.
- De inrichting van het hoofdwegennet komt overeen met de CROW-richtlijnen en heeft een gemiddeld rapportcijfer van 6.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderhoud beplanting en bermen

Het waterschap beheert een omvangrijk areaal aan bomen, beplanting en bermen. Op basis van het Burgerlijk Wetboek (art 6:162) heeft het waterschap een wettelijke zorgplicht. We houden de omvang van de wegbeplanting op peil en zoeken daarbij naar een goede balans tussen doelmatig beheer, verkeersveiligheid, uitvoering van de gedragscode, biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Tegelijkertijd staat de beschikbare ruimte langs wegen steeds meer onder druk, onder andere door de aanleg van kabels en leidingen en ontwikkelingen in de openbare ruimte. Dit vraagt om integrale en toekomstgerichte oplossingen. Binnen de wettelijke kaders van de Europese Natuurherstelverordening richten we ons op het voorkomen van achteruitgang van natuurwaarden richting 2030. Waar mogelijk benutten we kansen om natuurwaarden te versterken. Zo kan de aanleg of verbreding van een fietspad worden gecombineerd met maatregelen die de bestaande natuur- en landschapswaarden verbeteren.

Weginrichting en verkeersveiligheid

Een veilige inrichting van de wegen en een goede doorstroming is een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van het Zeeuwse wegennet. Uit de uitgevoerde vormtoets blijkt dat een substantieel deel van de wegen nog niet volledig voldoet aan de landelijke richtlijnen. Met name gebiedsontsluitingswegen (80 km/u) scoren daarbij een ruime onvoldoende. De erftoegangswegen (60 km/u), die het grootste deel van ons areaal vormen, voldoen overwegend beter aan de uitgangspunten. Gezien de omvang van de opgave is het niet haalbaar om alle wegen gelijktijdig aan te passen. We hanteren een risicogestuurde aanpak om gericht toe te werken naar de gewenste inrichtingsvereisten. Met de doorontwikkeling van assetmanagement en uitwerking van de wegcategorisering brengen we de staat, prestaties, risico's, onderhoudsbehoefte en financiële consequenties van ons areaal in beeld. Dit biedt de basis voor transparante bestuurlijke keuzes over de daarvoor benodigde middelen.

Verhardingen

We hanteren als uitgangspunt het landelijk gangbare CROW-kwaliteitsniveau B als basisniveau. Dit niveau is het meest kostenefficiënt en voorkomt dat de kwaliteitsniveaus verder afnemen tot de lagere kwaliteitsniveaus C of D, waarbij zwaardere en duurdere maatregelen noodzakelijk zijn. Een deel van het areaal voldoet niet aan de landelijk gangbare CROW-kwaliteitsniveau B als basisniveau. Het tijdig uitvoeren van onderhoud is daarbij van belang om te voorkomen dat noodzakelijke maatregelen verschuiven naar zwaardere en daarmee duurdere herstelmaatregelen. De beschikbare onderhoudsmiddelen zijn ontoereikend om de kwaliteit van de wegverhardingen op het vastgestelde kwaliteitsniveau te behouden. Een afnemende kwaliteit van de wegverhardingen heeft effect op de verkeersveiligheid en heeft een grotere kans op ongevallen en mogelijke materiële schade of lichamelijk letsel. Daarnaast kan dit resulteren in aansprakelijkheidsstellingen en schadeclaims richting het waterschap. Op basis van de Kadernota is het onderhoudsbudget voor 2027 incidenteel verhoogd met € 1 miljoen. Deze verhoging is een noodzakelijke stap om de onderhoudsopgave beter in balans te brengen met de benodigde middelen. Deze verhoging is echter niet toereikend om de volledige meerjarige onderhoudsopgave te dekken. Daarom wordt op basis van de actuele onderhoudsbehoefte en de ontwikkeling van het areaal een meerjarige aanpak voor 2028-2030 uitgewerkt.

Kunstwerken

De komende jaren brengen we de onderhoudstoestand, risico's, onderhoudsbehoefte en financiële consequenties van onze circa 100 bruggen en 4.850 duikers systematisch in beeld. Het doel is om in 2029 over een volledig en actueel inzicht te beschikken waarin de staat en onderhoudsbehoefte van de kunstwerken inzichtelijk is. Op basis hiervan wordt toegewerkt naar een geprioriteerde meerjarenopgave voor het hele areaal.

Openbare verlichting

Conform de eerder gemaakte afspraken wordt de openbare verlichting langs de waterschapswegen gefaseerd overgenomen van de Zeeuwse gemeenten. Naar verwachting wordt deze overname in de komende twee jaar afgerond. Voor het onderhoud en de vervanging van de reeds overgedragen lichtmasten wordt in 2027 € 150.000,- vanuit de bestemmingsreserve toegevoegd aan het onderhoudsbudget. De stijgende energiekosten leiden tot een structureel hogere financiële opgave. In de Kadernota is hiervoor een budget van € 90.000,- opgenomen. Parallel hieraan wordt ingezet op het gefaseerd vervangen van lichtmasten en armaturen door energiezuinigere en slimmere varianten. Hiermee beperken we het energiegebruik en de toekomstige onderhoudslasten en dragen we tegelijkertijd bij aan de verkeersveiligheid en verduurzaming van de infrastructuur.

Aanpak van invasieve exoten

De aanpak van de Geelpoethoornaar is gebaseerd op de Europese verordening 1143/2014 inzake invasieve exoten. Het waterschap kiest daarbij voor een risicogestuurde aanpak. Dit houdt in dat alleen nesten op percelen in beheer en eigendom van het waterschap, welke een risico vormen voor de openbare veiligheid, worden bestreden. Hiervoor is in de begroting 2027 een incidenteel bedrag van € 40.000,- opgenomen.

Beheersmaatregelen

Klimaatverandering (hitte- & droogteschade), toenemende verkeersbelasting, veranderende eisen aan verkeersveiligheid, strengere regelgeving, inflatie en een grotere onderhoudsvraag leiden ertoe dat het budget ontoereikend is en niet al het benodigde beheer en onderhoud uitgevoerd kan worden. Dit vraagt om een beheerstrategie die niet alleen gericht is op het oplossen van actuele knelpunten, maar ook op het voorkomen van achterstanden en het beheersen van risico's op langere termijn. Tot die tijd worden noodzakelijke onderhouds- en herstelmaatregelen gefaseerd uitgevoerd via een risicogestuurde aanpak. Binnen deze aanpak worden verhardingen, kunstwerken en groen geprioriteerd op basis van risico's voor de veiligheid en de neveneffecten die door falen kunnen ontstaan. De maatregelen worden opgenomen in een geprioriteerde meerjarenbegroting en waar mogelijk gecombineerd met gepland groot onderhoud, zodat beschikbare middelen zo doelmatig mogelijk worden ingezet.

In de afweging en prioritering wordt expliciet rekening gehouden met de verschillende gebruikers van het netwerk, waaronder fietsers (Zeeuws Toekomstbeeld Fietz) en het landbouwverkeer (Kwaliteitsnetwerk Landbouwverkeer Zeeland).

Met het oog op de instandhouding van het areaal en betaalbaarheid voor onze inwoners, streven we naar een eerlijke kostenverdeling tussen overheden en andere belanghebbenden. Hoewel het kostenveroorzakersprincipe nog in ontwikkeling is wordt het in de praktijk waar mogelijk al toegepast op het moment dat plannen van derden leiden tot extra belasting van ons wegennet. Als start is er een werkgroep met alle Zeeuwse wegbeheerders gevormd die een conceptovereenkomst gewenningsbijdrage opgesteld.

In de wintermaanden is gladheidbestrijding essentieel voor de verkeersveiligheid op onze wegen. De samenwerking voor gladheidbestrijding in Zeeland is efficiënt georganiseerd, maar kent onvermijdelijke onzekerheden vanwege het weer. De kosten zijn afhankelijk van het aantal preventieve en curatieve strooiacties. Gezien het risico op incidenten bezuinigen we niet op gladheidbestrijding.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	30.307	31.279	30.093	33.526	33.002	34.832	36.309	37.200
Baten	-21.457	-20.990	-21.270	-21.439	-21.968	-22.400	-22.909	-23.384
Saldo van baten en lasten voor bestemming	8.850	10.289	8.823	12.087	11.034	12.432	13.400	13.816
Stortingen	461	0	1.400	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-2.466	-1.342	-1.647	-1.765	0	0	0	0
Saldo van mutatie reserves	-2.005	-1.342	-247	-1.765	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	6.845	8.947	8.576	10.322	11.034	12.432	13.400	13.816

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto kosten voor het programma Wegen stijgen in 2027 met € 1.375.000,- ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 2.247.000,-, hogere baten van € 449.000,- en een hogere onttrekking uit de reserve van € 423.000,- ter dekking van incidentele kosten.

Lasten

De lasten voor het programma stijgen in totaal met € 2.247.000,-. Deze toename wordt verklaard door de Kadernota 2027, indexering van budgetten en een stijging van personeels- en kapitaallasten. Hieronder een specificatie van de belangrijkste stijgingen:

- € 1.000.000,- Incidentele verhoging vanuit de Kadernota 2027 voor onderhoud wegen
- € 615.000,- Incidentele verhoging voor de Impuls Verkeersveiligheid
- € 469.000,- Indexering voor inflatie 2,10%
- € 240.000,- Elektriciteitskosten en onderhoud/vervanging van overgedragen lichtmasten
- € 40.000,- Risicogestuurde aanpak geelpoothoornaar

Baten

Net als voorgaande jaren bestaan onze opbrengsten voor het grootste deel uit de bijdragen van gemeenten in het kader van de Wet Herverdeling Wegenbeheer. Deze opbrengst zal door een voorlopige indexering van 2,10% voor 2027 stijgen met circa € 439.000,-. Op basis van de septembercirculaire 2027 zal de definitieve indexering voor 2027 van het wegenfonds worden vastgesteld. Deze bijdragen van de gemeenten worden volledig ingezet voor de wegentaak. De eventuele extra opbrengsten bij definitieve indexering worden ingezet ter dekking van de stijgende externe kosten binnen het programma.

Inzet reserves

Vanuit de reserves wordt in 2027 in totaal € 1.765.000,- onttrokken voor het programma Wegen. Hieronder een specificatie van de onttrekkingen.

- € 1.000.000,- uit de bestemmingsreserve Kadernota 2027 voor onderhoud van wegen
- € 150.000,- uit de bestemmingsreserve Lichtmasten voor dekking van onderhoud en vervanging van openbare verlichting
- € 615.000,- uit de bestemmingsreserve Impuls Verkeersveiligheid
In 2024 is een extra budget van € 4,5 miljoen beschikbaar gesteld in de vorm van een bestemmingsreserve om de verkeersveiligheid een impuls te geven gedurende de bestuursperiode 2024-2027. In 2027 wordt vanuit deze bestemmingsreserve € 615.000,- toegevoegd aan de budgetten van het programma wegen voor onder andere de volgende werkzaamheden:
 - aanbrengen en vervangen van doorgroeistenen in wegbermen / asfaltverhardingen € 390.000,-;
 - extra verkeersveiligheidsmaatregelen € 100.000,-
 - extra personeel / inhuur onderzoek € 125.000,-

Overige ontwikkelingen

.

Programma Afvalwaterketen

Wat willen we bereiken?

Inleiding

Onder het programma Afvalwaterketen vallen alle technische installaties die nodig zijn voor het afvoeren en zuiveren van afvalwater. Dit zijn persleidingen, rioolgemalen en rioolwaterzuiveringen (RWZI's) maar ook data en (digitale) systemen om gegevens te verzamelen en deze installaties automatisch te kunnen besturen. Er wordt gewerkt volgens geldende wet- en regelgeving en we hebben oog voor nieuwe ontwikkelingen, innovaties en (circulair) (her)gebruik. Investerings- en onderhoud zijn noodzakelijk om deze installaties goed te laten functioneren.

Doelstellingen

Met het transporteren en zuiveren van afvalwater dragen we bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. We voldoen hiermee aan de zorgplicht voor het zuiveren van stedelijk afvalwater. Het waterschap werkt hiervoor nauw samen met gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het inzamelen van huishoudelijk afvalwater en stedelijk waterbeheer.

Prestatie indicatoren uit het bestuursakkoord

Schoon water

- De installaties voor het zuiveren van afvalwater functioneren naar behoren. We zorgen ervoor dat de totale zuiveringsprestatie (het rendement waarmee nutriënten en stoffen worden verwijderd op de zuivering) minimaal 80% is.
- We voldoen aan de nalegingsverplichting zoals opgenomen in de lozingsvergunningen voor het lozen van gezuiverd afvalwater. We streven een nalegingsverplichting van 98% na.
- We hebben een goed functionerend transportsysteem voor het transporteren van afvalwater vanaf het overnamepunt tot aan de zuiveringen. Nooduitlaten door het technisch falen van het systeem mogen niet voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Transporteren van afvalwater

Onder verantwoordelijkheid van de gemeenten wordt stedelijk afvalwater in gemeentelijke rioleringen ingezameld en afgevoerd naar een overnamepunt. Vanaf de overnamepunten transporteren wij met transportleidingen en rioolgemalen het afvalwater naar een van onze rioolwaterzuiveringen. Met de gemeenten hebben we afspraken gemaakt over hoeveel water ons systeem kan transporteren. Deze afspraken hebben we vastgelegd in een afnameverplichting. Jaarlijks wordt circa 52 miljoen kubieke meter afvalwater aangevoerd op de zuiveringen. Naast het op orde hebben en houden van de capaciteit van ons systeem, is het ook belangrijk dat het systeem goed functioneert. Ons beheer en onderhoud is erop gericht een betrouwbare werking van ons systeem te garanderen, zodat afvalwater altijd op een verantwoorde manier wordt gezuiverd.

Zuiveren van afvalwater

Het stedelijk afvalwater zuiveren we in onze 15 rioolwaterzuiveringen (RWZI's) en vervolgens brengen we het gezuiverde water terug in het oppervlaktewater. Het aangevoerde afvalwater heeft een vuilvracht van gemiddeld 480.000 vervuilingseenheden (v.e) per dag. Het terugbrengen van gezuiverd afvalwater kan invloed hebben op onze waterkwaliteitsdoelen. Voor elke rioolwaterzuivering zijn in een vergunning lozingseisen vastgelegd. Dit betreft individuele eisen per rioolwaterzuivering en eisen voor de verwijdering van fosfaat en stikstof voor het hele waterschap. Om dat te realiseren besteden we onder andere veel aandacht aan het risico gestuurd beheren en onderhouden van onze installaties (assetmanagement). Naast de geldende wet- en regelgeving waaraan we voldoen, hebben we extra voorwaarden waaraan het effluent moet voldoen vanuit de Kaderrichtlijn Water en de Herzene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA). Maatregelen voor de verdere vermindering van de emissie van stikstof en fosfor op een viertal zuiveringen die lozen op binnenwater zijn gepland in de komende jaren. Daarnaast steken we in op het voorbereiden van maatregelen (4de trap) op onze rioolwaterzuiveringen (rwzi's) om de uitstoot van schadelijke stoffen (emissies) te verminderen.

Verwerken van reststromen

Na het zuiveren van afvalwater blijven enkele reststromen zoals zuiveringsslib over. Waar doelmatig, benutten we deze reststromen voor het opwekken van energie of het terugwinnen van grondstoffen. We onderzoeken de mogelijkheden om hulpstoffengebruik voor het zuiveringsproces te verminderen en grondstoffen uit het zuiveringsproces terug te winnen (circulariteit). We kijken naar de mogelijkheden om effluent en slib om te zetten in grondstoffen zoals water, vetzuren (PHA2USE) en biogas. Voor de (duurzame) verwerking van het zuiveringsslib werkt het waterschap samen met Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). We bieden circa 25.500 ton zuiveringsslib ter verwerking aan SNB. Deze deelneming zetten we voort. Het zuiveringsslib afkomstig van zuivering Sint Maartensdijk en Tholen wordt tijdelijk verwerkt op de zuivering Bath. Dit is een samenwerking met waterschap Brabantse Delta. De uitbreiding van de slibontwateringsinstallatie op zuivering Walcheren wordt in 2027 afgerond. Deze gaat na ingebruikname ook het slib verwerken van zuivering Sint Maartensdijk en Tholen.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primaire)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	33.917	39.035	38.867	39.798	40.859	43.980	45.159	47.486
Baten	-1.645	-1.288	-1.533	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432
Saldo van baten en lasten voor bestemming	32.272	37.747	37.334	38.366	39.427	42.548	43.727	46.054
Stortingen	109	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-549	-320	-293	-398	-113	0	0	0
Saldo van mutatie reserves	-440	-320	-293	-398	-113	0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	31.832	37.427	37.041	37.968	39.314	42.548	43.727	46.054

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto kosten voor het programma Afvalwaterketen stijgen in 2027 met € 541.000,- ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 763.000,-, een stijging van de baten van € 144.000,- en een hogere onttrekking uit de reserve van in totaal € 78.000,- ter dekking van de incidentele kosten. De belangrijkste wijzigingen zijn hieronder vermeld naar categorie:

Lasten

De lasten stijgen met € 763.000,-. Hieronder zijn de belangrijkste oorzaken vermeld:

- € 1.348.000,- voordeel bij de personeelslasten door vooral de gewijzigde Nota kostentoerekening naast de loonontwikkeling voor de overheid conform de CPB-index en lagere inhuur door minder benodigde begeleiding projecten in 2027 door uitbreiding in formatie;
- € 540.000,- nadeel door hogere kapitaallasten als gevolg van stijging rente en hogere afschrijvingslast door hogere activa (projecten afgerond in 2026);
- € 360.000,- nadeel door indexatie voor prijsstijgingen externe kosten;
- € 955.000,- nadeel vanuit de Kadernota 2027 onder andere voor maatregelen op zuiveringen voldoen aan eisen, kosten Slibverwerking Noord-Brabant, monitoringprogramma en onderhoud;
- € 149.000,- in de doorberekeningen door gewijzigde Nota kostentoerekening;
- € 127.000,- nadeel door ontwikkelingen zoals hogere kosten chemicaliën en bemonsteringskosten door de lozingseisen, lagere elektriciteitskosten door hoge ramingen in 2026.

Baten

De baten zijn met € 144.000,- toegenomen. Hieronder de belangrijkste verschillen:

- € 79.000,- voordeel door meer afzet slib/restproducten;
- € 130.000,- voordeel doordat de hogere elektriciteitskosten van de MBR aan Evides worden doorberekend;
- € 70.000,- nadeel door naar beneden bijstelling van begroting onderhoud voor de gemeente Middelburg op basis van ervaringscijfers.

Inzet reserves

De onttrekking uit de reserves ligt € 78.000,- hoger dan de primaire begroting 2026. In 2027 zijn onderstaande onttrekkingen gepland:

- € 160.000,- incidentele personeelslasten voor data op orde;
- € 55.000,- voor versnellingsproject lachgas;
- € 80.000,- trainee;
- € 62.000,- onderzoek hergebruik effluent.

Overige ontwikkelingen

Emissie lachgas

Op rioolwaterzuiveringen ontstaat tijdens het stikstofverwijderingsproces lachgas (N₂O). Lachgas is een zeer sterk broeikasgas en veroorzaakt een groot deel van onze CO₂-footprint. Om meer inzicht te krijgen in de condities waaronder lachgas ontstaat en om op basis daarvan reductiemaatregelen te bepalen, loopt er een landelijk versnellingsprogramma lachgasreductie. We nemen deel aan dit programma waarvan de looptijd is verlengd met twee jaar tot 2029. Momenteel wordt de lachgasuitstoot gemeten op de rioolwaterzuiveringen Walcheren en Breskens. Na dit versnellingsprogramma moet duidelijk zijn hoe groot de lachgasemissie is van de zuiveringen en welke reductiemaatregelen er genomen kunnen worden. Dit draagt bij aan de verplichting van het verkleinen van de CO₂-footprint.

Herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA), KaderRichtlijn Water (KRW), zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en Waterbeheersprogramma 2028-2033 (WBP)

De KRW richt zich op het bereiken van een goede waterkwaliteit en de ERSA sluit qua maatregelen hierop aan. Voor beide wettelijke kaders is het noodzakelijk dat verontreinigende stoffen vanuit stedelijke afvalwater, zoals stikstof, fosfaat en microverontreinigingen (medicijn(rest)en en andere ZZS), worden verwijderd voordat het effluent op het oppervlaktewater wordt geloosd. Het waterschap is hiervoor de visie op zuiveren aan het ontwikkelen waarin duidelijk wordt op welke wijze het waterschap hier invulling aan gaat geven. Meerdere aspecten worden meegenomen in de afweging van maatregelen, onder andere hergebruik van effluent als zoetwaterbron, effecten op energie- en grondstoffengebruik van de zuiveringen. Deze maatregelen worden opgenomen in de planperiode van het WBP 2028-2033 en richten zich op de voorbereiding voor het realiseren van de 4e trap voor het verwijderen van medicijn(rest)en op bepaalde zuiveringen. Belangrijk is dat we in overleg met Waterbeheerders gaan bepalen waar de urgentie voor de verbetering van de waterkwaliteit in relatie tot de KRW de meeste impact heeft. Waterschap Scheldestromen voert hiervoor een monitoringsprogramma uit naar zorgwekkende stoffen en andere microverontreinigingen in effluent van de zuiveringen en het ontvangende oppervlaktewater.

Actualisatie Nota rioleringen

De nota rioleringen wordt geactualiseerd. Dit betreft zowel het updaten van bestaande onderwerpen, als het uitwerken van nieuwe thema's zoals de Omgevingswet. In relatie tot de Omgevingswet wordt bepaald of de kaders worden opgenomen in de Waterschapsverordening. Afstemming met de Zeeuwse gemeenten wordt zoveel mogelijk via de SAZ+ gedaan. De nota wordt mede geschreven door het waterschap.

Fosfaatterugwinning bij Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

SNB werkt aan een installatie om fosfaat terug te winnen uit zuiveringsslib. De besluitvorming is voorzien begin 2027.

Waterzande

Het rioolgemaal en de persleiding zijn in opdracht van de projectontwikkelaar aangelegd. Het rioolgemaal en de persleiding worden nog formeel overgedragen aan het waterschap. De overdrachtsovereenkomst is in de maak. De eerste woningen zijn sinds begin 2026 begonnen met het lozen van afvalwater.

Blijvend voldoen aan lozingseisen

Op zuivering Willem-Annapolder wordt in 2026 een proef uitgevoerd met een zuurstofdoseerunit hoe we een piek aan afvalwater bij regen verwerken en aan de lozingseisen voor stikstof en fosfor voldoen. Op basis van de resultaten wordt besloten of een structurele, doelmatige oplossing nodig is. Een eventuele definitieve maatregel wordt als afzonderlijk investeringsproject voorgelegd. Voor zuivering Breskens wordt onderzocht wat nodig is om piekaanvoer op te vangen en blijvend aan de KRW-lozingseisen te voldoen.

Programma Bestuur en Organisatie

Wat willen we bereiken?

Inleiding

Het programma Bestuur en Organisatie ondersteunt het dagelijks werk en de projecten van het waterschap. Het zorgt dat het waterschapswerk veilig, efficiënt en rechtmatig kan worden uitgevoerd. Daar waar de waterschapsorganisatie of de opgaven van het waterschap groeien, groeit Bestuur en Organisatie mee. Voor de uitvoering van het waterschapswerk wordt goede digitale informatie steeds belangrijker, evenals de beveiliging daarvan. Verder hebben wettelijke ontwikkelingen en landelijke bijdragen impact op de kosten. Ook verwacht de maatschappij steeds meer van ons op het gebied van communicatie en participatie.

Doelstellingen

Programma Bestuur en Organisatie zorgt voor een goed verloop van het bestuurlijk proces: het zorgt er voor dat democratische processen rondom de verkiezingen juist verlopen en dat het bestuur over de informatie kan beschikken die zij nodig heeft om haar taak uit te voeren.

De belangrijkste inhoudelijke opgaven voor het programma zijn in 2027 het versterken van de fysieke en digitale weerbaarheid van het waterschap, waarbij de nationale Cyberbeveiligingswet en Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten worden geïmplementeerd. Hiermee verkleinen we onder meer de kans dat dreigingen leiden tot verstoring van het waterschapswerk. Een goede informatievoorziening en archivering zijn belangrijk om de taken van het waterschap goed uit te kunnen voeren en onderbouwd en transparant keuzes te kunnen maken. Zo levert het programma ook een belangrijke bijdrage aan goed assetmanagement binnen de primaire programma's. Hierbij sluiten we aan op de landelijk vastgestelde standaarden en richtlijnen.

Waterschap Scheldestromen wil daarnaast een transparante overheid zijn die de omgeving betreft bij het werk, daarvoor communiceren we over ons werk, bieden we ruimte voor participatie en stellen we informatie openbaar beschikbaar. We zorgen voor een professionele, tijdige en risicogerichte uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, waarmee we de veiligheid, kwaliteit en beschikbaarheid van het watersysteem en onze infrastructuur borgen.

Op al deze onderwerpen zijn het onze medewerkers die het werk uitvoeren. We hebben zorg voor hun veiligheid en welzijn, zorgen dat zij geschikte bedrijfsmiddelen tot hun beschikking hebben en zorgen dat medewerkers geworven en geschoold worden om de opgaven van het waterschap te kunnen realiseren.

Prestatie indicatoren uit het bestuursakkoord:

- Van de aangevraagde vergunningen wordt tenminste 95% binnen vastgestelde termijn behandeld.
- Het waterschap voldoet in 2027 voor 90% aan de Baseline informatiebeveiliging overheid.
- De streefwaarde van het weerstandsvermogen is niveau B (1,4 - 2,0).

Wat gaan we daarvoor doen?

In maart 2027 vinden de waterschapsverkiezingen plaats. Het hoofdstembureau zal toezien op het juist verlopen van het democratisch proces. Met een landelijke en eigen regionale communicatiecampagne wordt de opkomst bevorderd en meteen de kans benut om te communiceren over het waterschapswerk. Na de verkiezingen krijgt het nieuwe bestuur een gedegen inwerkprogramma aangeboden.

Voor de veiligheid van Zeeland is het belangrijk dat het waterschapswerk altijd, ook onder uitzonderlijke omstandigheden, door kan gaan. De crisisorganisatie staat daarvoor 24/7 paraat. Een belangrijke opgave is ook het versterken van de digitale én fysieke weerbaarheid van het waterschap, waarbij de nieuwe Cyberbeveiligingswet en Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten worden toegepast. Dit vraagt onder meer monitoring van het netwerk, aanpassing van systemen en processen en verbetering van onze fysieke toegangsbeveiliging. In 2027 wordt de aansluiting met het Security Operations Centre van Het Waterschapshuis gerealiseerd. Er worden diverse maatregelen genomen of voorbereid om onze ICT weerbaarder te maken, zoals verbeterde noodstroomvoorzieningen, uitwijkvoorzieningen en backupfaciliteiten. Het risicomanagement in de organisatie wordt verder ontwikkeld, gericht op de maatschappelijke risico's als processen, systemen of objecten falen.

Ontwikkeling van goede informatievoorziening blijft onverminderd belangrijk om de doelen van de organisatie te kunnen realiseren en is tevens onmisbaar in de doorontwikkeling van assetmanagement. Ontwikkelingen zoals de Nederlandse Digitaliseringsstrategie worden nauwlettend gevolgd en steeds meer medewerkers worden getraind om verantwoord gebruik te maken van kunstmatige intelligentie (AI).

Ter bevordering en borging van rechtmatig en doelmatig inkopen wordt het contractmanagement in de organisatie verder geprofessionaliseerd. De archivering wordt verder op orde gebracht door de overdracht van fysieke archieven naar het Zeeuws Archief voor te bereiden en Sharepoint in te richten op basis van de eisen van de Archiefwet. Aanbevelingen van de Functionaris Gegevensbescherming worden planmatig opgepakt om de privacy van medewerkers en burgers te blijven waarborgen.

Het onder de aandacht brengen van het waterschapswerk en het meenemen van het publiek bij ons werk krijgt extra aandacht in de communicatie. De implementatie van de Wet Open Overheid wordt in 2027 voortgezet, wat bijdraagt aan de transparantie en communicatie over ons belangrijke waterschapswerk. In de praktijk betekent dit onder meer dat meer documenten op de website van het waterschap openbaar worden gemaakt.

We spelen tijdig in op de toenemende omvang en complexiteit van de opgave voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. We actualiseren vergunningen en werkprocessen, vertalen gewijzigde wet- en regelgeving naar de uitvoering en versterken de samenhang tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving. We richten het toezicht verder datagedreven en risicogericht in, onder meer door de inzet van debietmetingen bij grondwater. Tegelijkertijd anticiperen we op de toenemende ruimtelijke druk, de energietransitie en de groei van het aantal aanvragen voor kabels en leidingen. We zetten onze capaciteit gericht in op de grootste risico's en wettelijke verplichtingen.

In 2027 stijgt de begrote formatie van het waterschap zeer beperkt. De nadruk van werving en selectie komt te liggen op het invullen van eerder begrote vacatures, onder meer voor de realisatie van projecten. Met gerichte arbeidsmarktcommunicatie zorgen we dat we potentiële sollicitanten bereiken en aanspreken. Daarnaast wordt geïnvesteerd in opleiding, mobiliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Verder gaat het dagelijks werk van het programma Bestuur en Organisatie in 2026 door, zoals het aankopen van percelen voor investeringsprojecten, verpachten van gronden in

ons eigendom, zorgdragen voor de juiste facilitaire- en ICT-middelen die medewerkers nodig hebben om hun werk te doen, voeren van de financiële administratie, beheren van software en de archieven, adviseren over juridische- en inkoopvraagstukken en het verlenen van vergunningen.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primaire)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	48.137	54.895	55.377	58.922	63.031	65.417	68.721	69.288
Baten	-5.684	-4.764	-4.988	-4.552	-4.020	-4.052	-4.038	-3.981
Saldo van baten en lasten voor bestemming	42.453	50.131	50.389	54.370	59.011	61.365	64.683	65.307
Stortingen	381	0	327	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-1.626	-2.724	-2.375	-1.226	-1.490	-575	-392	-100
Saldo van mutatie reserves	-1.245	-2.724	-2.048	-1.226	-1.490	-575	-392	-100
Saldo van baten en lasten na bestemming	41.208	47.407	48.341	53.144	57.521	60.790	64.291	65.207

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto kosten voor het programma Bestuur en Organisatie stijgen in 2027 met € 5.737.000,- ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere lasten van € 4.027.000,- en lagere baten van € 212.000,- en een lagere onttrekking uit de reserve van € 1.498.000,- ter dekking van de incidentele kosten.

Het programma Bestuur en Organisatie ondersteunt het dagelijks functioneren van het waterschap en zorgt ervoor dat het werk veilig, doelmatig en rechtmatig kan worden uitgevoerd. Landelijke verplichtingen, digitalisering, personele ontwikkelingen en de groei van de organisatie zorgen ervoor dat de kosten van Bestuur en Organisatie in 2027 toenemen.

Lasten

De toename wordt met name verklaard door:

Indexering van budgetten voor inflatie met 2,1% (€ 1.614.000,-).

Informatisering en automatisering

- Het vervangen van noodstroomvoorzieningen van serverkasten op de zuiveringen leidt tot € 90.000,- aan extra kosten. Dit is nodig om de continuïteit en beschikbaarheid van vitale automatiseringssystemen te borgen.
- De bijdrage aan het Waterschapshuis stijgt op basis van de begroting met € 477.000,-.
- Het vervroegd overbrengen van het papieren archief uit kantoor Middelburg naar het Zeeuws Archief is noodzakelijk naar aanleiding van de archiefinspectie en klimaat in de eigen archiefruimte. Dit leidt in 2027 tot € 100.000,- aan kosten. Ook in de jaren 2028-2030 treden nog incidentele kosten op.
- Het instappen in de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuws Archief zorgt voor € 103.000,- lagere kosten voor archiefbeheer. Dit heeft met name te maken met een btw voordeel dankzij de koepelvrijstelling.
- Een hogere bijdrage aan de Rijksfactuur Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties leidt tot € 96.000,- aan extra kosten.

- De toename van landmeetkundig werk en de impact van een nieuwe aanbesteding leidt tot € 60.000,- aan hogere kosten.
- Voor de verbetering van het datamanagement van 3D-data voor inspecties, monitoring en beheer van assets is € 50.000,- benodigd.
- Voor automatisering zijn eenmalig € 100.000,- lagere kosten begroot vanwege het feit dat kosten vaker kunnen worden geactiveerd op investeringen.

Personeel en organisatie

De personeelslasten nemen met € 1.985.000,- toe als gevolg van:

- De loonontwikkeling en de uitbreiding met 6 fte voor het professionaliseren van contractmanagement en het gesteld staan voor een groter volume projecten, overeenkomstig de Kadernota 2026. Aangezien de huidige CAO eind 2026 afloopt en de uitkomsten van een nieuwe CAO nog niet bekend zijn, is voor de personeelskosten in de begroting uitgegaan van de door het CPB geraamde loonkostenontwikkeling voor de overheid. Deze landelijke voorspelling bedraagt 4,2% en betreft niet alleen ontwikkeling van salariskosten, maar ook ontwikkeling van sociale lasten en andere bijkomende kostenstijgingen.
- Uitgewerkte regelingen uit de CAO 2025-2026 zoals hogere kosten voor mobiliteit, Regeling Vervroegde Uittreding, thuiswerkvoorzieningen en compensatie voor werk met bijzondere eisen leiden tot € 283.000,- extra kosten.
- Het vervallen van de compensatie van transitievergoedingen door het UWV leidt tot € 60.000,- aan kosten.
- Voor de geneeskundige dienst (waaronder arbo-arts) is een aanvullend budget van € 173.000,- begroot, onder andere vanwege de groei van de personele bezetting.
- De kosten van het bestuur stijgen met € 140.000,-. De bezoldiging van de leden van het dagelijks bestuur bedraagt momenteel gezamenlijk 300% van het voltijdsbezoldigingsbedrag, terwijl het wettelijk maximum sinds 2023 400% bedraagt. Achtergrond van de wettelijke verhoging was de toename van werkdruk, complexiteit van werkzaamheden en betrokkenheid bij maatschappij-brede vraagstukken zoals klimaat, stikstof en de energietransitie. Gelet op het toegenomen tijdsbeslag is in de begroting vanaf 1 april 2027 rekening gehouden met een verhoging naar 400%.

Daarnaast is rekening gehouden met de volgende aanvullende lasten:

- De premies van verzekeringen stijgen met € 134.000,-. In het geval van de WIA-verzekering en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is dit het gevolg van groei van de personele bezetting en instroom in de WIA. De kosten voor de aansprakelijkheidsverzekering zijn gestegen omdat de premie is gekoppeld aan de omzet, in het geval van waterschap Scheldestromen zijn dat de belastinginkomsten.
- De uitbreiding van de personele bezetting leidt tot € 40.000,- hogere reis- en verblijfskosten.
- Voor ARBO-maatregelen zijn eenmalige kosten begroot van € 81.000,-, waaronder het vervangen van reddingsmiddelen die door aangescherpte Arbo-eisen zijn afgekeurd.

Facilitaire dienst

- De komende jaren worden in het kantoor Middelburg diverse langetermijninvesteringen gedaan ter vervanging van de warmte-koudeinstallatie en ten gunste van het binnenklimaat en energiebesparing (I10225 en I10295). Zoals toegelicht in de AV van juli 2026 wordt divers onderhoud uit oogpunt van efficiëntie gelijktijdig uitgevoerd met deze investeringen. Tezamen met andere onderhoudswerkzaamheden aan het kantoor bedragen de incidentele kosten in 2027 € 215.000,-.
- De verkoop van kantoor Terneuzen leidt tot € 307.000,- lagere lasten. Bij de baten is er sprake van lagere opbrengsten waardoor er per saldo € 103.000,- kosten zijn. Vanaf 2028 ontstaan meer structurele voordelen, onder andere door lagere exploitatiekosten en het uitblijven van nieuwe investeringen. Eerder uitgestelde investeringen in het kantoor Terneuzen zijn definitief vervallen.
- Verouderde auto's in eigendom worden geleidelijk vervangen door leaseauto's. Hierdoor nemen de kapitaallasten af, dat voordeel was al ingeboekt, en stijgen de exploitatiekosten met € 419.000,-. Zes auto's met kraan worden eerder vervangen omdat deze zwaarder bleken dan toegestaan en daardoor niet voldoende kunnen worden ingezet in het dagelijks werk. Dit leidt tot € 144.000,- aan kosten.

Bestuur:

- Een verhoging van contributies aan de Unie van Waterschappen leidt tot € 101.000,- aan extra kosten.
- Verkiezingen: Kosten voor de verkiezingen waren reeds in de meerjarenbegroting opgenomen.

Juridische zaken

- Vanwege gestegen taxatiekosten en de herziening van erfpachtcontracten met een lange looptijd stijgen de beheerkosten van pacht-, jacht- en visrechten met € 120.000,-.
- De vernieuwde huur van de het parkeerterrein Veerse Gatdam leidt tot € 220.000,- aan extra kosten. Hier staan huuropbrengsten tegenover.

Communicatie

- Het budget van € 50.000,- voor het publieksvriendelijker maken van P&C documenten is doorgeschoven van 2026 naar 2027.

Financiën

- Ten behoeve van de invoering van de wegenheffing wordt rekening gehouden met een hogere bijdrage aan Sabewa van € 300.000,-.
- Voor de doorontwikkeling van het financieel systeem, onder meer voor stuurinformatie, is € 60.000,- begroot.

Baten

- De opbrengsten voor de doorverhuur van het parkeerterreinen Veerse Gatdam bedragen € 231.000,-.
- Vanwege de herziening van lopende erfpachten en/of het opnieuw afsluiten van overeenkomsten is rekening gehouden met € 100.000,- hogere baten.
- Een toename aan grondverkopen en hogere taxatiewaardes zorgen voor € 200.000,- hogere baten.
- Wegvallen van verhuur van kantoor Terneuzen zorgt voor € 410.000,- lagere huuropbrengsten en € 206.000,- lagere opbrengsten uit ICT-dienstverlening.

Inzet reserves

De onttrekking aan de reserves bedraagt € 1.226.000,-. Deze worden bekostigd uit daarvoor gevormde bestemmingsreserves:

- De onttrekking uit de bestemmingsreserve informatieveiligheid (€ 505.000,-) is bestemd voor SOC, AI en informatieveiligheidsbeleid;
- Arbomaatregelen (€ 81.000,-), waaronder het vervangen van afgekeurde reddingsmiddelen;
- Verduurzaming kantoor Middelburg (€ 215.000,-);
- Het overbrengen van het archief Middelburg (€ 100.000,-);
- Incidentele kosten vanuit de voorjaarsnota 2024 (€ 50.000,-) bedoeld voor betere financiële beheersing;
- Reeds geplande incidentele kosten vanuit de Kadernota 2026 voor onder andere de verkiezingen 2027, externe communicatie, implementatie van software en personeelsbeleid (€ 185.000,-);
- Incidentele kosten Kadernota 2027 voor de noodstroomvoorziening van serverkosten (€ 90.000,-).

Overige ontwikkelingen

Kantoor Terneuzen

Ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting loopt de verkoopprocedure van kantoor Terneuzen. De minimale vraagprijs die is gebaseerd op een taxatie van de marktwaarde ligt boven de boekwaarde. Gestreefd wordt naar overdracht per 1 juli 2027. Een financieel voordeel uit verkoop kon nog niet worden meegenomen in deze begroting.

Continuïteit organisatiebrede taakuitvoering bij afsluiting Westerscheldetunnel

De langdurige afsluiting van de Westerscheldetunnel kan leiden tot verminderde bereikbaarheid, langere aanrijtijden en beperkingen in de inzetbaarheid van medewerkers, aannemers, toeleveranciers en calamiteitenteams. Het waterschap brengt in 2026 de impact in beeld en neemt beheersmaatregelen waar nodig. Financiële consequenties daarvan komen daarom nog niet tot uiting in deze begroting.

Toepassen van kunstmatige intelligentie (AI)

AI biedt kansen om processen te ondersteunen, grote hoeveelheden data sneller te analyseren en medewerkers te ontlasten. Ten aanzien van AI wordt nauw samengewerkt met andere waterschappen via Het Waterschapshuis. Het verantwoord implementeren van AI-toepassingen vraagt onder meer de ontwikkeling van kennis bij medewerkers en het uitvoeren van pilots om de toepasbaarheid voor ons waterschap te onderzoeken. Extra - vooralsnog niet begrote - kosten kunnen volgen uit de licenties die nodig zijn voor AI-toepassingen.

Nationale digitaliseringsstrategie

De Nationale Digitaliseringsstrategie vraagt van de waterschappen om de digitale basis verder te versterken en nadrukkelijker te sturen op digitale soevereiniteit. Dit betekent dat meer aandacht wordt besteed aan digitale weerbaarheid, gegevensbescherming en het verminderen van de afhankelijkheid van buitenlandse technologiebedrijven door landelijke keuzes op het gebied van cloudvoorzieningen, data en digitale infrastructuur. Voor Scheldestromen biedt dit kansen om de continuïteit, betrouwbaarheid en autonomie van de informatievoorziening verder te versterken en betekent het meer werken vanuit landelijke samenwerking en standaarden. De Unie van Waterschappen schat de financiële impact als aanzienlijk in, maar de gevolgen zijn momenteel nog onvoldoende concreet uitgewerkt om deze al financieel te verwerken in de begroting 2027. Een deel van de Digitaliseringsstrategie kunnen we alleen samen met andere waterschappen realiseren,

zeker als het gaat over soevereiniteit. Hiervoor sluit Scheldestromen aan bij landelijke initiatieven van Het Waterschapshuis.

Waterschapsbrede thema's- Biodiversiteit

Biodiversiteit:

Het beleidsplan biodiversiteit is - ten tijde van de behandeling van deze begroting - naar verwachting vastgesteld. In 2027 wordt het implementatieplan uitgewerkt en vertaald richting de primaire programma's. Daarnaast wordt samengewerkt met andere overheden op nieuwe en lopende initiatieven, zoals proefproject compostering in Saeftinghe, pilot Basiskwaliteit Natuur in Goes en ontwikkeling kansenskaart groenblauwe dooradering in samenwerking met provincie Zeeland.

Waterschapsbrede thema's-Energietransitie

In 2027 blijft Scheldestromen de ontwikkelingen rond de energietransitie actief volgen en wordt deelgenomen aan relevante samenwerkingsverbanden. Daarbij wordt gewerkt aan verdere kennisontwikkeling en advisering over vraagstukken die raken aan de waterschapstaken, zoals energievoorziening, netcongestie en de ruimtelijke impact van de energietransitie. Na de verkiezingen wordt het nieuwe bestuur ondersteund bij eventuele keuzes over ambitie, rol en positionering op dit thema.

Waterschapsbrede thema's-Innovatie

De inzet op innovaties in de uitvoering van de taken wordt afzonderlijk binnen de afdelingen opgepakt.

Waterschapsbrede thema's- Klimaatadaptatie

Via uitvoering van de kerntaken draagt Scheldestromen bij aan de realisatie van de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie strategie Zeeland (KasZ), die in 2024 is geactualiseerd. In 2026 wordt de samenwerking geëvalueerd en wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een KasZ 2.0 richting 2027-2033, waarvoor een nieuw samenwerkingsconvenant ondertekend zal worden, na bestuurlijke besluitvorming. Scheldestromen is hierbij betrokken en houdt dus vinger aan de pols.

Waterschapsbrede thema's- Duurzaamheid en circulaire economie

Richting de verkiezingen wordt ondersteund en voorbereid op een te maken ambitiekeuze voor het nieuwe bestuur. Op basis van de vast te stellen ambitie door de nieuwe coalitie wordt in 2027 de basis neergelegd voor de verdere concrete uitwerking van de ambitie op duurzaamheid en circulaire economie. Tussentijds wordt gewerkt aan verdere kennisontwikkeling en aan samenwerking binnen Regionale Energiestrategie (RES), Energieraad en Unie van Waterschappen.

Dekkingsmiddelen

Toelichting op wat hebben we daarvoor nodig?

De netto dekkingsmiddelen stijgen in 2027 met € 12,9 miljoen ten opzichte van de primaire begroting 2026. Deze stijging wordt betreft grotendeels de benodigde hogere belasting- en de dividendopbrengst. Het saldo van de dekkingsmiddelen is in 2027 als volgt opgebouwd:

Lasten:

- Onvoorzien € 0,1 miljoen
In de begroting 2027 is een centraal bedrag voor onvoorzien opgenomen. Tot en met 2026 werd dit bedrag verdeeld over de 5 programma's en opgenomen in de programmakosten.

Baten:

- Belastingopbrengsten 2026 € 154,56 miljoen en € 0,53 miljoen aan invorderingskosten. Daarnaast is er een begroot bedrag van € 2,35 miljoen opgenomen voor kwijtschelding en oninbaar.
De toelichting van de belastingopbrengst is opgenomen in hoofdstuk 2.3.
- Dividend € 4,0 miljoen
In de begroting 2027 en meerjarenraming is jaarlijks rekening gehouden met een dividendopbrengst van de aandelen Nederlandse Waterschapsbank (NWB) van € 4,0 miljoen. Ten opzichte van voorgaande jaren is dit € 1 miljoen hoger. De € 4 miljoen is gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar. De besluitvorming over de hoogte van de uitkering vindt jaarlijks plaats door de NWB bij de besluitvorming over het jaarrekeningresultaat.
- Leges € 0,3 miljoen
In de begroting 2027 en meerjarenraming is jaarlijks rekening gehouden met een opbrengst van € 0,3 miljoen aan leges.
- Zuiveringsrechten en contractbedrijven Zuiveringsheffing € 1,1 miljoen
Als gevolg van de invoering van het nieuwe belastingstelsel kunnen de separate afvalwaterstromen niet meer in de zuiveringsheffing worden betrokken. Hiervoor zijn nu privaatrechtelijke overeenkomsten afgesloten. In 2026 was hiervoor nog rekening gehouden met 14.000 vervuilingseenheden (€ 1,28 miljoen). Op basis van actuele gegevens is dit naar beneden bijgesteld tot ruim 12.000 vervuilingseenheden (€ 1,1 miljoen).
- Reserves (toevoeging) € 5,181 miljoen
Er wordt een bedrag van € 3,630 miljoen toegevoegd aan bestemmingsreserves voor de eenmalige kosten zoals opgenomen in de Kadernota 2027. De onttrekking uit deze bestemmingsreserves loopt via de programma's omdat daar ook de kosten zijn opgenomen.
In de algemene vergadering van 2 juli 2026 is besloten tot een toegroeiregeling voor het tarief ongebouwd in 2027 en 2028. Hiervoor wordt een bedrag van € 1,474 miljoen toegevoegd aan de egalisatiereserve ongebouwd.
Bij de tariefstelling is gebleken dat de wijzigingen van de Nota kostentoerekening voor de categorie natuur een hoge stijging met zich meebrengt. Bij de begroting 2026 is de stijging beperkt gebleven door, zowel voor ongebouwd als natuur, te egaliseren door eenmalige onttrekkingen uit de reserve. Bij deze begroting is eveneens voor het tarief natuur een toegroeiregeling toegepast om de tariefstijging te beperken. Hiervoor wordt een bedrag van € 77.000,- toegevoegd aan de egalisatiereserve natuur zodat dit in 2027 en 2028 kan worden ingezet om het tarief te egaliseren.
Alle drie de vermelde bedragen komen uit de algemene reserves en zijn hieronder opgenomen bij de reserveonttrekkingen.

- Reserves (onttrekking) € 10,780 miljoen
Het totale bedrag van € 5,181 miljoen voor de eenmalige kosten van de Kadernota 2027 en de toegroeiregeling voor ongebouwd en natuur worden onttrokken uit de algemene reserves watersysteem- en wegenbeheer (in de verhouding 83%/17%). De onttrekking van de toegroeiregeling uit de egaliseringsreserves ongebouwd en natuur zijn in 2027 respectievelijk € 0,952 miljoen en € 0,047 miljoen. Daarnaast wordt er, conform het reservebeleid, een deel van het surplus aan reserves ingezet. Dit betreft een inzet vanuit de algemene reserve watersysteembeheer van € 1,66 miljoen, algemene reserve wegenbeheer € 0,34 miljoen. Vanuit de egaliseringsreserves watersysteemheffing: ingezetenen € 0,581 miljoen, gebouwd-woningen € 1,051 miljoen, gebouwd-niet woningen € 0,194 miljoen en ongebouwd € 0,124 miljoen. Vanuit de egaliseringsreserves wegenheffing: ingezetenen € 0,119 miljoen, gebouwd woningen € 0,216 miljoen, gebouwd niet woningen € 0,039 miljoen en ongebouwd € 0,026 miljoen. Ook is er nog € 0,25 miljoen onttrokken uit de egaliseringsreserve zuiveringsheffing.

Wat hebben we daarvoor nodig?

bedragen x € 1.000

Exploitatie	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten	-15	0	0	100	100	100	100	100
Baten	-138.884	-144.121	-144.514	-158.143	-171.257	-186.714	-201.358	-207.806
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-138.899	-144.121	-144.514	-158.043	-171.157	-186.614	-201.258	-207.706
Stortingen	8.623	9.771	14.761	5.181	0	0	0	0
Onttrekkingen	-4.514	-16.358	-20.872	-10.780	-3.152	-1.500	0	0
Saldo van mutatie reserves	4.109	-6.587	-6.111	-5.599	-3.152	-1.500	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-134.790	-150.708	-150.625	-163.642	-174.309	-188.114	-201.258	-207.706

2.3 Raming belastingopbrengsten

Criteria, grondslagen en kwijtscheldingsbeleid

De (netto)kosten worden gedekt door vier heffingen:

- Watersysteemheffing;
- Wegenheffing;
- Zuiveringsheffing;
- Verontreinigingsheffing.

Watersysteemheffing

De watersysteemheffing betreft de kosten van het watersysteembeheer met inbegrip van de zorg voor de waterkeringen, de directe lozingen op oppervlaktewater en het passief deel van het zuiveringsbeheer.

Wegenheffing

De wegenheffing betreft de kosten van het wegenbeheer.

Zuiveringsheffing

De zuiveringsheffing dekt de kosten van het transporteren en het zuiveren van afvalwater op rwzi's en de kosten van slibverwerking. De kosten van het passief gedeelte van het waterkwaliteitsbeheer (gedeelte van planvorming, beheersing van lozingen e.d.) zijn bij het watersysteembeheer ondergebracht.

Verontreinigingsheffing

De verontreinigingsheffing wordt geheven van degenen die direct lozen op het oppervlaktewater (iba's, septictanks). De opbrengst komt ten goede aan het watersysteembeheer.

Als de totale benodigde opbrengst zuiveringsheffing is bepaald, wordt op basis van het aantal vervuilingseenheden het tarief voor de zuiveringsheffing berekend.

De benodigde opbrengst voor het watersysteembeheer wordt op basis van de nieuwe Kostentoedelingsverordening 2027 toegerekend aan de belanghebbende categorieën. Ook de kosten voor het wegenbeheer worden met een eigen toerekeningsystematiek op basis van de kostentoedelingsverordening 2027 verdeeld over de verschillende categorieën.

Kostentoedeling 2027

Watersysteembeheer		Wegenbeheer	
categorie	aandeel	categorie	aandeel
Ingezetenen	27,00%	Ingezetenen	27,00%
Gebouwd	49,85%	Gebouwd	64,85%
Ongebouwd	22,79%	Ongebouwd	7,85%
Natuur	0,36%	Natuur	0,30%

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid wordt door Sabewa Zeeland uitgevoerd aan de hand van de door de AV vastgestelde kwijtscheldingsnormen. Deze is vastgesteld op 100%. Dat wil zeggen dat in de regel kwijtschelding wordt verleend aan belastingschuldigen met een inkomen op of onder bijstandsniveau. In beginsel is deze norm 90% maar het waterschap Scheldestromen kent een ruimhartiger kwijtscheldingsbeleid door de norm te stellen op 100%. Alle gemeenten in Zeeland hanteren dezelfde norm. Sabewa Zeeland voert ook voor de niet aangesloten gemeenten het kwijtscheldingsbeleid uit. Door samen te werken wordt bereikt dat het indienen en afhandelen van verzoeken om kwijtschelding eenvoudiger is. De belastingschuldige hoeft maar één aanvraagformulier (met bijlagen) voor kwijtschelding van gemeentelijke - en waterschapsbelastingen in te dienen.

Het recht op kwijtschelding wordt aan het begin van het belastingjaar beoordeeld door toezending van persoonsgegevens van die belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben ontvangen aan de Stichting Inlichtingenbureau. Deze Stichting is een onderdeel van het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid en toetst aangeleverde gegevens aan de wettelijke normen voor inkomen, vermogen en voertuigbezit, een en ander volgens de daarvoor geldende landelijke regeling.

De kwijtscheldingsregelgeving is met ingang van 2023 gewijzigd ten aanzien van de vermogensnormen. Sabewa Zeeland heeft hiervoor een voorstel ter vaststelling toegestuurd aan de deelnemers. Dit om eenduidigheid in de regelgeving te bewerkstelligen met ingang van 2023. Op 14 december 2022 is de verordening Kwijtschelding waterschapsbelasting vastgesteld, waarin naast de bestaande regelingen / normen de wijziging van de vermogensnormen met ingang van 1-1-2023 is opgenomen.

Kwijtschelding wordt alleen verleend voor de watersysteem- en wegenheffing ingezetenen en de zuiveringsheffing- en verontreinigingsheffing huishoudens.

Berekening belastingopbrengsten

De kosten en opbrengsten van de programma's zijn hieronder weergegeven. In de nota "kostentoerekening en onderbouwing tarieven 2027" is de methodiek van de doorberekening van personeelslasten, kapitaallasten en ondersteunende kosten naar de

primaire taken vastgelegd. Ook de verdeling naar de categorieën op basis van de Kostentoedelingsverordening is opgenomen. Dit resulteert in een bedrag aan netto kosten per taak en uiteindelijk in de te realiseren opbrengsten voor de watersysteemheffing en zuiveringsheffing. In onderstaande tabel zijn de kosten en opbrengsten voor watersysteem-, wegen- en zuiveringsbeheer (kostendragers) opgenomen.

De post onvoorzien was tot en met 2026 opgenomen in de programmakosten, vanaf de begroting 2027 is deze centraal opgenomen onder dekkingsmiddelen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2025			Begroting 2026 na 3e wijz			Begroting 2027			
	Totaal	Water systeem beheer	Zuive rings beheer	Totaal	Water systeem beheer	Zuive rings beheer	Totaal	Water systeem beheer	Wegen beheer	Zuive rings beheer
Programmakosten (netto):										
Waterkeringen	11.366	11.366		13.349	13.349	0	14.179	14.179		
Watersystemen	40.318	39.628	690	43.850	43.850	0	48.029	48.029		
Wegen	6.845	6.845		8.576	8.576	0	10.322		10.322	
Afvalwaterketen	31.832		31.832	36.583	0	36.583	37.968			37.968
Bestuur en organisatie	37.658	26.088	11.570	43.590	30.142	13.448	49.040	26.988	9.164	12.888
Totale netto kosten	128.019	83.927	44.092	145.948	95.917	50.031	159.538	89.196	19.486	50.856
Dekking kosten:										
Retributies	-289	-289		0	0	0	0	0		
Precario	0	0		0	0	0	0			
Opbrengst leges	-470	-470		-300	-300	0	-300	-225	-75	
rechtenheff/ovk ZH				-1.282	0	-1.282	-1.106			-1.106
Rente/Vpb	-19	-10	-9	0	0	0	0			
Dividend	-3.837	-3.837		-4.067	-4.067	0	-4.000	-3.320	-680	
Onvoorzien				0	0	0	100	53	12	35
Algemene reserve (niet in programmakosten)	2.267	213	2.054	108	-389	497	-2.000	-1.660	-340	0
reserves begr wijziging				0	0	0				
Totaal dekking	-2.348	-4.393	2.045	-5.541	-4.756	-785	-7.306	-5.152	-1.083	-1.071
Totaal	125.671	79.534	46.137	140.407	91.161	49.246	152.232	84.044	18.403	49.785
Categoriekosten										
Kwijtschelding	1.955	928	1.027	2.000	1.000	1.000	2.140	888	182	1.070
Oninbaar	836	512	324	200	86	114	214	76	16	122
Opbrengst invorderingskst	-670	-431	-239	-530	-344	-186	-530	-285	-59	-186
Verkiezingen	72	72		102	102	0	102	85	17	
Categ.kn. Heff	3.479	1.906	1.573	4.575	2.594	1.981	4.002	1.580	1.184	1.238
Tariefeg.reserves	1.842	206	1.636	-6.219	-5.452	-767	-3.599	-2.780	-569	-250
Totaal cat. kn	7.514	3.193	4.321	128	-2.014	2.142	2.329	-436	771	1.994
Te dekken door heff	133.185	82.727	50.458	140.535	89.150	51.385	154.561	83.608	19.174	51.779
Totaal watersyst.heffing	84.066	84.066		89.150	89.150		83.608	83.608		
Totaal wegenheffing							19.174		19.174	
Totaal zuiv.heff	52.339		52.339	51.385		51.385	51.779			51.779
Resultaat	-3.220			0			0			

Berekening categoriekosten watersysteem- en wegenbeheer

De kosten van het watersysteembeheer worden op basis van de Kostentoedelingsverordening 2027 toegerekend aan de belanghebbende categorieën. In onderstaande tabel zijn de kosten van het watersysteem- en wegenbeheer verdeeld naar de verschillende belastingcategorieën.

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

Bedragen x € 1.000

Begroting 2027	Totaal	Taken			categorieën watersysteembeheer					categorieën wegenbeheer					VH	ZH
Programma's		Water systeem beheer	Wege n	Zuiverin gs beheer	Inge- zeten en	Gebou wd woning en	Gebou wd niet woning en	Onge- bouw d	Natu ur	Inge- zeten en	Gebou wd woning en	Gebou wd niet woning en	Onge- bouw d	Natu ur		
nota kostentoerekening				Kostentoedeling				Kostentoedeling								
					27,00 %	49,85%	22,79 %	0,36 %		27,00 %	64,85%	7,85 %	0,30 %			
Waterkeringen	14.179	14.179	0	0	3.828	7.068	3.231	51	0	0	0	0	0			
Watersystemen	48.029	48.029	0	0	12.968	23.942	10.946	173	0	0	0	0	0			
Wegen	10.322	0	10.322	0	0	0	0	0	2.787	6.694	810	31				
Afvalwaterketen	37.968	0	0	37.968	0	0	0	0	0	0	0	0	0		37.968	
Bestuur en organisatie	49.040	26.988	9.164	12.888	7.287	13.454	6.151	97	2.474	5.943	719	27			12.888	
Totale netto kosten programma's	159.538	89.196	19.486	50.856	24.083	44.464	20.328	321	5.261	12.637	1.530	58	0		50.856	
Dekking kosten (overige opbrengsten):																
Overige retributies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	
Precario	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	
Opbrengst leges	-300	-225	-75	0	-61	-112	-51	-1	-20	-49	-6	0			0	
Rechtenheff/ovk ZH	-1.106	0	0	-1.106	0	0	0	0	0	0	0	0			-1.106	
Dividend	-4.000	-3.320	-680	0	-896	-1.655	-757	-12	-184	-441	-53	-2			0	
Onvoorzien	100	53	12	35	14	26	12	0	3	8	1	0			35	
Inzet algemene reserves	-2.000	-1.660	-340	0	-448	-828	-378	-6	-92	-220	-27	-1			0	
Totaal dekking	-7.306	-5.152	-1.083	-1.071	-1.391	-2.568	-1.174	-19	-292	-702	-85	-3	0		-1.071	
Totaal kosten programma's - overige opbrengsten	152.232	84.044	18.403	49.785	22.692	41.896	19.154	303	4.969	11.934	1.445	55	0		49.785	
Opbrengst VH tgv watersysteem					-257	-474	-217	-3						950		
Totale kosten per categorie (excl categoriekosten)					22.437	34.986	6.433	18.939	299	4.967	10.082	1.853	1.445	56	49.785	
Verdeling kosten Gebouwd woningen/niet woningen						84,47%	15,53%			84,47%	15,53%					
Categoriekosten																
Kwijtschelding (voor ingezetenen en ZH)	2.140	888	182	1.070	888				182						1.070	
Oninbaar	214	76	16	122	53	16		7		11	3		2		122	
Verkiezingen	102	85	17	0	85				17							
Kosten heffen en innen	4.002	1.580	1.184	1.238	417	837	120	206		417	501	60	206		1.238	
Van categ.kn Heff ongebouwd gaat 17% naar natuur	0							-36	36				-35	35		

Bedragen x € 1.000

Bijdrage (opbrengst invorderingskosten)	-530	-285	-59	-186	-87	-122	-23	-53		-18	-25	-5	-11			-186
Inzet egalisereserves	-3.599	-2.780	-569	-250	-581	-1.051	-194	-915	-39	-119	-216	-39	-187	-8		-250
Totaal categoriekosten	2.329	-436	771	1.994	775	-320	-97	-791	-3	490	263	16	-25	27	0	1.994
Te dekken door heffingen	154.561	83.608	19.174	51.779	23.212	34.666	6.336	18.148	296	5.457	10.345	1.869	1.420	83	950	51.779
Totaal watersysteemheffing	83.608	83.608	0	0	23.212	34.666	6.336	18.148	296						950	
Totaal wegenheffing	19.174	0	19.174	0						5.457	10.345	1.869	1.420	83		
Totaal zuiveringsheffing	51.779	0	0	51.779												51.779
Resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Berekening belastingopbrengsten meerjarig

In onderstaande tabel zijn de benodigde meerjarige belastingopbrengsten (2028-2031) voor watersysteem-, wegenbeheer en zuiveringsbeheer berekend.

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

Bedragen x € 1.000

Programma	2028				2029				2030				2031			
	Totaal	Water systeem beheer	Wege n beheer	Zuive rings beheer	Totaal	Water systeem beheer	Wege n beheer	Zuive rings beheer	Totaal	Water systeem beheer	Wege n beheer	Zuive rings beheer	Totaal	Water systeem beheer	Wege n beheer	Zuive rings beheer
Programmakosten (netto):																
Waterkeringen	14.522	14.522			17.156	17.156			22.429	22.429			24.051	24.051		
Watersystemen	51.918	51.918			55.188	55.188			57.411	57.411			58.578	58.578		
Wegen	11.034		11.034		12.432		12.432		13.400		13.400		13.816		13.816	
Afvalwaterketen	39.314			39.314	42.548			42.548	43.727			43.727	46.054			46.054
Bestuur en organisatie	53.304	29.370	10.015	13.919	56.480	31.197	10.604	14.679	59.877	33.108	11.227	15.542	60.703	33.578	11.366	15.759
Totale netto kosten	170.092	95.810	21.049	53.233	183.804	103.541	23.036	57.227	196.844	112.948	24.627	59.269	203.202	116.207	25.182	61.813
Dekking kosten:																
Overige retributies																
Precario																
Opbrengst leges	-300	-225	-75		-300	-225	-75		-300	-225	-75		-300	-225	-75	
Rechtenheff/ovk ZH	-1.154			-1.154	-1.227			-1.227	-1.276			-1.276	-1.313			-1.313
Rente/Vpb																
Dividend	-4.000	-3.320	-680		-4.000	-3.320	-680		-4.000	-3.320	-680		-4.000	-3.320	-680	
Onvoorzien	100	53	12	35	100	53	12	35	100	53	12	35	100	53	12	35
Inzet algemene reserve (niet in programmakosten)	-1.800	-1.494	-306		-1.300	-1.079	-221		0				0			
Reserves begr. wijziging																
Totaal dekking	-7.154	-4.986	-1.049	-1.119	-6.727	-4.571	-964	-1.192	-5.476	-3.492	-743	-1.241	-5.513	-3.492	-743	-1.278
Totaal	162.938	90.824	20.000	52.114	177.077	98.970	22.072	56.035	191.368	109.456	23.884	58.028	197.689	112.715	24.439	60.535
Categoriekosten																
Kwijtschelding	2.290	950	195	1.145	2.450	1.017	208	1.225	2.622	1.088	223	1.311	2.705	1.150	236	1.319
Oninbaar	229	80	18	131	245	87	18	140	262	94	19	149	344	161	33	150
Opbrengst invord.kst	-530	-285	-59	-186	-530	-285	-59	-186	-530	-285	-59	-186	-530	-285	-59	-186
Verkiezingen	102	85	17		102	85	17		102	85	17		102	85	17	
Categ.kn. Heff	4.115	1.617	1.221	1.277	4.208	1.648	1.252	1.308	4.312	1.683	1.287	1.342	4.402	1.714	1.318	1.370
Tariefeg.reserves	-1.352	-790	-162	-400	-200			-200	0				0			
Totaal cat. kn	4.854	1.657	1.230	1.967	6.275	2.552	1.436	2.287	6.768	2.665	1.487	2.616	7.023	2.825	1.545	2.653
Te dekken door heff	167.792	92.481	21.230	54.081	183.352	101.522	23.508	58.322	198.136	112.121	25.371	60.644	204.712	115.540	25.984	63.188
Totaal watersyst.heffn	92.481	92.481			101.522	101.522			112.121	112.121			115.540	115.540		
Totaal wegenheffing	21.230		21.230		23.508		23.508		25.371		25.371		25.984		25.984	
Totaal zuiv.heff	54.081			54.081	58.322			58.322	60.644			60.644	63.188			63.188
Resultaat	0				0				0				0			

Ontwikkeling van belastingtarieven

De tarieven voor het betrokken begrotingsjaar worden opgenomen in de vast te stellen wijzigingen van de belastingverordeningen. De belastingopbrengsten zijn berekend aan de hand van deze tarieven en de geraamde belastingeenheden (zie vorige tabel). De lastendrukstijging voor 2027 van 9,5% is doorgerekend naar tarieven per belastingcategorie. Met ingang van 2027 zijn er aparte tarieven voor de watersysteem- en de wegenheffing.

Per belastingcategorie is er sprake van een verschillende tariefontwikkeling. De oorzaken voor de verschillende tariefstijgingen per belastingcategorie zijn het verschil in kostenontwikkeling bij het zuiveringsbeheer, watersysteembeheer, wegenbeheer, de inzet van de algemene reserve, tariefegalisatiereserves en de ontwikkeling van het aantal heffingseenheden.

Bedragen x
€ 1,-

Belastingtarieven	Begroting				Meerjarenraming			
	2025	2026	2027	stijgings- percentage 2027	2028	2029	2030	2031
Watersysteemheffing:								
Ingezetenen per woonruimte	146,32	145,28	130,11		142,36	155,11	170,40	175,09
Gebouwd % van de WOZ waarde woningen	0,05236%	0,05208%	0,04491%		0,04698%	0,04842%	0,05048%	0,04904%
Gebouwd % van de WOZ waarde niet woningen		0,05453%	0,04686%		0,05071%	0,05406%	0,05831%	0,05858%
Ongebouwd per hectare	102,72	115,53	122,71		136,69	152,44	169,00	174,43
Natuurterreinen per hectare	11,06	11,60	10,44		11,75	13,59	14,84	15,20
Wegenheffing (vanaf 2027)								
Ingezetenen per woonruimte			30,59		33,46	36,71	39,38	40,20
Gebouwd % van de WOZ waarde woningen			0,01340%		0,01396%	0,01453%	0,01480%	0,01429%
Gebouwd % van de WOZ waarde niet woningen			0,01382%		0,01490%	0,01605%	0,01693%	0,01689%
Ongebouwd per hectare			10,22		11,90	13,78	14,89	15,29
Natuurterreinen per hectare			2,91		3,21	3,62	3,82	3,90
Watersysteemheffing & Wegenheffing								
Ingezetenen per woonruimte	146,32	145,28	160,70	10,6%	175,82	191,82	209,78	215,29
- gebouwd % van de WOZ waarde woningen	0,05236%	0,05208%	0,05831%	12,0%	0,06094%	0,06295%	0,06528%	0,06333%
- gebouwd % van de WOZ waarde niet woningen		0,05453%	0,06068%	11,3%	0,06561%	0,07011%	0,07524%	0,07547%
Ongebouwd per hectare	102,72	115,53	132,93	15,1%	148,59	166,22	183,89	189,72
Natuurterreinen per hectare	11,06	11,60	13,35	15,1%	14,96	17,21	18,66	19,10
Zuiveringsheffing / Verontreinigingsheffing								
Zuiveringsheffing per vervuilingseenheid	89,21	91,12	91,16	0,0%	94,63	101,43	104,83	108,57
Verontreinigingsheffing per vervuilingseenheid	89,21	91,12	91,16	0,0%	94,63	101,43	104,83	108,57

Geraamde belastingopbrengsten

Het tarief vermenigvuldigd met de eenheden levert onderstaande belastingopbrengsten op. Tevens is de stijging van de totale belastingopbrengst per jaar weergegeven.

Waterschapsbelasting	Bedragen x € 1.000							
	Rekening 2025	Begroting			Meerjarenraming			
		prim 2026	na wijz 2026	2027	2028	2029	2030	2031
Watersysteemheffing								
Ingezetenen	26.094	25.787	25.787	23.212	25.525	27.951	30.859	31.866
Gebouwd - woningen (vanaf 2026)	42.274	38.237	38.237	34.666	38.439	41.998	46.421	47.788
Gebouwd - niet woningen (vanaf 2026)		7.028	7.028	6.336	7.028	7.680	8.490	8.743
Ongebouwd	14.937	17.120	17.120	18.148	20.174	22.453	24.841	25.587
Natuurterreinen	308	327	327	296	336	391	430	444
Wegenheffing (vanaf 2027)								
Ingezetenen				5.457	5.999	6.615	7.132	7.316
Gebouwd - woningen				10.345	11.424	12.603	13.608	13.927
Gebouwd - niet woningen				1.869	2.065	2.280	2.465	2.521
Ongebouwd				1.420	1.650	1.906	2.055	2.106
Natuurterreinen				83	92	104	111	114
Zuiveringsheffing / Verontreinigingsheffing								
Zuiveringsheffing	52.578	51.708	51.708	51.779	54.081	58.322	60.644	63.188
Verontreinigingsheffing	884	1.002	1.002	950	979	1.049	1.080	1.112
Totaal belastingopbrengst	137.075	141.209	141.209	154.561	167.792	183.352	198.136	204.712
Kwijtschelding	-2.787	-2.000	-2.000	-2.140	-2.290	-2.450	-2.622	-2.705
Oninbaar		-200	-200	-214	-229	-245	-262	-344
Opbrengst invorderingskosten		530	530	530	530	530	530	530
Totaal netto	134.288	139.539	139.539	152.737	165.803	181.187	195.782	202.193
Lastendruk (totaal belastingopbrengst)				9,5%	8,6%	9,3%	8,1%	3,3%

Heffingsgrondslag (belastingeenheden)

De heffingsgrondslagen voor de diverse heffingen zijn bij de vorige begroting 2026 geactualiseerd en naar boven bijgesteld op basis van gerealiseerde opbrengsten in voorgaande jaren en de stijgingen in de afgelopen 5 jaar. Voor 2027 is op basis van de 2e kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland een beperkte bijstelling gedaan van de WOZ-waarde en de vervuilingseenheden. Hieronder zijn de uitgangspunten opgenomen.

Woonruimten (basis voor de watersysteem- en wegenheffing ingezetenen):

Voor het aantal woonruimten wordt voor 2027-2031 een jaarlijks stijging opgenomen van 0,5% op basis van een gemiddelde stijging in de afgelopen 5 jaar.

WOZ-waarde (basis voor de watersysteem- en wegenheffing gebouwd):

De WOZ-waarde is vanaf 2026 is onderverdeeld in "woningen" en "niet woningen". Voor 2027 is de van Sabewa Zeeland ontvangen WOZ-waarde aangehouden. Voor de WOZ-waarde woningen is dit een stijging van 5,2% ten opzichte van 2026. Daarbij moet worden opgemerkt dat de begrote WOZ-waarde van 2026 te hoog is, waardoor de stijging ten opzichte van de begroting 2026 lager uitvalt. Voor de niet-woningen is er een stijging van 4,9% ten opzichte van 2026. De WOZ-waarde voor niet-woningen was in de begroting 2026 iets te laag opgenomen waardoor er in 2027 sprake is van een hogere stijging.

Vanaf 2028 is voor woningen rekening gehouden met een stijging van 6% en voor niet-woningen een stijging van 2,5% per jaar.

Hectares ongebouwd (basis voor de watersysteemheffing ongebouwd):

In de raming van hectares ongebouwd is jaarlijks rekening gehouden met een daling van 300 hectare.

Het betreft hier belastbare hectares waarbij bij de watersysteemheffing rekening is gehouden met de tariefdifferentiatie van 4.290 belaste hectares van de wateraanvoerprojecten en 4.682 hectare voor de wegen. De wet voorziet niet in een tariefdifferentiatie voor de wegenheffing waardoor de belastbare hectare voor de wegenheffing lager zijn dan voor de watersysteemheffing.

Hectares natuur (basis voor de watersysteem- en wegenheffing natuur):

Bij het aantal hectare voor natuur is gerekend met een jaarlijkse stijging van 200 hectare.

Vervuilingseenheden (basis voor de zuiveringsheffing):

Bij de begroting 2027 zijn de eenheden met 3.000 vervuilingseenheden naar beneden bijgesteld op basis van de 2e kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland over 2026. De forse stijging van de vervuilingseenheden in de raming voor 2026 (actualisatie) bleek hiermee te hoog. Voor de jaren vanaf 2027 is de stijging verhoogd ten opzichte van de voorgaande meerjarenraming op basis van de 5-jaars gemiddelde stijging, er is gerekend met een stijging van ruim 0,6% per jaar.

Vervuilingseenheden (basis voor de verontreinigingsheffing):

De prognose voor 2027 is op basis van de 2e kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland met 600 vervuilingseenheden naar beneden bijgesteld.

In onderstaande tabel zijn de vervuilingseenheden weergegeven:

Belastingeenheden	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Woonruimten	177.500	178.400	179.300	180.200	181.100	182.000
WOZ-waarden in € 1.000,- woningen	73.412.000	77.198.477	81.830.386	86.740.209	91.944.621	97.461.299
WOZ-waarden in € 1.000,- niet woningen	12.888.000	13.521.150	13.859.179	14.205.658	14.560.800	14.924.820
Hectares ongebouwd (belastbare ha Watersystemen)	148.190	147.890	147.590	147.290	146.990	146.690
Hectares ongebouwd (belastbare ha Wegen)	n.v.t.	138.918	138.618	138.318	138.018	137.718
Hectares natuurterreinen	28.200	28.400	28.600	28.800	29.000	29.200
Vervuilingseenheden Zuiveringsheffing	567.500	568.000	571.500	575.000	578.500	582.000
Vervuilingseenheden Verontreinigingsheffing	11.000	10.400	10.400	10.400	10.400	10.400

Hieronder is een verdeling opgenomen van de vervuilingseenheden naar huishoudens en bedrijven.

Specificatie eenheden zuiveringsheffing

specificatie zuiveringsheffing	2027
Huishoudens	439.700
Bedrijven	128.300
Totaal	568.000

Kostendekkendheid

De netto-kosten zijn toegerekend aan de belastingcategorieën en worden grotendeels gedekt door de waterschapsbelastingen.

Uit de algemene reserves vindt per saldo een onttrekking plaats van € 7.181.000,-. Uit de egaliseringsreserve € 2.048.000,- en uit de bestemmingsreserve € 913.000,-. De specificatie hiervan is opgenomen in de staat van reserves in hoofdstuk 2.4 onder de financiële positie.

De kostendekkendheid van de tarieven is in onderstaande tabel weergegeven. Om het dekkingspercentage te berekenen worden de kosten per eenheid tarief gedeeld door het tarief.

Bedragen x € 1,-

Inzet reserves	Watersysteemheffing					Wegenheffing					zuivering s-heffing
	ingezeten en	gebouw d (%) woning en	gebouw d (%) niet- woning en	ongebou wd	natuur- terreine n	ingezeten en	gebouw d (%) woning en	gebouw d (%) niet- woning en	ongebou wd	natuur- terreine n	
Tarief exclusief inzet reserves	140,94	0,04900 %	0,05116 %	136,61	12,45	34,69	0,01517 %	0,01568 %	13,59	3,45	93,06
Minus inzet reserves:											
Algemene reserve	7,44	0,00268 %	0,00282 %	7,58	0,62	2,38	0,00112 %	0,00117 %	0,89	0,17	1,21
Bestemmingsreserv e	0,13	0,00005 %	0,00005 %	0,13	0,01	1,04	0,00038 %	0,00040 %	1,13	0,09	0,25
Tariefegalisatierese rve	3,26	0,00136 %	0,00143 %	6,19	1,37	0,67	0,00028 %	0,00029 %	1,35	0,28	0,44
Subtotaal	10,83	0,00409 %	0,00430 %	13,90	2,01	4,10	0,00177 %	0,00186 %	3,37	0,54	1,90
Tarief	130,11	0,04491 %	0,04686 %	122,71	10,44	30,59	0,01340 %	0,01382 %	10,22	2,91	91,16
Dekkingspercentag e tarieven 2027	92,3%	91,7%	91,6%	89,8%	83,9%	88,2%	88,3%	88,2%	75,2%	84,5%	98,0%
Dekkingspercentage tarieven 2026	94,3%	93,5%		78,7%	80,2%						97,7%
Dekkingspercentage tarieven 2025	94,0%	92,7%		94,4%	94,8%						98,5%

Lastendruk huishoudens en bedrijven

Voor een aantal profielen is in onderstaande tabel de lastendruk voor 2027 aangegeven en de verwachting voor de jaren 2028 tot en met 2031. Voor 2027 is tevens de procentuele stijging ten opzichte van 2026 opgenomen.

Voor de WOZ-waarde is in 2027 voor de woningen gerekend met waarde van € 342.000,- (bron CBS: gemiddelde WOZ-waarde woning Zeeland per 1-1-2026). In 2026 was deze

waarde € 319.000,- (WOZ-waarde per 1-1-2025). Voor de WOZ-waarde van niet-woningen is een stijging van 4,9%, dit is gelijk aan de WOZ-stijging voor niet woningen in deze begroting.

Lastendruk profielen	Belastingeenheid (grondslag)					Belasting x € 1,-						
	Woon-ruimte	WOZ-waarde x € 1.000,-		Ha.	V.E.	Begroting		stijgings in % t.o.v. 2026	Meerjarenraming			
		2026	2027			2026	2027		2028	2029	2030	2031
Huishouden (meerpersoons huurder)	1				3	418,64	434,18	3,7%	460	496	524	541
Huishouden (meerpersoons eigenaar)	1	319	342		3	584,78	633,60	8,3%	668	711	748	758
Huishouden (alleenstaand huurder)	1				1	236,40	251,86	6,5%	270	293	315	324
Huishouden (alleenstaand eigenaar)	1	319	342		1	402,54	451,28	12,1%	479	509	538	540
Agrarisch bedrijf	1	252	265	25	3	3.444,39	3.917,93	13,7%	4.348	4.837	5.321	5.484
Agrarisch bedrijf	1	419	440	75	3	9.311,99	10.670,78	14,6%	11.892	13.271	14.647	15.102
Groothandel		2.517	2.641		10	2.283,94	2.514,01	10,1%	2.679	2.866	3.035	3.079
Metaalbedrijf		12.587	13.204		450	47.867,69	49.034,04	2,4%	51.246	54.901	57.108	58.821

2.4 Indeling paragrafen

Financiële positie

Financiering

Het waterschap is verplicht op grond van de “Wet Financiering decentrale overheden” (Wet Fido) een treasuryparagraaf op te nemen in de programmabegroting. Doel is het bevorderen en transparant maken van het financierings- en treasurybeleid, het verbeteren van de besluitvorming daarover en het beter mogelijk maken van een goede beoordeling daarvan door de toezichthouder.

De belangrijkste doelstellingen van de Wet Fido zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden, het beheersen van renterisico's en het vergroten van transparantie.

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de vermogensbehoefte, de te verwachten renteontwikkeling en het risicobeheer.

De vermogensbehoefte voor de volgende jaren kan bepaald worden door het verschil tussen herkomst en bestedingen van middelen.

		bedragen x € 1.000,-							
Vermogensmutaties		2026 primair	2026 na wijz.	2026 prognose	2027	2028	2029	2030	2031
HERKOMST									
<i>Vaste activa:</i>	Afschrijvingen	21.401	21.702	21.702	23.863	26.374	30.978	33.240	33.758
	subsidies/bijdragen van derden	25.094	25.094	24.628	15.131	24.527	27.023	38.769	40.685
	Verkopen		-	-	16	50	98	76	27
	Financiële vast Activa	67	67	67	67	67	67	67	67
<i>Eigen vermogen:</i>	Toevoegingen	11.171	17.888	17.888	5.902	307	28	-	1.230
<i>Voorzieningen:</i>	Toevoegingen	140	140	140	140	140	140	140	140
<i>Kasgeldleningen</i>	Stortingen	10.000	10.000	295.000	85.000				
<i>Lang lopende schulden:</i>	Stortingen		-	-	-	-	-	-	-
Totaal herkomst (-)		67.873	74.891	359.425	130.119	51.465	58.334	72.292	75.907
BESTEDING									
<i>vaste activa:</i>	Bruto uitgaven	100.898	100.898	87.218	86.987	119.587	93.766	92.716	98.042
<i>Voorraden:</i>	aankopen		-						
<i>Eigen vermogen:</i>	Onttrekkingen	21.777	27.217	27.217	16.044	5.044	2.008	2.647	100
<i>Voorzieningen:</i>	Besteding (incl. vrijval)	240	240	240	240	240	240	240	240
<i>Kasgeldlening</i>	verstrekking		-	300.000	-	-	-	-	-
<i>Lang lopende schulden:</i>	Aflossingen	15.000	15.000	15.000	15.000	40.000	-	-	-
Totaal besteding (+)		137.915	143.355	429.675	118.271	164.871	96.014	95.603	98.382
Financieringsbehoefte		70.042	68.464	70.250	-11.848	113.405	37.680	23.311	22.475

Voor de vaste activa zijn de investeringsvolumes aangehouden uit het hoofdstuk voorgenomen investeringen. De toevoegingen en onttrekkingen aan het eigen vermogen betreffen de reservemutaties zoals opgenomen in het overzicht van de reserves. Voor de voorzieningen wordt eveneens naar de betreffende paragraaf verwezen. Onder de langlopende schulden zijn de aflossingen opgenomen van de afgesloten financieringen. Eind 2023 zijn er een 2-tal grote financieringen afgesloten. Enerzijds vanwege de verwachte voorfinanciering voor het HWBP-project Hansweert en anderzijds vanwege de gunstige rentestand. Deze voorfinanciering heeft zich maar in beperkte mate voorgedaan. Op basis van de huidige investeringsprognoses is de verwachting dat de vermogensbehoefte tot 2028 gefinancierd kan worden vanuit de financieringen welke eind 2023 afgesloten zijn. Vanaf 2028 worden nieuwe financieringen afgesloten.

Renteschema

Renteontwikkeling

De totaal begrote netto rentelast 2027 bedraagt € 7,4 miljoen. Dit is een stijging van € 1,0 miljoen ten opzichte van 2026. In 2027 neemt het volume op schatkistbankieren af, waardoor de rentebaten lager uitvallen dan in 2026. De renteomslag komt hiermee voor 2027 op 1,91% en laat ook voor de meerjarenraming 2028-2031 een stijgende lijn zien. De meerjarige stijging wordt vooral veroorzaakt door de groei van de boekwaarde als gevolg van het investeringsprogramma, hogere rentelasten op de langlopende financieringen en het vrijwel wegvallen van de rentebaten vanaf 2029. De netto externe rentelasten nemen hierdoor toe van € 9,0 miljoen in 2027 tot € 13,8 miljoen in 2031. Vanaf 2029 worden

daarnaast rentelasten specifiek toegerekend aan het programma Waterkeringen in verband met de voorfinanciering van HWBP-projecten. Deze lasten lopen op tot € 1,1 miljoen in 2031. Op moment van het opstellen van de begroting is het ontwerpprogramma HWBP 2028-2039 nog niet beschikbaar gesteld. Het vastgestelde programma kan van invloed zijn op de berekende voorfinanciering HWBP.

De aan de taken toe te rekenen rente komt voor 2027 uit op € 6,4 miljoen en stijgt per saldo tot € 12,7 miljoen in 2031. De renteontwikkeling zorgt daarmee voor een oplopende structurele druk op de exploitatie en de tarieven.

Renteschema		Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
rente van lange financieringen		9.031.000	9.750.000	11.091.000	12.329.000	13.775.000
rente van korte financieringen		2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
1 De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	9.033.000	9.752.000	11.093.000	12.331.000	13.777.000
2 De externe rentebaten (idem)	- /-	1.585.000	733.000	7.000	8.000	3.000
saldo rentelasten en rentebaten		7.448.000	9.019.000	11.086.000	12.323.000	13.774.000
3 rentelasten die specifiek worden toegerekend	- /-		0	363.000	787.000	1.091.000
4 rentebaten die specifiek worden toegerekend	+	0	0	0	0	0
aan de taken toe te rekenen externe rente via rente omslag		7.448.000	9.019.000	10.723.000	11.536.000	12.683.000
aan de taken toegerekende rente (rente omslag) watersysteem- en zuiveringsbeheer	- /-	7.448.000	9.019.000	10.723.000	11.536.000	12.683.000
5 Renteresultaat		0	0	0	0	0
Taken						
watersysteem- en zuiveringsbeheer boekwaarde 1-1		389.184.208	436.913.624	505.936.637	542.023.821	562.851.252
Renteomslag		1,91%	2,06%	2,12%	2,13%	2,25%

De berekening van de omslagrente vindt plaats over de boekwaarde per 1 januari. De renteomslag voor 2027 komt uit op 1,91%. Dividendopbrengsten, winstuitkeringen, koers- en waardeverschillen maken geen deel uit van de renteomslag.

Renterisiconorm

Om de risico's te beperken is het treasurybeleid defensief en risicomijdend. Het beleid is er op gericht om toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te verschuiven. Het risicobeheer bestaat uit o.a. renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico, waarbij voor het waterschap het renterisico het belangrijkste is.

De uitvoering van de treasurytaak mag in ieder geval niet leiden tot een vergroting van de risico's voor de organisatie. Hierbij geldt als uitgangspunt dat het niveau van renterisico's in de komende jaren de wettelijke normen (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm), zoals vastgelegd in de Wet Fido, niet overschrijdt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt blijft. De renterisiconorm is voor de waterschappen vastgesteld op 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het betreffende jaar. Het waterschap heeft geen leningen met een renteherziening. In de periode 2027-2031 wordt de renterisiconorm niet overschreden.

Bedragen x € 1.000,-

	Renterisiconorm	2027	2028	2029	2030	2031
1	Totale lasten programmabegroting	198.208	204.988	219.673	234.453	236.403
2	Vastgesteld percentage 30%	30%	30%	30%	30%	30%
3	Renterisiconorm (30% van 1)	59.462	61.496	65.902	70.336	70.921
4	Betaalde aflossingen	15.000	40.000	-	-	-
	Ruimte (3-4)	44.462	21.496	65.902	70.336	70.921

Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum dat gesteld is aan de mate waarin van korte financiering (looptijd maximaal één jaar) gebruik mag worden gemaakt. In de 'Uitvoeringsregeling Fido' is dit maximum voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2027 bedraagt het begrotingstotaal € 198,2 miljoen, waarmee de kasgeldlimiet uitkomt op €45,59 miljoen.

Reserves en voorzieningen

De omvang en mutaties van de algemene reserves, bestemmingsreserves en voorzieningen in de begroting 2026, begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031 zijn in de volgende tabellen weergegeven.

Algemene reserves en bestemmingsreserves	Saldo 31-12-25	Mutaties 2026	Saldo 31-12-26	Mutaties 2027	Saldo 31-12-27	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Mutaties 2031	Saldo 31-12-31
Algemene reserves										
watersysteembeheer	24.201	-8.769	12.808	-4.919	7.889	-1.494	-1.079	-	-	5.316
wegenbeheer			2.623	-1.575	1.048	-306	-221	-	-	521
zuiveringsbeheer	8.483	-847	7.636	-687	6.949	-	-	-	-	6.949
Totaal algemene reserves	32.684	-9.616	23.068	-7.181	15.887	-1.800	-1.300	-	-	12.787
Bestemmingsreserves										
Tariefegalisatiereserves										
watersysteemheffing ingezetenen	1.801	-515	1.067	-581	486	-166	-	-	-	320
watersysteemheffing ongebouwd	543	20	468	309	777	-433	-	-	-	344
watersysteemheffing gebouwd - woningen	2.856	-1.118	1.443	-1.051	392	-140	-	-	-	252
watersysteemheffing gebouwd - niet woningen	525	-205	265	-194	71	-26	-	-	-	45
watersysteemheffing natuurterreinen	40	-7	27	25	52	-25	-	-	-	27
wegenheffing ingezetenen			219	-119	100	-34	-	-	-	66
wegenheffing ongebouwd			96	63	159	-89	-	-	-	70
wegenheffing gebouwd - woningen			296	-216	80	-29	-	-	-	51
wegenheffing gebouwd - niet woningen			54	-39	15	-5	-	-	-	10
wegenheffing natuurterreinen			6	5	11	-5	-	-	-	6
zuiveringsheffing	4.371	-767	3.604	-250	3.354	-400	-200	-	-	2.754
Totaal tariefegalisatiereserves	10.136	-2.592	7.544	-2.048	5.496	-1.352	-200	-	-	3.944
Overige bestemmingsreserves										
Uitgestelde werken en diensten	874	526	1.400	-	1.400	-	-	-	-	1.400
Innovatie	15	-	15	-	15	-	-	-	-	15
Cultuurhistorische duikers en sluizen	323	-195	128	-	128	-	-	-	-	128
Assetmanagement	826	-233	593	-160	433	-55	-	-	-	378

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

Te verstrekken subsidies (Leader)	170	-25	145	-25	120	-	-	-	-	120
Kader Richtlijn Water (KRW)	116	-69	47	-47	-	-	-	-	-	-
GGA wegen	9	-	9	-	9	-	-	-	-	9
Effluent - onderzoek industrieel afvalw.	62	-	62	-62		-	-	-	-	
Informatieveiligheid	625	725	1.350	-505	845	-360	-285	-100	-100	-
Muskusrattenbestrijding	492	-310	182	-182		-	-	-	-	
Arbo maatregelen 2024-2026	190	-169	21	-21	-	-	-	-	-	-
Baggeren Grote Wateren	700	1.350	2.050	222	2.272	182	552	-1.828	1.230	2.408
Wegenimpuls verkeersveiligheid	1.899	-1.202	697	-615	82	-	-	-	-	82
Lichtmasten	511	-125	386	-150	236	-	-	-	-	236
Participatie en Trainees	500	-160	340	-160	180	-	-	-	-	180
Incidentele kosten Voorjaarsnota 2024	-	1.301	1.301	-265	1.036	-152	-457	-427	-	-
Incidentele kosten Kadernota 2026	-	1.138	1.138	-1.068	70	-70	-	-	-	-
Incidentele kosten Kadernota 2027	-	-	-	893	893	-153	-	-	-	740
Verduurzaming kantoor Middelburg		327	327	360	687	-687	-	-	-	-
Overdracht archief Middelburg		-	-	872	872	-290	-290	-292	-	-
		-	-			-	-	-	-	-
Totaal overige bestemmingsreserves	7.603	2.879	10.482	-913	9.569	-1.585	-480	-2.647	1.130	5.987
Totaal bestemmingsreserves	17.740	287	18.027	-2.961	15.066	-2.937	-680	-2.647	1.130	9.932
Totaal reserves	50.423	-9.329	41.094	-10.142	30.952	-4.737	-1.980	-2.647	1.130	22.718

In het overzicht van de voorzieningen is nog geen rekening gehouden met de Wet toekomst pensioenen (Wtp) waarbij de pensioenen die momenteel onder de Appa (Arbeidsvoorwaardenregeling politieke ambtsdragers) vallen worden ondergebracht bij het APB. De verwachte ingangsdatum hiervan is 1-1-2028, hiervoor is in de voorziening een bedrag opgenomen van ca. € 5 miljoen. Daarmee vervalt ook de toegroei van die pensioenen waarvoor een bedrag van € 0,14 miljoen is opgenomen.

Bedragen x € 1.000,-

Voorziening	Saldo 31-12-24	afname 2025	storting 2025	Saldo 31-12-25	Prognose 31-12-26	afname 2027	storting 2027	Saldo 31-12-27	Mutaties 2028	Mutaties 2029	Mutaties 2030	Mutaties 2031	Saldo 31-12-31
Personele voorzieningen	4.855	-743	1.380	5.492	5.392	-240	140	5.292	-100	-100	-100	-100	4.892
Totaal voorzieningen	4.855	-743	1.380	5.492	5.392	-240	140	5.292	-100	-100	-100	-100	4.992

Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's

Bij de taakuitoefening en de bedrijfsvoering loopt het waterschap risico's van uiteenlopende aard. Tegen een deel van deze risico's kan een waterschap zich verzekeren, of moeten er voorzieningen worden gevormd, of kunnen anderszins worden opgevangen. Voor een deel van de risico's is dit echter niet het geval. Daarnaast wordt er soms voor gekozen om voor bepaalde verzekerbare risico's eigen risicodrager te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren. De niet verzekerde risico's kunnen, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties hebben. Het is dus zaak voor het waterschap, dat ze zich bewust is van de risico's die ze loopt en ze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet het waterschap opvangen met het eigen vermogen (reserves), door belastingverhoging of door ombuigingen binnen de begroting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit is dus te omschrijven als de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Het is als het ware een buffer om ervoor te zorgen dat bestaand beleid en voorzieningen niet in gevaar komen als risico's werkelijkheid worden.

Binnen de organisatie zijn er assetmanagementadviseurs die zorgen voor de ontwikkeling van het assetmanagement. Met assetmanagement maken we keuzes over te nemen maatregelen, die keuzes dragen bij aan het verbeteren van de risicopositie. Met risicomanagement trachten we inzicht te verkrijgen in de risicopositie om vervolgens passende maatregelen te nemen. Om dit te kunnen doen voeren we risicoanalyses uit. Met deze risicoanalyses krijgen we input voor het nemen van beheersmaatregelen. In het Waterschapsbeheerprogramma is als doelstelling opgenomen om in 2027 ISO 55001 (assetmanagement) gecertificeerd te zijn. Met assetmanagement zorgen we voor een optimale balans tussen behalen van prestaties, de kosten die daar mee gemoeid zijn en het beheersen van risico's.

In de algemene vergadering van 4 april 2024 is de Nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen vastgesteld. Hierin is opgenomen dat het weerstandsvermogen dient te voldoen aan weerstandsratio B (ruim voldoende) en ligt tussen 1,4 en 2,0. De weerstandscapaciteit boven de ratio 2,0 betreft het surplus van de algemene reserves en de tariefsegalisatiereserves en kan worden ingezet voor andere doeleinden. Voor de inzet van het surplus wordt besloten door de algemene vergadering bij de programmabegroting en meerjarenraming. Met deze beleidsnota is in de onderstaande berekening van het weerstandsvermogen rekening gehouden.

Berekening weerstandscapaciteit

In de weerstandscapaciteit worden alleen die middelen opgenomen die in een begrotingsjaar en de daarop volgende begrotingsjaren vrij aanwendbaar zijn zonder dat dit effect heeft op de gewenste kernactiviteiten van het waterschap en de gewenste ontwikkeling van de lastendruk. Dit geldt voor de algemene reserves en het niet bestemde deel van de tariefsegalisatiereserves. De aanwezige overige bestemmingsreserves maken geen deel uit van de weerstandscapaciteit. Deze worden ingezet voor het doel waarvoor deze gevormd zijn. Er is een mogelijkheid om de belastingcapaciteit in te zetten en daarmee de weerstandscapaciteit te vergroten, hiermee is in de begroting geen rekening

gehouden.

De totale weerstandscapaciteit per ultimo van het jaar kan dan als volgt bepaald worden:

Bedragen x € 1.000,-							
Beschikbaar	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Stille reserve	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
belastingcapaciteit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onvoorzien	100	100	100	100	100	100	100
Algemene reserves	32.684	23.068	15.887	14.087	12.787	12.787	12.787
Tariefsegalisatiereserves	10.136	7.544	5.496	4.144	3.944	3.944	3.944
Totaal	42.920	30.712	21.483	18.331	16.831	16.831	16.831

Strategische risico's zijn het gevolg van de gekozen strategische koers van de organisatie of het gevolg van gemaakte keuzes die leiden tot een strategische koerswijziging. Ze hebben impact op de strategische doelstelling van een organisatie. Vaak zijn de kans van optreden en de impact van deze risico's niet goed (financieel) te kwantificeren en niet direct te managen. Hierna wordt nader ingegaan op de strategische risico's en een relevante aantal ontwikkelingen.

Opgave benodigde dijkversterkingen nemen toe

Met de uitkomst van de wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen op basis van de nieuwe waterveiligheidsnormen is een goed beeld ontstaan van de dijkversterkingsopgave tot 2050. Naar schatting is minimaal € 1,5 miljard nodig om afgekeurde dijkvakken te versterken, waarvan 10% voor rekening van het waterschap komt. Tegelijkertijd blijft onzeker hoe de kosten van deze opgave zich verder ontwikkelen. Nieuwe en gewijzigde regelgeving, waaronder stikstofwetgeving, en de inpassing van projecten in de omgeving kunnen leiden tot hogere kosten dan momenteel voorzien. De ervaringen uit de eerste gerealiseerde projecten laten daarbij een stijgende kostentendens zien. Dit kan gevolgen hebben voor de betaalbaarheid van de opgave en de ontwikkeling van de lasten. Om de meest haalbare en betaalbare oplossingen te bepalen worden in de verkenningsfase verschillende scenario's onderzocht, die worden vertaald naar bestuurlijk vastgestelde voorkeursalternatieven.

Onzekerheid financiering HWBP door externe factoren

Naar alle waarschijnlijkheid wordt het kasritme van de beschikbare Deltagelden voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) 2028-2039 bevroren. Dit betekent dat er geen mogelijkheid meer is om subsidiebudgetten flexibel tussen begrotingsjaren te verschuiven. Het naar voren halen van middelen is daardoor uitgesloten, wat gevolgen kan hebben voor het gehele vastgestelde programma en lopende projecten. Ook zonder versnelling van projecten kunnen in specifieke begrotingsjaren tekorten ontstaan, doordat het vastgestelde kasritme niet aansluit op het benodigde uitgavenpatroon. Hierdoor bestaat het risico dat projectuitgaven niet tijdig vanuit het HWBP kunnen worden gefinancierd en uitbetaald. Dit kan gevolgen hebben voor de continuïteit en voortgang van de dijkversterkingsopgave van de waterschappen.

KRW doelen

De Kaderrichtlijn Water (KRW) blijft tot en met 2027, maar ook daarna, een strategische prioriteit. Wij richten onze inzet op het tijdig voorbereiden, uitvoeren en opleveren van de benodigde maatregelen om de afgesproken maatregelen voor de KRW-doelen te realiseren. We kijken naar wat meerjarig nodig is en bij de inzet van capaciteit, middelen en investeringen geven wij daarom voorrang aan onderzoek en maatregelen die bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit in ons toekomstbestendig watersysteem.

Uitvoering projecten en regulier werk onder druk

Bij het plannen en uitvoeren van projecten wordt uitgegaan van beschikbare personele capaciteit en financiële middelen. In 2024 is vooruitgang geboekt in het invullen van

vacatures, maar er zijn nog tekorten, vooral voor HWBP-projecten, mede door arbeidsmarktkrapte. Projectvoorbereiding kost steeds meer tijd door strengere wet- en regelgeving, netcongestie en langere procedures. Dit verhoogt risico's voor meerdere kerntaken.

Om deze risico's te beheersen, worden inhuurkrachten ingezet en wordt samengewerkt met marktpartijen. Voor HWBP-projecten wordt capaciteit op projectniveau georganiseerd. De voorbereidingstijd van projecten wordt in sommige gevallen verlengd naar minimaal drie jaar, wat extra personeel vereist. Ook wordt onderzocht of programmatisch aanbesteden efficiencyvoordelen kan opleveren.

De uitvoering van projecten vraagt veel van de afdeling Afvalwaterketen. Voor een efficiënte overdracht en beheer moeten assets vanaf het begin voorzien zijn van standaard uitgangspunten, correcte data en veiligheidsnormen, zodat het beheer binnen de financiële kaders en gewenste prestaties kan plaatsvinden.

Onvolledig beeld omvang benodigd onderhoud van assets

De onderhoudstoestand en resterende levensduur van een deel van de assets zijn nog onvoldoende in beeld. In 2027 wordt daarom verder gewerkt aan het systematisch in kaart brengen van de staat van de assets en het verbeteren van de kwaliteit van de onderhoudsdata. Dit vormt de basis om de meerjarenonderhoudsopgave beter te bepalen en tijdig te sturen op prestaties, risico's en kosten. Zolang dit inzicht niet volledig beschikbaar is, bestaat het risico op onverwachte onderhoudsmaatregelen, hogere kosten en onvoldoende onderbouwde investeringskeuzes.

Informatievoorziening en -beveiliging

Digitale informatie en systemen spelen een steeds grotere rol in het functioneren van het waterschap. Het meegaan in deze ontwikkeling draagt bij aan de productiviteit en kwaliteit van onze dienstverlening en het voldoen aan de verwachtingen die de maatschappij heeft van een moderne overheid. Met de groeiende rol neemt echter ook de afhankelijkheid toe. De ontwikkelingen gaan snel en bieden veel nieuwe kansen, maar ook risico's. Cyberaanvallen, systeemuitval, onvoldoende fysieke of digitale toegangsbeveiliging en afhankelijkheid van een beperkt aantal technologie- en cloudleveranciers kunnen de continuïteit van essentiële processen aantasten. Het risico betreft niet alleen de kantoorautomatisering, maar ook de bediening en bewaking van gemalen, zuiveringen en andere vitale assets. Ontwikkelingen als kunstmatige intelligentie (AI) leiden tot veel nieuwe mogelijkheden, maar ook nieuwe risico's op het gebied van privacy, integriteit, transparantie en archivering.

Europese- en nationale wetgeving stellen in toenemende mate eisen aan onze digitalisering en informatisering om risico's te beperken. De nieuwe eisen rond informatiebeveiliging en de weerbaarheid van kritieke entiteiten vergroten voor het waterschap de noodzaak om risico's structureel te beoordelen, passende maatregelen te treffen en verantwoordelijkheden aantoonbaar te borgen. Voor de informatisering en automatisering implementeert Scheldestromen de Baseline Basis op orde van de Unie van Waterschappen en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2), waarin veel wettelijke vereisten zijn vertaald naar concrete kaders voor de organisatie. Het tempo waarin nieuwe mogelijkheden, nieuwe risico's en nieuwe wetgeving elkaar opvolgen neemt toe, waarmee ook het op orde hebben van de basis, waaronder het voldoen aan baselines en wetgeving, een continue inspanning is geworden.

Significante kostenstijgingen door markteconomische factoren

Geopolitieke ontwikkelingen en economische onzekerheid kunnen op korte termijn leiden tot aanzienlijke prijsstijgingen van materialen, grondstoffen, energie en diensten. Hierdoor bestaat het risico dat de kosten van werkzaamheden en projecten sterker toenemen dan waarmee bij het opstellen van begrotingen en investeringsramingen rekening is gehouden. Dit kan gevolgen hebben voor de betaalbaarheid van opgaven en de beschikbare financiële ruimte binnen het waterschap.

Toenemende maatschappelijke opgaven en druk op beschikbare middelen

Onderzoek in opdracht van de Unie van Waterschappen, uitgevoerd door onderzoeksbureau AEF, laat zien dat de opgaven van de Nederlandse waterschappen richting 2050 naar verwachting verdubbelen. Belangrijke oorzaken zijn de omvangrijke vervangingsopgave van verouderende infrastructuur en kunstwerken, zoals afvalwatertransportleidingen, duikers en wegen, in combinatie met toenemende eisen aan waterveiligheid, waterkwaliteit en continuïteit. De groeiende investeringsbehoefte leidt landelijk tot een stijging van de kosten en een afnemende financiële ruimte voor bestuurlijke afwegingen. Daarnaast komt uit het onderzoek dat met de huidige financieringssystematiek steeds grotere lastendrukverschillen tussen de waterschappen te verwachten zijn. Het vraagstuk is echter breder dan financiën alleen: de uitvoering van deze opgaven vraagt ook om voldoende personeel, expertise, grondstoffen en uitvoeringscapaciteit, terwijl juist deze middelen steeds schaarser worden. Het strategische risico is daarmee enerzijds dat onze maatschappelijke opgave de komende 25 jaar sneller groeit dan de beschikbare middelen om deze opgave uit te voeren. En anderzijds dat de lasten van de waterschapsopgaven meer ongelijk verdeeld worden over Nederland.

Vertraging door omgevingsfactoren

Vergunningstrajecten, omgevingsfactoren en externe afhankelijkheden kunnen leiden tot vertraging in de voorbereiding en uitvoering van projecten. Hierdoor bestaat het risico dat projecten later worden gerealiseerd dan gepland. Dit kan gevolgen hebben voor de voortgang van opgaven en de realisatie van doelstellingen. Om dit risico te beperken worden onderzoeken waar mogelijk tijdig uitgezet en vergunningen vroegtijdig aangevraagd.

Operationele risico's kunnen optreden bij de uitvoering van de bedrijfsfuncties van de organisatie als gevolg van ontoereikende of niet succesvolle interne processen, mensen en systemen, of externe gebeurtenissen. Nu heeft een gekwantificeerde analyse van de operationele risico's plaatsgevonden. Voor deze analyse zijn de volgende typen risico's buiten beschouwing gelaten:

- projectrisico's waarvoor binnen het project al een voorziening is getroffen;
- strategische risico's die niet goed (financieel) te kwantificeren zijn.

Het waterschap werkt er aan om de risico's bij de uitvoering van de kerntaken op een meer systematische eenduidige wijze te gaan beheersen. Hiervoor is de bedrijfswaardenmatrix opgesteld waarmee het risiconiveau van een gebeurtenis kan worden vastgesteld. Risico's worden uitgedrukt als kans x effect. Door de kans van voorkomen van een ongewenste gebeurtenis en het bijbehorende gevolg (effect) tegen elkaar af te zetten in de matrix, wordt het risiconiveau bepaald. Het risiconiveau geeft aan of het waterschap een risico acceptabel vindt of niet. Op basis daarvan kunnen vervolgens maatregelen ontworpen worden om risico's te verkleinen door de kans van optreden of het effect te verkleinen. Voor de restrisico's die dan nog resteren en waarbij sprake kan zijn van financiële tegenvallers, is er een bepaalde weerstandscapaciteit nodig. Als die risico's zich vervolgens manifesteren kan de weerstandscapaciteit worden aangewend.

In het hierna opgenomen geconsolideerde risico-overzicht is de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen. Daarvoor zijn eerst de belangrijkste operationele risico's binnen de vijf programma's geïnventariseerd. Er is gekeken naar de restrisico's - na beheersing - met een maximaal financieel gevolg van meer dan € 100.000.-. Vervolgens zijn de risico's gekwantificeerd in 'kans van optreden' en het 'maximale financiële gevolg'. De financiële impact van het risico is bepaald door deze twee waarden met elkaar te vermenigvuldigen. Deze exercitie leidt tot de volgende tabel met gekwantificeerde operationele risico's, waarmee de benodigde weerstandscapaciteit is bepaald. De operationele risico's zullen in de toekomst periodiek worden geëvalueerd.

Bedragen x € 1.000,-

	Operationeel risico	Programma	Kans van optreden [1]	Impact in € [2]
1	Toenemende inflatie	Alle	Midden	2.000
2	Personeelslasten CAO en extra inhuurkosten i.v.m. vacatures	Alle	Midden	1.000
3	Mogelijke uitval of onderbreking van ICT middelen en processen	Alle	Klein	850
4	Dalende rente schatkistbankieren	Alle	Midden	800
5	Beperkte beschikbaarheid van specifieke materialen	Projecten	Midden	750
6	Kostenstijgingen bij aanbestedingen	Alle	Midden	750
7	Lagere dividenduitkering	Alle	Klein	677
8	Wateroverlast polder/rioolgemalen bij extreem veel regenval	Afvalwaterketen	Midden	600
9	Schade aan waterkeringen door extreme weersomstandigheden	Waterkeringen	Klein	510
10	Uitstel projecten	Alle	Groot	498
Totaal top 10				8.435

1. *De kans van optreden kan worden gekwantificeerd als: klein (impact-17%), midden (impact-50%) en groot gevolg (impact-83%).*

2. *Impact = kans x financieel gevolg in €*

De gekwantificeerde operationele risico's worden hieronder verder toegelicht.

1. Toenemende inflatie

Voor de indexering van de lopende exploitatie uitgaven in de begroting 2027 is uitgegaan van een inflatiepercentage van 2,1%. Er bestaat echter een risico dat de feitelijke inflatie hoger uitvalt. Aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt, volatiliteit op de internationale energiemarkten en geopolitieke spanningen die wereldwijde toeleveringsketens verstoren, kunnen leiden tot verdere prijsstijgingen. Omdat de exploitatie van het waterschap sterk afhankelijk is van energie, grondstoffen en schaars personeel, kan dit leiden tot hogere exploitatie uitgaven dan begroot.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 4.000.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 2.000.000,-.

2. Personeelslasten CAO en extra inhuurkosten i.v.m. vacatures

Door onzekerheid over de loonontwikkeling bestaat het risico dat personeelskosten hoger uitvallen dan begroot. Bij het opstellen van de begroting 2027 is uitgegaan van de CPB-raming voor de loonvoet sector overheid van 4,2%, terwijl op dit moment nog geen nieuwe CAO is vastgesteld. Daarnaast bestaat door aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt het risico dat vacatures niet tijdig kunnen worden ingevuld, waardoor extra inzet van externe inhuur noodzakelijk is. Dit kan leiden tot hogere personeelslasten en druk op de uitvoering van werkzaamheden. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen wordt waar nodig gebruikgemaakt van externe inhuur.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 2.000.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 1.000.000,-.

3. Mogelijke uitval of onderbreking van ICT middelen en processen

Voor het dagelijkse werk van het waterschap wordt veelvuldig gebruik gemaakt van ICT-middelen en geautomatiseerde processen. Dat biedt veel kansen, maar ook risico's. Daarbij moet worden gedacht aan het niet kunnen bedienen of uitvallen van kunstwerken en installaties met (milieu)schade tot gevolg, het stil komen te liggen van werk of verlies van data. Verschillende oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen, zoals uitval van systemen, cyberaanvallen, grootschalige stroomstoring, het niet voldoen aan de eisen vanuit de landelijke Baseline Informatieveiligheid Overheden 2, maar ook een toenemende belasting van computersystemen. De extra onvoorziene kosten kunnen bijvoorbeeld zitten in externe inhuur, hogere exploitatiekosten en extra heffingskosten wanneer er noodgedwongen ongezuiverd afvalwater moet worden geloosd op Rijkswateren. In het geval van een hack kunnen cybercriminelen losgeld vragen. Andere gevolgen kunnen zijn reputatieschade, verminderde dienstverlening aan burgers en bedrijven en impact op onze ketenpartners.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 5.000.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 850.000,-.

4. Dalende rente schatkistbankieren

Eind 2023 zijn langjarige leningen afgesloten om de investeringsportefeuille tot en met 2027 te financieren. Deze middelen zijn in één keer ontvangen, maar worden geleidelijk uitgegeven. Liquide middelen die nog niet nodig zijn voor investeringen worden aangehouden in schatkistbankieren of uitgezet als kasgeldlening bij andere openbare lichamen. In de begroting 2027 is uitgegaan van een renteopbrengst van 2% op deze middelen. Het risico bestaat dat de feitelijke rente lager uitvalt, waardoor de renteopbrengsten lager zijn dan begroot.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 1.600.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 800.000,-.

5. Beperkte beschikbaarheid van specifieke materialen

Door een hoge vraag naar specifieke materialen en een beperkte beschikbaarheid van grondstoffen bestaat het risico dat benodigde materialen niet tijdig beschikbaar zijn. Dit kan leiden tot uitstel van projecten. Om dit risico te beheersen worden benodigde materialen waar mogelijk tijdig, eventueel al in de ontwerpfase, besteld.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 1.500.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 750.000,-.

6. Kostenstijgingen bij aanbestedingen

Voor de uitvoering van werkzaamheden en investeringen is het waterschap in belangrijke mate afhankelijk van marktpartijen. Door stijgende kosten bij nieuwe aanbestedingen bestaat het risico dat aanbestedingen hoger uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dit kan leiden tot hogere exploitatiekosten en druk op beschikbare budgetten.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 1.500.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 750.000,-.

7. Lagere dividenduitkering

In de begroting 2027 is uitgegaan van een dividenduitkering van € 4 miljoen, gebaseerd op de gemiddelde dividenduitkering over de afgelopen vijf jaar. De definitieve dividenduitkering is afhankelijk van de winst van de Nederlandse Waterschapsbank en de besluitvorming in de aandeelhoudersvergadering over de hoogte van de uitkering. Hierdoor bestaat het risico dat de dividenduitkering lager uitvalt dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 4.100.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 677.000,-.

8. Wateroverlast polder/rioolgemalen bij extreem veel regenval

Extreme neerslag als gevolg van klimaatverandering kan leiden tot hogere energiekosten voor riool- en poldergemalen. Voor 2026 is rekening gehouden met € 4,8 miljoen aan elektriciteitskosten. Op basis van historische gegevens kan bij extreme neerslag een maximale kostenstijging van ongeveer 25% optreden.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 1.200.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 600.000,-.

9. Schade aan waterkeringen door extreme omstandigheden

Het waterschap heeft meerdere keren per jaar te maken met stormen van wisselende zwaarte. Daarbij kan de periode tussen stormen kort zijn en komen stormen steeds vaker buiten het reguliere stormseizoen voor. Door extreme stormen bestaat het risico op schade aan waterkeringen. Dit kan leiden tot schade aan onder andere duinen, glooiingen, steenzettingen en kreukelbermen, waardoor acute herstelwerkzaamheden noodzakelijk kunnen zijn. Daarnaast kunnen ook extreem laag water en extreme droogte schade veroorzaken aan waterkeringen en vooroevers. Dit leidt tot hogere kosten voor herstel van waterkeringen.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 3.000.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 510.000,-.

10. Uitstel projecten

De komende jaren worden investeringsprojecten voor poldergemalen en zuiveringen deels verplaatst naar latere jaren dan eerder gepland. Dit vergroot het risico op functieverlies van installaties en mogelijke overschrijding van normen. Om de functionaliteit te waarborgen kan aanvullend onderhoud noodzakelijk zijn, wat leidt tot hogere onderhoudskosten.

Het potentiële financiële gevolg is ingeschat op € 600.000,-. Op basis van de kans van optreden bedraagt het gewogen risico € 498.000,-.

Berekening waardering weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. In de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen is bepaald dat het weerstandsvermogen van waterschap Scheldestromen moet voldoen aan de waardering B, ruim voldoende.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel.

Waardering	Verhouding	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Classificering

Op basis van deze indeling kan het weerstandsvermogen worden geclassificeerd. Door de inzet van het surplus van de weerstandscapaciteit daalt de ratio de komende jaren. Op basis van de "Nota Weerstandsvermogen, Risicomanagement, Reserves en Voorzieningen" wordt het surplus boven de ratio 2,0 ingezet.

	Bedragen x € 1.000,-						
	REA 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Risico's	7.549	6.196	8.435	8.435	8.435	8.435	8.435
Weerstandscapaciteit	42.920	21.813	21.483	18.331	16.831	16.831	16.831
Weerstandvermogen	5,7	3,5	2,5	2,2	2,0	2,0	2,0
Waardering	A	A	A	A	B	B	B

Schuldpositie

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van het waterschap ten opzichte van de eigen baten. Het geeft zodoende een indicatie van de mate waarin rentelasten en aflossingen een beslag leggen op de (te) ontvangen baten. Anders gezegd: kan het waterschap zijn schulden wel dragen?

In de beoordeling van de schuldpositie dient de taakuitoefening uitdrukkelijk betrokken te worden. Het waterschap moet in het beheersgebied investeren om een goede uitvoering van de waterschapstaken te garanderen. Deze netto schuldquote geeft, naast andere kengetallen, aan dat veel vreemd vermogen van het waterschap vast zit in met name de materiële vaste activa.

Met ingang van het begrotingsjaar 2025 is naar aanleiding van de nieuwe ministeriële regeling BBVW (Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen) het kengetal netto schuldquote verplicht opgenomen. Bij Scheldestromen was dit kengetal al opgenomen in de begroting, de berekening is ongewijzigd en wordt uitgedrukt in een % van de belastingopbrengsten. Daarnaast wordt de schuldquote conform eigen beleid weergegeven, waarbij rekening is gehouden met structurele opbrengsten uit belastingen, uitkering gemeentefonds en dividend. In onderstaande tabel is de indicatie van de schuldquote weergegeven voor deze begroting en meerjarenraming. Ter vergelijking zijn de realisatie- respectievelijk prognosecijfers van 2025 en 2026 opgenomen. In deze schuldquote is voor zowel het begrotingsjaar als de meerjarenraming gerekend met de netto investeringsbesteding uit deze begroting en meerjarenraming. De mate waarin de voorgenomen investeringen worden gerealiseerd beïnvloeden voornamelijk dit kengetal, maar ook de openstaande vorderingen en overlopende activa. Dit ten gevolge van financiële afrekeningen van gesubsidieerde investeringen.

Bedragen x € 1.000,-

Netto schuldquote	Rekening 2025	Begroting incl. wijz. 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
a Vaste schulden	453.000	438.000	423.000	496.405	534.085	557.396	579.871
b Netto vlottende schuld	19.932	24.043	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
c Overlopende passiva	43.714	47.982	31.206	25.190	12.237	12.237	13.389
Subtotaal schulden	516.646	510.025	474.206	541.595	566.322	589.633	613.260
d Financiële activa	2.698	2.698	2.564	2.497	2.430	2.363	2.296
e Uitzettingen < 1 jaar			-	-	-	-	-
f Kortlopende vorderingen	206.495	136.157	38.589	91.610	73.941	94.803	50.552
g Liquide middelen	1.674	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
h Overlopende activa	6.370	6.797	10.395	12.481	24.641	31.935	69.747
Subtotaal vorderingen	217.237	147.152	53.047	108.089	102.513	130.601	124.094
Netto schuld	299.409	362.873	421.159	433.507	463.809	459.032	489.165
i Totaal belastingopbrengsten	134.283	138.859	152.737	165.803	181.187	195.782	202.193
Netto schuldquote	223%	261%	276%	261%	256%	234%	242%
j wegnuitkering, precario, dividend *	24.221	24.982	25.354	25.888	26.325	26.839	27.319
Netto schuldquote conform beleid waterschap Scheldestromen (AV 30-05-2018)	189%	221%	236%	226%	224%	206%	213%

*tbv berekening schuldquote conform vastgesteld AV besluit dd 30-05-2018

EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie in het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch Monetaire Unie, is in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt over gezonde overheidsfinanciën. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dat 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Voor de bepaling van het tekort tellen ook de uitgaven van de lagere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) mee.

Op grond van de Wet hof (houdbare overheidsfinanciën) moeten de vier overheden samen invulling geven aan de eisen die vanuit de Europese Unie ten aanzien van met name het EMU-saldo en de EMU-schuld worden gesteld. Om de voor hun kerntaken noodzakelijke investeringen uit te kunnen voeren, hebben de lagere overheden een zekere ruimte in het Nederlandse EMU-saldo nodig. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de EMU-referentiewaarde voor 2026 gepubliceerd. Het Uniebureau berekent de indicatieve referentiewaarden 2027 t/m 2030.

De (indicatieve) referentiewaarden zijn door de Unie van Waterschappen berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

1. De Wet houdbare overheidsfinanciën bepaalt dat een nieuw kabinet aan het begin van zijn regeerperiode na overleg met de koepels van de decentrale overheden de EMU-ruimte voor de gemeenten, provincies en waterschappen in deze periode vaststelt. Dit overleg heeft op 3 juni 2026 plaatsgevonden en heeft erin geresulteerd dat de decentrale overheden (alle gemeenten, provincies en waterschappen samen) hun ruimte van 0,5% BBP in de periode 2027 t/m 2030 behouden en dat de ruimte van de waterschappen daarbinnen 0,06% BBP blijft. Voor het jaar 2031 is er in het vervolg vanuit gegaan dat de waterschappen ook dan 0,06% BBP hebben.
2. Wat betreft de omvang van het BBP zijn de cijfers uit de Miljoenennota 2027 gehanteerd.

De tabel hieronder laat zien hoe het EMU-saldo is opgebouwd. Gezien de hoogte van de voorgenomen investeringen overschrijdt het EMU saldo de toegestane referentiewaarde. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. In de afgelopen jaren (2024 en 2025) heeft er in de realisatiefase geen overschrijding van deze referentiewaarde plaatsgevonden.

Bedragen x
€ 1.000,-

Omschrijving	Rekening	Begroting na wijz.	begroting	Meerjaren raming			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1 EMU exploitatiesaldo	3.220	-	-	-	-	-	-
(saldo exploitatiebegroting kosten/opbrengstensoorten)							
+ Dotaties aan reserves	10.960	17.888	5.902	307	28	-	1.230
- Onttrekkingen aan reserves	-10.820	-27.217	-16.044	-5.044	-2.008	-2.647	-100
/-							
Totaal EMU exploitatiesaldo	3.360	-9.329	-10.142	-4.737	-1.980	-2.647	1.130
2 Invloed investeringen							
- Bruto investeringsuitgave (incl. geactiveerde lasten)	-68.270	-100.898	-86.987	-119.587	-93.766	-92.716	-98.042
/-							
+ Investeringsubsidies en -bijdragen	26.700	25.094	15.131	24.527	27.023	38.769	40.685
+ Verkoop van vaste activa	123	-	16	50	98	76	27
+ Afschrijvingen	20.261	21.702	23.863	26.374	30.978	33.240	33.758
Totaal invloed investeringen	-21.187	-54.102	-47.977	-68.635	-35.667	-20.631	-23.572
3 Invloed voorzieningen							
+ Toevoeging aan voorzieningen	1.380	140	140	140	140	140	140
- Onttrekkingen aan voorzieningen (vrijval)	-513	-	-	-	-	-	-
/-							
- Onttrekkingen rechtstreeks uit voorzieningen	-230	-240	-240	-240	-240	-240	-240
/-							
Totaal invloed voorzieningen	637	-100	-100	-100	-100	-100	-100
4 Deelnemingen en aandelen							
- Boekwinst	-	-	-	-	-	-	-
/-							
+ Boekverlies	67	67	67	67	67	67	67
Totaal invloed deelnemingen en aandelen	67	67	67	67	67	67	67
Geraamd EMU-saldo	-17.123	-63.464	-58.152	-73.405	-37.680	-23.311	-22.475
Maximaal EMU-tekort obv macrorferentiewaarde*	-21.800	-24.600	-25.900	-27.000	-28.000	-29.000	-30.000
Verschil (ruimte + /tekort -)	4.677	-38.864	-32.252	-46.405	-9.680	5.689	7.525

* voor de periode 2028 t/m 2031 betreffen dit referentiewaarden

Wendbaarheid van de begroting

De wendbaarheid van de begroting geeft een indicatie van het aandeel van de op korte termijn beperkt beïnvloedbare kapitaallasten in de bruto-exploitatiekosten. Het gaat daarbij om investeringen die voor de langere termijn worden gedaan. Die investeringen leiden tot jaarlijkse kapitaallasten. Lange termijn investeringen kunnen niet op korte termijn worden teruggedraaid en zijn daardoor beperkt te beïnvloeden. Hoe hoger het kengetal hoe kleiner daarmee de ruimte om de beschikbare financiële middelen voor andere zaken aan te wenden.

Bedragen x € 1.000,-

Wendbaarheid van de begroting	2025 Rekening	2026 incl. wijz.	2027	2028	2029	2030	2031
Externe rentelasten	9.401	9.232	9.033	9.752	11.093	12.331	13.777
Afschrijvingen van activa	20.384	21.702	23.863	26.374	30.978	33.240	33.758
Afschrijvingen van boekverliezen	123	-	16	50	98	76	27
A Totaal rente en afschrijvingen	29.907	30.934	32.912	36.176	42.169	45.647	47.562
Rente en afschrijving (incl. interne rentelasten)	29.907	30.934	32.912	36.176	42.169	45.647	47.562
Personeelslasten	57.123	67.447	71.423	75.008	79.240	81.932	84.637
Goederen en diensten van derden	80.980	87.657	95.449	95.285	99.141	103.545	100.876
Bijdragen aan derden	7.926	10.047	10.267	10.546	11.262	15.890	16.305
Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien	1.148	240	240	240	240	240	240
B Totaal kosten (excl. Reserves)	177.085	196.325	210.291	217.255	232.052	247.254	249.620
Wendbaarheid van de begroting in % (A/B)	16,9%	15,8%	15,7%	16,7%	18,2%	18,5%	19,1%

Lastendruk

Het kengetal lastendruk is als volgt opgenomen in de ministeriële regeling BBVW en wordt opgenomen in de begroting en jaarverslaggeving.

Afgesproken is dit als volgt toe te passen:

- Begroting en meerjarenraming
Hoogte van de lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning in het begrotingsjaar in vergelijking met het landelijk gemiddelde voor alle meerpersoonshuishoudens in het vorig begrotingsjaar.
- Jaarrekening
Hoogte van de lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning in het begrotingsjaar waarop het jaarverslag betrekking heeft in vergelijking met het landelijk gemiddelde voor alle meerpersoonshuishoudens in het begrotingsjaar waarop het jaarverslag betrekking heeft.

Voor de berekening van deze lastendruk moet worden uitgegaan van :

- watersysteemheffing ingezetenen: 1 woonruimte
- Watersysteemheffing gebouwd: landelijke WOZ-waarde € 370.000,-
- Zuiveringsheffing: 3 vervuilingseenheden

In onderstaande tabel is het kengetal opgenomen. De lagere lastendruk voor Scheldestromen in 2027 ten opzichte van 2026 komt doordat in 2027 alleen gerekend is met de watersysteemheffing. In 2026 waren hierin ook de kosten van het wegenbeheer meegenomen omdat er toen nog sprake was van een integraal tarief watersysteemheffing.

Kengetal lastendruk:						
Soort huishouden/bedrijf	jaar	Landelijk / Scheldestromen	Belastingeenheid			x € 1,-
			Woonruimte	WOZ waarde x € 1,-*	V.E.	Te betalen belasting
Huishouden (meerpersoons, eigenaar)	2026	Scheldestromen	1	370.000	3	611
		Landelijk	1	370.000	3	511
	2027	Scheldestromen	1	370.000	3	570
		Landelijk	1	370.000	3	op te nemen in de jaarrekening

* Afgesproken is de landelijke WOZ waarde van € 370.000,- (bron: unie van waterschappen) aan te houden voor dit kengetal. De werkelijk WOZ waarde voor een woning in Zeeland is lager en bedraagt voor 2027 € 342.000,- (WOZ waarde CBS per 1-1-26) en voor 2026 € 319.000,- (WOZ waarde CBS per 1-1-25)

Assetmanagement

Doorontwikkeling Assetmanagement: Naar een toekomstbestendige werkwijze (2027)

Assetmanagement is een strategische, integrale manier van werken waarmee we de prestaties, risico's en kosten van onze assets: zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties, waterkeringen, gemalen, bomen en wegen, optimaal in balans brengen gedurende hun hele levenscyclus. Dit is essentieel om onze kerntaken duurzaam, doelmatig en betrouwbaar te blijven uitvoeren.

Nadat we afgelopen jaar hebben geïnvesteerd in uniforme kaders die zijn uitgewerkt in een strategisch assetmanagementplan zijn er opvolgend assetmanagementplannen (AMP's) per kerntaak met bijbehorende Lange Termijn Asset Plannen (LTAP's) vormgegeven. Deze AMP's en LTAP's geven inzicht in de verwachte onderhouds-, vervangings- en investeringsopgaven. Hiermee kunnen we op een transparante wijze toewerken naar een integrale meerjarenbegroting, waarbij aandacht is voor de balans tussen prestaties, risico's en kosten. 2027 zal zich richten op verdere verbetering van de opgestelde AMP's en LTAP's evenals aan de structurele inbedding. Daarbij werken we aan het verbeteren van de data en informatievoorziening. Ook zal er gestart worden met een waterschapsbreed opleidingsprogramma en wordt de opgestelde werkwijze geborgd in de bestaande processen. Hierdoor bouwen we samen aan een wendbaar en veerkrachtig waterschap, dat klaar is voor de uitdagingen van morgen.

Programma Waterkeringen

Type	Lengte/Stuks
Primaire waterkering	424 km
Regionale waterkering	573 km
Kunstwerken	340 st
Strandhoofden en dammen	233 st
Havendammen	9 st

Ontwikkelingen

De afdeling Waterkeringen werkt momenteel aan het opstellen van een beheerplan Waterkeringen. Dit beheerplan zal als input gebruikt worden voor het in 2026 op te leveren Assetmanagementplan Waterkeringen (AMP). Samen met het Strategisch Assetmanagementplan (SAMP) wordt hiermee invulling gegeven aan de laatste ontwikkelingen op het gebied van beheer en onderhoud van de waterkeringen.

Primaire waterkering en bijbehorende kunstwerken

Alle primaire waterkeringen worden cyclisch, eens in de 12 jaar, getoetst volgens het landelijk vastgesteld Beoordelings- en Ontwerp Instrumentarium (BOI). Op 15 van de 25 trajecten met een totale lengte van 114 km zijn aanpassingen nodig. Deze trajecten worden opgenomen in het HWBP, waarin gezorgd wordt dat ze aan de meest actuele eisen voldoen. Voor de HWBP projecten wordt bij het opnemen van de kosten in de landelijke programmering uitgegaan van het referentiekader van het HWBP.

Het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen en bijbehorende kunstwerken dient te voldoen aan het Kader Zorgplicht Primaire waterkeringen (2023). Het in 2026 op te stellen AMP zal hierop aansluiten. Het reguliere onderhoud en het onderhoud voortkomend uit schadebeelden wordt opgenomen in de Meerjarenonderhoudsplanung Waterkeringen (MJOP WK).

Regionale waterkering en bijbehorende kunstwerken

De provincie Zeeland heeft de kaders en normering voor de beoordeling in 2024 vastgesteld, de eisen voor het beheer en onderhoud zijn nog niet vastgesteld. Zolang de provinciale kaders ontbreken zetten we in op instandhouding. De afdeling heeft gepland om de langetermijnplanung voor assets (LTAP) voor de regionale kunstwerken in 2026 op te leveren. De LTAP regionale keringen volgt in 2027. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat de investeringsopgave afhankelijk is van de uitkomst van de toetsing in combinatie met de provinciale kaders.

Programma Watersystemen

Type	Lengte/Stuks
Waterlopen	12.511 km
Poldergemalen	98 st
Stuwen (handmatig / vast)	1.208 st
Stuwen (geautomatiseerd)	180 st
Baggerspeciedepot 's	10 st
Duikers (indicatief)	62.227 st
Vispassages	168

Beheer watersysteem assets

De begroting van Watersystemen is opgesteld op basis van onze kennis en ervaring van de afgelopen jaren. We zien onze assets verouderen en dat er voor de toekomst er meer en andere eisen aan gesteld worden. Om op een verantwoorde manier uitvoering te geven aan verbetering, vervanging en onderhoud zijn we gestart met het opstellen van een Assetmanagementplan.

De afdeling Watersystemen heeft gepland om eind 2026 het eerste Assetmanagementplan (AMP) watersystemen op te stellen. Vanuit dit plan worden vervolgens de lange termijn kosten begroot in de Lange Termijn Asset Planningen investeringen voor in eerste instantie de assetgroepen stuwen en poldergemalen. De overige assetgroepen volgen later. De planning is om deze eerste LTAP's eind 2026 op te leveren. Deze eerste versies van het AMP en de LTAP's geven ons inzicht in wat er nodig is om de kwaliteit van de LTAP's en het assetmanagement naar een volgend niveau te brengen. Het doel is dat het AMP en de LTAP's gaan dienen als leidraad voor de verdere ontwikkeling van assetmanagement en input voor de programmering en meerjarenbegroting.

Programma Afvalwaterketen

Type	Lengte/Stuks
Persleiding	529 km
Vrijvervalleiding	35 km
Rioolgemalen	155 st
Rioolwaterzuiveringsinstallaties	15 st
Slibontwateringsinstallaties	3 st

Binnen de afvalwaterketen wordt assetmanagement toegepast om prestaties, risico's en kosten van het areaal in samenhang af te wegen. Het assetmanagementplan (AMP) vertaalt de strategische doelen uit het strategisch assetmanagementplan (SAMP) naar concrete maatregelen voor onderhoud, renovatie en vervanging. De LTAP-Investeringen en LTAP-Instandhouding vormen daarbij de basis voor de programmering van werkzaamheden en de onderbouwing van toekomstige budgetten.

Beheer transportleidingen

Voor de transportleidingen wordt gewerkt met een risicogestuurde langetermijnassetplanning (LTAP). Op basis van inspecties, storingsinformatie, risicoanalyses en technische levensduur worden onderhouds-, renovatie- en vervangingsmaatregelen geprogrammeerd. Voor persleidingen wordt de vervangingsopgave verder uitgewerkt binnen de LTAP-Investeringen, waarbij prestaties, risico's en kosten integraal worden afgewogen. Speciale aandacht gaat uit naar de vervangingsopgave van asbestcementleidingen.

Een aantal jaren geleden zijn alle locaties geïnspecteerd. Op basis van deze inspecties zijn projecten voor relining geprogrammeerd. Voor vrijvervalleidingen wordt het meerjarenprogramma voor relining in 2028 afgerond.

Voor het beheer van persleidingen wordt uitsluitend correctief onderhoud toegepast. Wanneer de storingsfrequentie van een deel van een persleiding toeneemt, wordt deze opgenomen in het investeringsprogramma. Op basis van de leeftijd van de persleidingen wordt de komende jaren een toename van de vervangingsopgave verwacht. Hiermee is in de meerjarenraming rekening gehouden.

In 2026 is gestart met het bepalen van de conditie van de asbestcementleidingen. Afhankelijk van de resultaten zullen naar verwachting meerdere leidingen moeten worden vervangen. Voor de vervanging van persleidingen is een LTAP opgesteld. De eerste fase richt zich op de vervanging van asbestcementleidingen. Het programma wordt gefaseerd uitgevoerd en heeft een looptijd van twintig jaar.

Beheer rioolgemalen

Voor de rioolgemalen wordt gewerkt met een langetermijnassetplanning (LTAP) waarin de onderhouds- en investeringsopgave voor de lange termijn inzichtelijk wordt gemaakt. Vervanging, renovatie en instandhouding worden geprogrammeerd op basis van technische conditie, storingsgedrag, risico's en prestaties van de assets.

Voor de instandhouding is in de begroting en meerjarenraming een jaarlijks investeringsbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op recent uitgevoerde renovatieprojecten. Op basis van technische levensduur, prestaties en risico's worden vervangings- en onderhoudsmomenten bepaald. De leeftijd, de onderhoudstoestand van de elektrotechnische, werktuigbouwkundige en civieltechnische onderdelen en de storingsfrequentie bepalen de prioriteit van te renoveren rioolgemalen.

Beheer rioolwaterzuiveringen

Ook voor de rioolwaterzuiveringen wordt in 2026 gewerkt aan een langetermijnassetplanning (LTAP) waarmee de investerings- en instandhoudingsopgave

voor de komende jaren inzichtelijk wordt gemaakt. Daarbij worden renovaties, vervangingen, revisies en levensduurverlengende maatregelen geprogrammeerd op basis van prestaties, risico's, conditiegegevens en ontwikkelingen in wet- en regelgeving. De LTAP ondersteunt de prioritering van maatregelen en vormt samen met het assetmanagementplan (AMP) de basis voor de meerjarenraming en begrotingscyclus. In het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 zijn voor vier zuiveringen maatregelen opgenomen om invulling te geven aan de Kaderrichtlijn Water.

Voor de instandhouding is in de begroting en meerjarenraming een jaarlijks investeringsbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op recent uitgevoerde renovatieprojecten. Binnen deze projecten worden aanvullende maatregelen meegenomen, zoals uitbreiding van de slibverwerkingscapaciteit, een toename van het afvalwateraanbod en energiematregelen. Bij de grotere zuiveringen betreft dit veelal deelprojecten en geen integrale renovaties totdat de LTAP Zuiveringen is vastgesteld en geïmplementeerd.

Programma Wegen

Type	Lengte/Stuks
80 – km wegen (GOW type 1)	125 km
60 – km wegen (ETW 1 en ETW 2)	3.453 km
fietspaden	362 km
Bruggen in wegen	100 stuks
Duikers in wegen	4850 stuks
Singelbeplanting	413 km
Bomen	125.000 stuks
Hagen	1.400 km

Assetmanagement vormt de basis voor toekomstbestendig beheer van onze infrastructuur en het groen. Binnen de afdeling Wegen brengen we de prestaties, risico's en kosten van wegen, kunstwerken en het groenareaal gedurende de gehele levenscyclus in samenhang in beeld. Daarbij werken we conform erkende richtlijnen, waaronder CROW-publicatie 147 voor wegbeheer, NEN 2767 en NEN 2767-4 voor kunstwerken en de CROW-richtlijn Boomveiligheidsregistratie voor bomen.

Afgelopen jaar zijn de eerste Assetmanagementplannen (AMP's) voor Wegen en Groen opgesteld. Deze vormen, samen met de Lange Termijn Asset Plannen (LTAP's), de basis om onderhouds-, vervangings- en investeringsopgaven beter te onderbouwen en integraal te plannen. In 2027 worden de LTAP's voor verhardingen, bruggen en bomen verder aangescherpt en uitgebreid naar andere assetgroepen. Ook werken we verder aan integrale meerjarenprogrammering, waarmee de langjarige opgave en financiële consequenties steeds beter in beeld komen.

Het beheerplan Wegen vormt belangrijke input voor het assetmanagementplan 'verhardingen' en maakt inzichtelijk welke maatregelen nodig zijn om de gewenste prestaties te realiseren. Tegelijkertijd brengt de ontwikkeling van assetmanagement nieuwe opgaven in beeld. Zo vraagt het beheer van groen om meer aandacht en zal het te beheren areaal de komende jaren toenemen. Voor de verschillende assetgroepen worden scenario's uitgewerkt, zodat bestuurlijk inzicht ontstaat in de keuzes tussen prestaties, risico's en kosten.

Een actueel en betrouwbaar fundament van data, een goed functionerend beheersysteem en deskundige medewerkers zijn hierbij randvoorwaardelijk. In 2027 zetten we verdere stappen in de kwaliteit van data en informatievoorziening en de structurele inbedding van assetmanagement in onze werkprocessen. Zo ontwikkelen we het beheer van onze wegen,

kunstwerken en groen door van afzonderlijke beheeropgaven naar een samenhangende, toekomstgerichte meerjarenopgave.

Programma Bestuur & Organisatie

Het is op grond van de BBV geen verplichting om in deze paragraaf in te gaan op het onderhoud aan gebouwen en andere objecten die niet direct aan de taakuitoefening bijdragen.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering kenmerkt zich door kosteneffectiviteit en een sturingsprincipe waaraan continue verbetering inherent is. In het bestuursakkoord 2023-2027 zijn de doelstellingen vertaald in prestatie-indicatoren. In juli 2026 is de Kadernota vastgesteld waarin de ontwikkelingen zijn opgenomen voor 2027 en verdere jaren. Dit is financieel vertaald in de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031.

Er is veel aandacht voor procesmatig-, omgevingsgericht- en risicogestuurd werken om de dienstverlening voor de Zeeuwse burgers, recreanten en bedrijven te optimaliseren. Procesmatig werken geeft conform de besturingsfilosofie duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden, wat er van medewerkers wordt verwacht en hoe dat bijdraagt aan de doelen van de organisatie. Op basis van de PDCA-keten richten we ons werk in. Een gezamenlijk beeld van de doelen en aanpak (Plan), uitvoering van het werk op basis van het proces en ieders vakbekwaamheid (Do) en geleerde lessen benoemen en toepassen (Check-Act) zijn voor alle werkzaamheden het uitgangspunt.

In alle processen wordt daarbij continu gezocht naar mogelijkheden om ze beter en efficiënter uit te voeren. Dat houdt in dat zowel bij plannen, uitvoering als bijsturing keuzes gemaakt worden op basis van het te verwachten en gerealiseerd effect. Hiervoor is digitaal een monitor beschikbaar die een integraal beeld geeft van de prestatiedoelstellingen, investeringen, exploitatie en bijbehorende risico's. Hierover wordt de algemene vergadering driemaal tussentijds geïnformeerd. Deze informatie vormt de basis voor de (bij)sturing binnen de organisatie. In de jaarrekening vindt de eindverantwoording plaats.

Ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording (die vanaf het verslagjaar 2025 door het dagelijks bestuur wordt afgegeven) is een visie op control opgesteld. Voor de opzet en uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle is, onder functionele leiding van de concerncontroller, team VIC (Verbijzonderde Interne Controle) ingericht. Daarnaast is het intern controleplan opgesteld en zijn de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Scheldestromen (Waterschapswet, artikel 108) en de Controleverordening waterschap Scheldestromen (Waterschapswet, artikel 109) opnieuw opgesteld.

Bij de jaarverslaggeving zal in deze paragraaf een toelichting worden gegeven op de afgegeven rechtmatigheidsverantwoording.

Verbonden partijen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin het waterschap participeert en waarin het tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Het gaat hierbij om banden met derde partijen, waarbij realiseren van een publiek belang centraal staat. Per partij is sprake van een financieel en bestuurlijk belang. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: vertegenwoordiging in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De onderstaande verbonden partijen zijn van toepassing:

1. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
2. N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
3. Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)
4. Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland
5. Unie van Waterschappen
6. Gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief

Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Ingangsdatum	5 mei 1954	
Participanten	Aandeelhouders: Staat der Nederlanden, 9 provincies en alle waterschappen.	
Publiek belang	Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen.	
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), naar rato van het aantal aandelen heeft het waterschap hierin stemrecht (6%). Ieder aandeel A heeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.	
Financieel belang	Het waterschap is aandeelhouder van 6,0% van het nominale aandelenkapitaal (4.380 aandelen A en 166 aandelen B). Op basis van het gestort aandelenkapitaal is er een financieel belang van 7,71%. De AVA heeft besloten vanaf 2019, over het boekjaar 2018, weer dividend uit te keren (vanaf 2012 gestopt om te voldoen aan kapitaaleisen Basel III). Over het boekjaar 2025 is in 2026 € 4.066.952,- ontvangen aan dividend.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
(jaarrekening 2025)	01-01 € 2.094,- mln.	€ 76.675,- mln.
	31-12 € 2.157- mln.	€ 70.711,- mln.
	Gerealiseerd resultaat (na belastingen) 2025 € 113,0 mln. (2024 € 94,0 mln.)	
Beleidsvoornemens verbonden partij	Maatschappelijke relevantie (lagere lasten voor de burger en verduurzaming), hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen	
Risico's	Volgens de verwachtingen zijn de economische ontwikkelingen in Nederland positief. Internationaal blijven de onzekerheden bestaan die de Nederlandse en Europese economie raken.	
Relatie met programma	Dekkingsmiddelen	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Ir. C.J.C. Michielsen	

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)		
Vestigingsplaats	Moerdijk	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Ingangsdatum	2010	
Participanten	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, De waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Vechtstromen, Limburg, Scheldestromen.	
Publiek belang	Duurzame oplossing op het gebied van het verwerken van zuiveringsslib tegen zo laag mogelijke kosten. Missie van SNB luidt: Mens en natuur te beschermen door zuiveringsslib optimaal te verwerken tegen de laagst mogelijke slibketenkosten.	
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de Raad van commissarissen en de aandeelhoudersvergadering.	
Financieel belang	Waterschap Scheldestromen heeft met ingang van 2018 een aandeel van 7,97% in SNB. De waarde van de aandelen bedraagt € 354.107-. Ter financiering is in de vorm van een storting in de agioreserve een totaal bedrag van ruim € 7,9 miljoen (7,97%) ingebracht door waterschap Scheldestromen. Binnen de bedrijfseconomische resterende levensduur wordt de agioreserve terugbetaald. De agio bedraagt eind 2025 € 1,473 miljoen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
(jaarrekening 2025)	01-01 € 13,5 mln.	€ 37,5 mln.
	31-12 € 23,8 mln.	€ 42,6 mln.
	Resultaat (na belastingen) 2025 -€ 1,34 mln. (2024 -€ 1,98 mln.)	
Beleidsvoornemens verbonden partij	In de AVA van 17 december 2020 is het Ondernemingsplan SNB 2021 -2026 vastgesteld. In het ondernemingsplan wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten vergroten van de ondernemingswaarde, het verder verduurzamen van de slibketen en het verder optimaliseren en intensiveren van de samenwerking met de waterschappen. SNB wil dit realiseren langs de sporen van “excellente dienstverlener”, “duurzame ketenbouwer” en “innovatieve scout”.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen zoals o.a. de bezettingsgraad van de installatie.	
Risico's	Onderbezetting van de installaties, BTW risico	
Relatie met programma	Programma: Afvalwaterketen	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering: ing. M.J. Poissonier-Dekker	

Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)		
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	2012 (Stichting 2005)	
Participanten	De waterschappen	
Publiek belang	HWH is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. HWH heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Onder begeleiding van HWH spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.	
Bestuurlijk belang	Van elk deelnemend waterschap is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van HWH. Deze leden kiezen uit hun midden de voorzitter en de andere vier leden van het dagelijks bestuur.	
Financieel belang	De (begrote) financiële bijdrage van waterschap Scheldestromen bedraagt in 2026 € 1.350.545,-.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
(jaarrekening 2025)	01-01 € - mln.	€ 15,1 mln.
	31-12 € - mln.	€ 24,9 mln.
	Gerealiseerd resultaat 2025 vóór bestemming -€ 0,4 mln. (2024 € 6,8 mln.)	
Beleidsvoornemens verbonden partij	Meer concreet heeft HWH, als gezamenlijke ICT-dienst van de waterschappen tot doel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de waterschappen te verbeteren, de ICT-processen efficiënter te maken en kosten te besparen, de innovatieve slagkracht te vergroten, het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid te versterken en bredere facilitaire samenwerking van de waterschappen te stimuleren. Hiertoe zal HWH 2.0 verder uitgewerkt worden, met als doel het verminderen van de bijdragen van de deelnemers.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen gaat, evenals voorgaande jaren, alle HWH-programma's kritisch bekijken en bezien op nut en noodzaak.	
Risico's	-	
Relatie met programma	Paragraaf: Bestuur en organisatie	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars	

Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland		
Vestigingsplaats	Terneuzen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	01/10/2012	
Participanten	De gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Tholen, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Hulst en waterschap Scheldestromen.	
Publiek belang	SaBeWa staat voor Samenwerking Belastingen en Waardebepaling en verzorgt de heffing en invordering van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ.	
Bestuurlijk belang	Van elke deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van SaBeWa Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens het waterschap en 2 leden namens de gemeenten. Deze 3 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.	
Financieel belang	De kostenverdeelsleutels voor de deelnemers zijn: - uitvoering Wet onroerende zaken: aantal WOZ-objecten - onderdeel Heffen : het aantal aanslagregels - onderdeel Innen : het aantal aanslagregels De financiële bijdrage 2025 bedraagt € 2.749.165,-.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
(jaarrekening 2025)	01-01 € 2,9 mln.	€ 17,9 mln.
	31-12 -€ 0,03 mln.	€ 24,7 mln.
	Gerealiseerd resultaat 2025 -€ 0,2 mln. (2024 € 0,2mln.)	
Beleidsvoornemens verbonden partij	Optimaliseren van de organisatie en processen.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.	
Risico's	-	
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars	

Unie van Waterschappen (UvW)							
Vestigingsplaats	Den Haag						
Rechtsvorm	Vereniging						
Ingangsdatum	1927						
Participanten	De waterschappen						
Publiek belang	De vereniging heeft tot doel de leden individueel en collectief bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid, IPO, VNG en Europa.						
Bestuurlijk belang	Het waterschap heeft zitting in de ledenvergadering (voorzitters van alle waterschappen).						
Financieel belang	Voor 2026 is de contributie € 588.071,-, daarnaast een bijdrage van € 119.473,- voor de bestrijding bever-/muskusratten en € 7.260,- en voor de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) en een bijdrage van € 8.045,- voor Het Waterkracht. Over 2025 heeft waterschap Scheldestromen een solidariteitsbijdrage muskus-/beverratten ontvangen van € 98.619,-.						
Vermogen (jaarrekening 2025)	<table> <tr> <th>Eigen vermogen</th><th>Vreemd vermogen</th></tr> <tr> <td>01-01 € 2,6 mln.</td><td>€ 24,0 mln.</td></tr> <tr> <td>31-12 € 2,9 mln.</td><td>€ 25,0 mln.</td></tr> </table> Gerealiseerd resultaat voor bestemming 2025 € 0,3 mln. (2024 € 0,4 mln.)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01 € 2,6 mln.	€ 24,0 mln.	31-12 € 2,9 mln.	€ 25,0 mln.
Eigen vermogen	Vreemd vermogen						
01-01 € 2,6 mln.	€ 24,0 mln.						
31-12 € 2,9 mln.	€ 25,0 mln.						
Beleidsvoornemens verbonden partij	De Unie van Waterschappen ondersteunt ook in 2026 de waterschappen waar mogelijk bij het realiseren van hun ambities, bijvoorbeeld door op politiek-bestuurlijk niveau afspraken te maken, zaken te agenderen, belemmeringen weg te nemen en samenwerkingen te initiëren. In de begroting 2026 zijn de volgende speerpunten benoemd: - Water en bodem zijn sturend bij ruimtelijke keuzes; - HWBP toekomst gericht maken; - Koers houden op waterkwaliteit; - Toekomstbestendig watersysteem; - Duurzame, volhoudbare watersector; - Monitoren van het belastingstelsel; - Het professionaliseren van het internationale waterschapswerk; - Duurzaam en professioneel opdrachtgeven en inkopen; - Digitale transformatie; - Weerbaarheid en crisisbeheersing; - Uitwerken nieuwe koers publiekscommunicatie; Dit alles kan alleen maar als er ook binnen de vereniging, met en tussen de 21 waterschappen, een goede onderlinge verbinding is. Door elkaar regelmatig te ontmoeten, onderwerpen zowel in formele als informele setting te bespreken en de verenigingsstructuur te gebruiken om breed gedragen standpunten en besluiten (in) te nemen. Juist dan kan de in de afgelopen jaren gegroeide positie van de waterschappen verder worden versterkt.						
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.						
Risico's	-						
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie						
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars						

Gemeenschappelijke Regeling Zeeuws Archief									
Vestigingsplaats	Middelburg								
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling								
Ingangsdatum	2026								
Participanten	De gemeenten Middelburg, Veere, Terneuzen, Schouwen-Duiveland en Vlissingen, de provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen.								
Publiek belang	De regeling wordt getroffen met het doel de belangen van de deelnemers bij alle aangelegenheden betreffende de documenten, die berusten bij de archiefdienst dan wel onder het beheer van de archiefdienst vallen, in gezamenlijkheid te behartigen.								
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als dat er deelnemers zijn. Iedere deelnemer wijst uit zijn midden één lid aan.								
Financieel belang	De financiële bijdrage van waterschap Scheldestromen bedraagt in 2026 € 515.910,-.								
Vermogen (jaarrekening 2025)	<table> <tr> <th>Eigen vermogen</th><th>Vreemd vermogen</th></tr> <tr> <td>01-01 € 2,8 mln.</td><td>€ 5,7 mln.</td></tr> <tr> <td>31-12 € 2,9 mln.</td><td>€ 5,8 mln.</td></tr> <tr> <td colspan="2">Gerealiseerd resultaat voor bestemming 2025 € 0,1 mln. (2024 € 0,3 mln.)</td></tr> </table>	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01 € 2,8 mln.	€ 5,7 mln.	31-12 € 2,9 mln.	€ 5,8 mln.	Gerealiseerd resultaat voor bestemming 2025 € 0,1 mln. (2024 € 0,3 mln.)	
Eigen vermogen	Vreemd vermogen								
01-01 € 2,8 mln.	€ 5,7 mln.								
31-12 € 2,9 mln.	€ 5,8 mln.								
Gerealiseerd resultaat voor bestemming 2025 € 0,1 mln. (2024 € 0,3 mln.)									
Beleidsvoornemens verbonden partij	De gemeenten, de provincie en het waterschap wijzen de archiefdienst in verband met de behartiging van de voormelde belangen aan als decentrale archiefdienst die is belast met de bewaring en beschikbaarstelling van de blijvend te bewaren documenten van de gemeenten, de provincie en het waterschap als bedoeld in artikel 6.2 van de Archiefwet.								
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.								
Risico's	-								
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie								
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Ing. G. van Kralingen								

Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve openbaarmaking van informatie. Op grond van artikel 3.5 van de Woo is een bestuursorgaan verplicht om jaarlijks in de begroting en de verantwoording aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een kwalitatieve beschrijving gegeven van de activiteiten die worden uitgevoerd in 2027 op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding, maar ook de inspanningsverplichting, het hebben van een Woo contactpersoon en eventuele activiteiten om de Woo te implementeren.

1. Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit het waterschap worden ondernomen om informatie op eigen initiatief openbaar te maken voor de samenleving. In artikel 3.3. Woo staat omschreven welke categorieën informatie verplicht openbaar dienen te worden gemaakt. Niet alle categorieën hoeven in één keer actief openbaar te worden gemaakt. De verplichting tot actieve openbaarmaking is namelijk niet direct in werking getreden, maar treedt pas op een later moment gefaseerd in werking (artikel 10.3 Woo). In de Woo staan 17 informatiecategorieën die bestuursorganen op termijn actief openbaar moeten gaan maken. Van wetten en onderzoeksrapporten tot beschikkingen en klachtoordelen. De ministeriële regeling Actieve openbaarmaking Woo beschrijft de wijze waarop deze openbaar gemaakt moeten worden. Deze regeling is opgedeeld in vier tranches. De eerste tranche, met daarin de uitwerking van de eerste vijf categorieën, is al gepubliceerd. In 2026 hebben we de vergaderstukken, jaarplannen, jaarverslagen, ontwerp wet- en regelgeving en Woo verzoeken gepubliceerd. En hebben we een actieve start gemaakt met de bewustwordingscampagne.

In 2027 zullen we tranche 2 afronden;

- Het proces voor ontwerp wet- en regelgeving met de adviezen daarop verder vormgeven en borgen.
- De agenda's en besluiten van het dagelijks bestuur publiceren.
- Het 4-ogenprincipe voor het anonimiseren/publiceren beleggen en vastleggen.

In lijn met wat het CWW (Coördinatoren Wet open overheid Waterschappen) ook aangegeven heeft zullen we daarna verder gaan met de voorbereiding op actieve openbaarmaking van de categorieën binnen tranche 3;

- 2a: Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken
- 2h: Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking
- 2f: Convenanten
- 2j: Onderzoeksrapporten
- 2l: Klachtoordelen
- 2k: Beschikkingen

2. De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de verplichte categorieën (artikel 3.1 Woo)

Openbaarmaking zou in eerste instantie centraal plaatsvinden via het landelijke Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI), een door het ministerie van BZK ontwikkeld platform voor centrale actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Dit is technisch onmogelijk gebleken. Er wordt nu gewerkt aan decentrale openbaarmaking via een specifiek daarvoor opgezette zoekmachine: de Woo-index. Ten aanzien van de aansluiting op de Woo-index volgen we de landelijke ontwikkelingen en de lijn van de Unie van Waterschappen.

3. Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals bijvoorbeeld een Woo-verzoek. Het Woo-proces is inmiddels zodanig aangepast, dat deze van aanvraag tot publicatie zo efficiënt mogelijk verloopt.

4. De informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)

In 2027 vervolgen we met:

- Het implementeren van een nieuwe structuur voor zowel het dynamische als semi-statische archief. Dit draagt bij aan een betere vindbaarheid van informatie en duurzame digitale toegankelijkheid.
- Training van medewerkers over hoe informatie goed op te slaan en op te zoeken binnen die nieuwe structuur.
- De bewustwordingscampagne van de Woo.
- Verdere uitwerking/professionalisering van de informatievoorziening over de Woo via interne en externe communicatie.

5. Het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo)

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. Omwille van de verhoogde werkdruk is één persoon voor zowel de rol Woo-coördinator als Woo-contactpersoon niet toereikend meer. In 2027 willen we dit daarom uitbreiden. Plannen hiervoor worden momenteel uitgewerkt.

6. Eventuele activiteiten om de Woo te implementeren:

- Plan van aanpak per tranche vaststellen en uitvoeren.
- Per categorie de huidige en gewenste situatie in kaart brengen.

- Werkproces actieve openbaarmaking per categorie vaststellen.
- Eigenaarschap beleggen binnen de organisatie.
- Systemen aanpassen waar nodig.
- Betrokkenen binnen een proces (van een categorie) meenemen in wat er verandert, mocht hier sprake van zijn.
- Bewustwordingscampagne uitvoeren voor het adoptietraject.

De toegezegde bijdragen/kosten zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Bedragen x € 1,-

Bijdrage / kosten Woo	2027	2028	2029	2030	2031
bijdrage via Unie					
incidenteel	0	0	0	0	0
structureel	139.392	0	0	0	0
totaal bijdrage	139.392	0	0	0	0
opgenomen in begroting					
incidenteel	0	0	0	0	0
structureel	139.392	139.392	139.392	139.392	139.392
totaal*	139.392	139.392	139.392	139.392	139.392

*De totale kosten zullen naar verwachting hoger zijn omdat op de bijdragen via de Unie geen indexatie plaatsvindt.

3. Financiële begroting

Uiteenzetting van de uitgangspunten en normen

Uitgangspunten en normen

Bij het opstellen van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031 zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd. Voor de vergelijking zijn ook de uitgangspunten van de begroting 2026 opgenomen.

	Begroting		Meerjarenraming				Toelichting
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
inflatie	2,60%	2,10%	2,50%	2,10%	2,30%	2,10%	op basis van CPB (CPI-index)
loonkosten	3,70%	4,20%	4,00%	3,60%	3,50%	3,30%	op basis van CPB (index lonen)
gemiddelde omslagrente	1,77%	1,91%	2,06%	2,12%	2,13%	2,25%	2028-2031 ingeschat op basis van rentekosten financieringsbehoefte en 2% rente op schatkistbankieren
rente lang geld	nvt	nvt	3,40%	3,40%	3,40%	3,40%	in de periode 2025-2027 geen financieringsbehoefte
rente schatkistbankieren	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	op basis van het gemiddelde overnight tarief in 2026 (1 januari t/m 19 augustus 2026)
onvoorzien	€ 0,1 mln	€ 0,1 mln	€ 0,1 mln	€ 0,1 mln	€ 0,1 mln	€ 0,1 mln	een totaalbedrag opgenomen bij dekkingmiddelen
dividendopbrengst (primaire begroting)	€ 3,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	Prognoses op basis van een 5-jaars gemiddelde
wegenuitkering	2,60%	2,10%	2,50%	2,10%	2,30%	2,10%	op basis van CPB (CPI-index)
inzet (surplus) algemene- en egaliseringsreserves (primaire begroting)	€ 12,73 mln	€ 9,23 mln	€ 3,15 mln	€ 1,50 mln	-	-	Inzet surplus op basis van het reservebeleid

Indeling overzicht van baten en lasten

Begroting naar programma's

In onderstaande tabel zijn per programma alle baten en lasten opgenomen. Dit resulteert in een saldo van de baten en lasten dat wordt gedekt uit de reserves. Voor een toelichting op de cijfers mag worden verwezen naar het betreffende programma in hoofdstuk 2.2.

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

bedragen x € 1.000

Programma/resultaat	Rekening 2025	Begroting 2026 (primair)	Begroting 2026 incl. begr. wijziging	Begroting 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029	Meerjaren raming 2030	Meerjaren raming 2031
Waterkeringen								
Lasten	12.029	13.493	14.073	14.700	15.043	18.040	23.377	24.572
Baten	-511	-518	-518	-521	-521	-521	-521	-521
Saldo	11.518	12.975	13.555	14.179	14.522	17.519	22.856	24.051
Watersystemen								
Lasten	41.158	43.709	43.890	51.162	52.953	57.304	60.787	57.757
Baten	-713	-124	-148	-1.979	-1.053	-2.574	-1.548	-409
Saldo	40.445	43.585	43.742	49.183	51.900	54.730	59.239	57.348
Wegen								
Lasten	30.307	31.279	30.093	33.526	33.002	34.832	36.309	37.200
Baten	-21.457	-20.990	-21.270	-21.439	-21.968	-22.400	-22.909	-23.384
Saldo	8.850	10.289	8.823	12.087	11.034	12.432	13.400	13.816
Afvalwaterketen								
Lasten	33.917	39.035	38.867	39.798	40.859	43.980	45.159	47.486
Baten	-1.645	-1.288	-1.533	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432	-1.432
Saldo	32.272	37.747	37.334	38.366	39.427	42.548	43.727	46.054
Bestuur en organisatie								
Lasten	48.137	54.895	55.377	58.922	63.031	65.417	68.721	69.288
Baten	-5.684	-4.764	-4.988	-4.552	-4.020	-4.052	-4.038	-3.981
Saldo	42.453	50.131	50.389	54.370	59.011	61.365	64.683	65.307
Dekkingsmiddelen								
Lasten	-15	-	-	100	100	100	100	100
Baten	-138.884	-144.121	-144.514	-158.143	-171.257	-186.714	-201.358	-207.806
Saldo	-138.899	-144.121	-144.514	-158.043	-171.157	-186.614	-201.258	-207.706
Totaal lasten	165.533	182.411	182.300	198.208	204.988	219.673	234.453	236.403
Totaal baten	-168.894	-171.805	-172.971	-188.066	-200.251	-217.693	-231.806	-237.533
Saldo lasten-baten	-3.361	10.606	9.329	10.142	4.737	1.980	2.647	-1.130
Inzet reserves								
Inzet algemene reserve	-4.891	-11.651	-14.606	-7.104	-1.800	-1.300	-	-
Inzet tariefegalisatiereserve	-1.000	-4.707	-6.219	-3.676	-1.352	-200	-	-
Inzet bestemmingsreserves:	-4.929	-5.419	-6.392	-5.264	-1.892	-508	-2.647	-100
Toevoeging reserves								
Toevoeging algemene reserve	5.567	-	4.990	-	-	-	-	-
Toevoeging egalisatiereserve	2.842	3.627	3.627	1.551	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserves	2.551	7.544	9.271	4.351	307	28	-	1.230
Saldo inzet reserves	140	-10.606	-9.329	-10.142	-4.737	-1.980	-2.647	1.130
Resultaat	-3.220	-	-	-	-	-	-	-

Incidentele lasten en baten

In onderstaande tabel staan de begrote incidentele lasten en baten in 2027. Er is gekozen om naast de mutaties uit de reserves enkel bedragen boven de € 100.000,- op te nemen. Voor een toelichting op de in de tabel opgenomen incidentele posten wordt verwezen naar het betreffende programma.

Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031

		Begroting 2027	
Incidentele baten en lasten per programma (> € 100.000,-)		Lasten	Baten
Waterkeringen			
n.v.t.			
Watersystemen			
- Muskusrattenbestrijding	dekking bestemmingsreserve	182.000	
- Leader bijdrage gebiedsfonds	dekking bestemmingsreserve	25.000	
- Baggeren Grote Wateren	dekking bestemmingsreserve	499.000	
- Baggeren Grote Wateren	storting in bestemmingsreserve		721.000
- Participaties en Trainees	dekking bestemmingsreserve	80.000	
- Mon. waterkw., plannen deerden en emissies	dekking bestemmingsreserve	159.000	
- Kader Richtlijn Water (KRW)	dekking bestemmingsreserve	47.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2026	dekking bestemmingsreserve	883.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	storting in bestemmingsreserve		740.000
Wegen			
- Impuls verkeersveiligheid	dekking bestemmingsreserve	615.000	
- Lichtmasten	dekking bestemmingsreserve	150.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	dekking bestemmingsreserve	1.000.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	storting in bestemmingsreserve		1.000.000
Afvalwaterketen			
- Assetmangement - data op orde	dekking bestemmingsreserve	160.000	
- Effluent - onderzoek industrieel afvalw.	dekking bestemmingsreserve	62.000	
- Participaties en Trainees	dekking bestemmingsreserve	80.000	
- Emissie lachgas	dekking bestemmingsreserve	56.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	dekking bestemmingsreserve	40.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	storting in bestemmingsreserve		40.000
Bestuur en organisatie			
- Informatieveiligheid	dekking bestemmingsreserve	505.000	
- Arbo maatregelen 2024-2026	dekking bestemmingsreserve	81.000	
- Arbo maatregelen 2024-2026	storting in bestemmingsreserve		60.000
- Overdracht archief Middelburg	dekking bestemmingsreserve	100.000	
- Overdracht archief Middelburg	storting in bestemmingsreserve		972.000
- Financieel pakket	dekking bestemmingsreserve	50.000	
- Verduurzaming kantoor Middelburg	dekking bestemmingsreserve	215.000	
- Verduurzaming kantoor Middelburg	storting in bestemmingsreserve		575.000
- Incidentele kosten Kadernota 2026	dekking bestemmingsreserve	185.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	dekking bestemmingsreserve	90.000	
- Incidentele kosten Kadernota 2027	storting in bestemmingsreserve		243.000
Waterschapsbreed			
- toegroeiregeling natuur	dekking algemene reserve	70.000	
- toegroeiregeling ongebouwd	dekking algemene reserve	1.474.000	
Totaal baten/lasten programma's		6.808.000	4.351.000
Mutaties in reserves			
Algemene reserve			7.181.000
Egalisatiereserve		1.551.000	3.599.000
Bestemmingsreserve (m.u.v. bestemmingsreserves voor kapitaallasten)		4.351.000	5.264.000
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		5.902.000	16.044.000
Totaal		12.710.000	20.395.000
Saldo incidentele baten en lasten		7.685.000	

Voorgenomen Investeringsen

Algemeen

De opgave voor het aanpassen, vernieuwen en nieuw bouwen van assets van het waterschap blijft de komende jaren onverminderd groot.

In de begroting 2026 en deels ook nog in onderliggende begroting 2027 is voorzien in uitbreiding van de formatie voor de afdeling Projecten. In 2026 zijn we hier deels in geslaagd. Gedeeltelijk zijn dit collega's die ervaring meebrengen, en daarbij zetten we ook in op opleiding en persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden. Daarom bieden we actief stageplaatsen aan en in 2026 hebben enkele van hen ervoor gekozen om bij ons in dienst te komen. Niettemin blijft de algemene situatie op de arbeidsmarkt hierin een uitdaging. In 2027 wordt de werving van nieuwe medewerkers actief voortgezet.

In deze begroting komen we voor 2027 uit op een bruto investeringsvolume van € 86.987.000,- bruto, waarvan € 12.120.000,- voor HWBP-projecten. De grootste uitgaven zijn benodigd voor de uitoefening van onze kerntaken. Daarnaast zijn hierin ook investeringen opgenomen voor onder andere vervanging materieel, kantoorautomatisering en bijdragen aan derden voor projecten.

De complexiteit bij voorbereiding en realisatie van projecten neemt toe. Vooral de omgevingsfactoren spelen hierin een belangrijke rol, zoals de stikstofwetgeving, verleggen kabels en leidingen, flora en fauna wetgeving, en netcongestie. Het tijdig starten van de voorbereiding van projecten, incl. afstemming met stakeholders en de omgeving, is belangrijk. De ervaring leert dat een gemiddelde voorbereidingstijd van 2 tot 3 jaar nodig is, voordat de realisatie daadwerkelijk kan starten.

De doorontwikkeling van assetmanagement draagt er aan bij om tot een stabiele meerjarenprogrammering te komen.'

De bruto volume uitgaven zijn als volgt verdeeld:

- Onderhanden investeringen € 43.543.000,- waarvan € 4.528.000,- HWBP-projecten betreft.
- Nieuwe investeringen € 43.444.000,-, waarvan € 7.592.000,- HWBP-projecten betreft.

Op bovenstaande bedragen is rekening gehouden met een subsidie van € 15.131.000,- waardoor de netto besteding € 71.856.000,- bedraagt,

In de investeringsuitgaven is tevens rekening gehouden met € 10.498.000,- voor de inzet van personeel (eigen en inhuur).

Hieronder zijn de voorgenomen projecten, zowel nieuw als onderhanden, per programma nader toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Investerings 2027	(Voorgenomen) kredieten			Begrote bruto besteding 2027
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto	
Nieuw - begroting 27 machtiging	24.850	-1.500	23.350	20.154
Nieuw - begroting 27 separaat	35.410	-	35.410	11.078
Nieuw - begroting 27 separaat HWBP	44.049	-39.643	4.407	7.592
Nieuw Meerjarenraming	258.679	-2.556	256.123	4.620
Nieuw Meerjarenraming HWBP	623.018	-560.714	62.303	-
Totaal nieuwe investeringen	986.006	-604.413	381.593	43.444
Onderhanden	209.138	-23.698	185.441	39.015
Onderhanden HWBP	195.953	-164.451	31.502	4.528
Totaal investeringen	1.391.097	-792.562	598.535	86.987

Waterkeringen

Bedragen x € 1.000

Waterkeringen		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		4.507	-98	4.409
Onderhanden investeringen				
I10004	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2026	342	-	342
I10013	Vooroeververdediging cluster 4.0	1.010	-	1.010
I10027	Fietspad Cadzand	72	-	72
Totaal onderhanden investeringen		5.931	-98	5.833

Waterkeringen		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, machtiging				
I10005	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027	2.143	-1.500	643
I10034	Aankoop primaire waterkeringen 2027	300	-	300
Begroting 2027, separaat				
I10042	Aanpassen inspectiekokers (arbo)	1.000	-	1.000
I10016	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig	1.138	-	1.138
I10018	Gr. Onderhoud Keersluis Zierikzee	6.000	-	6.000
I10037	Damwanden Julianahaven Yerseke	2.800	-	2.800
2028				
I10019	Groot onderhoud vooroevers	25.000	-	25.000
I10035	Aankoop primaire waterkeringen 2028	300	-	300
2029				
I10007	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2029	320	-	320
I10036	Aankoop primaire waterkeringen 2029	300	-	300
2030				
I10008	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2030	320	-	320
I10031	Groot onderhoud Kazematten	800	-567	233
I10041	Aankoop primaire waterkeringen 2030	300	-	300
2031 ev				
I10022	Dammen Haventje Waarde	250	-	250
I10357	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2031	320	-	320
I10358	Aankoop primaire waterkeringen 2031	300	-	300
Subtotaal Nieuw		41.592	-2.067	39.525

Bedragen x € 1.000

Waterkeringen		AV krediet		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Waterkeringen -HWBP				
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		4.045	-3.641	404
Onderhanden investeringen				
I10000	HWBP Hansweert (24S-1)	174.109	-145.124	28.985
I10010	HWBP Buitenhaven Vliss. Verkenning	2.713	-2.442	271
I10011	HWBP Buitenhaven Vliss. Planuitwerking	155	-	155
I10028	HWBP Zak van Zuid-Beveland Verkenning	9.845	-8.860	985
I10038	HWBP Sloehaven Vlissingen Verkenning	4.871	-4.384	487
I10325	Zettingsvloeiing Ritthem	215	-	215
Subtotaal onderhanden investeringen HWBP		195.953	-164.451	31.502
Waterkeringen				
		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, separaat				
I10012	HWBP Buitenhaven Vliss. Realisatie	13.900	-12.510	1.390
I10334	HWBP Zuid-Bev.Oost, Westersch. Verkenning	6.072	-5.464	608
I10343	HWBP Tholen, Oostersch. Verkenning	9.812	-8.830	982
I10029	HWBP Zak van Zuid-Beveland Planuitwerking	14.265	-12.839	1.427
2028 ev				
I10039	HWBP Sloehaven Vliss Planuitwerking	4.860	-4.374	486
I10040	HWBP Sloehaven Vliss Realisatie	44.550	-40.095	4.455
I10030	HWBP Zak van Zuid-Beveland Realisatie	130.763	-117.686	13.076
	HWBP Toekomstige opgave	442.845	-398.559	44.286
Subtotaal Nieuw HWBP		667.067	-600.357	66.710
Totaal Waterkeringen		910.542	-766.973	143.569

Toelichting onderhanden investeringen Waterkeringen

I10004 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2026

Voor de jaarlijkse investering in aanlegvoorzieningen rondom het Veerse Meer is in 2026 gestart met de damwandkade Schelphoekplaat en de steiger aan de St. Felixweg. Bij het verwijderen van de damwand is asbest aangetroffen. Het verwijderen van het asbest wordt in het najaar van 2026 uitgevoerd. De steiger is gerealiseerd. De verwachting is dat het project eind 2026 technisch kan worden afgerond. De financiële afronding volgt begin 2027.

I10027 Fietspad Cadzand

In samenwerking met de gemeente Sluis wordt het fietspad van Cadzand-Bad richting 't Zwin gereconstrueerd. Het fietspad heeft een recreatieve functie en wordt door het waterschap gebruikt als weg voor het beheer en onderhoud van de waterkering. De voorbereiding en uitvoering van het project ligt bij de gemeente Sluis. Het project heeft vertraging opgelopen bij de vergunningverlening als gevolg van stikstofbelasting. De uitvoering is hierdoor nogmaals verschoven en we verwachten dat het fietspad in 2027 wordt gereconstrueerd.

I10013 Vooroeververdediging cluster 4.0

De opgave van dit project omvat 6 locaties in de Ooster- en Westerschelde, waar vooroeverbestedingen worden uitgevoerd. Voor 1 traject (Eendragtspolder) is al eerder opdracht gegeven aan Rijkswaterstaat (RWS). Begin 2025 is de samenwerking met Rijkswaterstaat voor de overige projecten bevestigd, door ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. Dit betekent dat RWS de verdere voorbereiding en uitvoering verzorgt. Dit wordt ingevuld door dit project te combineren met een eigen bestortingsproject voor de geulwanden. De totale voorgenomen bestedingen zijn gestegen door toevoeging van een locatie bij Breskens waar erosie is opgetreden. Deze locatie is toegevoegd aan de scope van het project. Momenteel is het project nog in voorbereiding en de uitvoering staat gepland voor 2027-2028.

Onderhanden HWBP Projecten:

I10000 HWBP Hansweert (24S-1)

De dijkversterking Hansweert is in het voorjaar 2026 technisch afgerond. Eind dit jaar zullen de eindrapportage en eindverantwoording worden vastgesteld. Door goede projectbeheersing bleven de risico's bij de realisatiefase van dit project uit: we konden efficiënt werken, hebben slimme optimalisaties doorgevoerd en grote risico's bleven uit. Daardoor blijven we ruim binnen de oorspronkelijke begroting. De verwachting is dat van de verstrekte subsidie vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) circa € 9 miljoen resteert wat wij conform landelijke afspraken zullen reserveren voor toekomstige HWBP-projecten van het waterschap en hierover wordt jaarlijks bij de jaarverslaggeving gerapporteerd.

I10010 HWBP Buitenhaven Vlissingen Verkenning / I10011 HWBP Buitenhaven Vlissingen Planuitwerking

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Buitenhaven Vlissingen met een lengte van 1,7 km.

I10028 HWBP Zak van Zuid-Beveland Verkenning

Het traject van de waterkering op Zuid-Beveland ten westen van Hansweert langs de Westerschelde richting de Kerncentrale moet worden verbeterd. Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse is de scope van het project vastgesteld op bijna 17 km. In 2024 is op basis van het vastgestelde Plan van Aanpak voor de verkenningsfase een krediet verstrekt en een subsidiebeschikking ontvangen van het HWBP. Een IPM-team is gestart met de verkenningsfase die eind 2026/begin 2027 moet leiden tot een vastgesteld voorkeursalternatief.

I10038 HWBP Sloehaven-Vlissingen Verkenning

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Sloehaven Vlissingen met een lengte van 5,4 km.

I10325 Zettingsvloeiing Ritthem

Dit project betreft een vooroeverbesteding van een dijktraject wat onderdeel is van het dijkversterkingsproject 'HWBP Sloehaven - Vlissingen'. Vanwege het risico op zettingsvloeiing (instabiliteit van de vooroever) is onder meer een vooroeverbesteding noodzakelijk langs een deel van het traject. Vooruitlopend op de dijkversterking (realisatie voorzien vanaf 2030) wordt de bestorting aangebracht om instabiliteit van de vooroever op te lossen. De vooroever vormt immers het fundament van de waterkering. Het HWBP heeft in 2025 bevestigd dat deze aanpak van zettingsvloeiing subsidiabel is. De bestortingslocatie wordt samen met het project I10013 Vooroeververdediging cluster 4.0 uitgevoerd.

Nieuwe investeringen 2027 machtiging Waterkeringen

I10005 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027-2028 (krediet € 2.143.000,- bruto / € 643.000,- netto)

Samen met de convenantpartners Veerse Meer wordt er momenteel gewerkt aan een kwaliteitsverbetering van de recreatieve voorzieningen in het Veerse Meer. De investeringen voor de aanlegvoorzieningen in 2027 en 2028 zijn samengevoegd als 1 investering. Er worden binnen het project nu meerdere steigers, damwanden en zwemsteigers vernieuwd in 2027 en 2028. Bij de provincie Zeeland is hier een subsidie van maximaal € 1.500.000,- voor aangevraagd. De voorbereidingen zijn in 2025 gestart en in 2027 wordt gestart met de realisatie.

I10034 Aankoop primaire waterkeringen 2027 (krediet € 300.000,- bruto/netto)
Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

Nieuwe investeringen 2027 separaat Waterkeringen

I10042 Aanpassen inspectiekokers (arbo) (Begroting 2026 separaat)

In 2022 is bij de risico-inventarisatie en -evaluatie geconstateerd dat de inspectiekokers in de regionale waterkeringen mogelijk niet veilig betreden kunnen worden. Uit nader onderzoek is gebleken dat bij veel inspectiekokers de luiken te krap zijn, geen valrooster bevatten, de trap in slechte staat of niet aanwezig is en dat er soms geen mogelijkheid is om een valharnas aan te zekeren. Met dit project willen we deze tekortkomingen oplossen, zodat medewerkers veilig het onderhoud en inspecties kunnen uitvoeren. Voor dit project wordt in de AV van 19 november 2026 uitvoeringskrediet aangevraagd waarna de uitvoering eind 2026 kan starten. Naar verwachting is het project technisch gereed eind 2028.

I10016 Groot onderhoud kademuren Vlissingen overig

De kademuren van Vlissingen maken onderdeel uit van de primaire waterkering en hebben een hoge cultuurhistorische waarde. Uit onderzoek is gebleken dat de muren gerestaureerd moeten worden. De voorbereidingen van de restauratie zijn in 2025 gestart en de planning is om in 2027 te starten met de restauratie van de kademuren in de directe omgeving van de Koopmanshaven in Vlissingen. Als sluitstuk van het project worden in 2028/2029 de kademuren langs de Boulevard de Ruyter gerestaureerd.

I10018 Groot onderhoud Keersluis Zierikzee

De Keersluis Zierikzee is toe aan groot onderhoud. Het doel is dat de Keersluis na het beoogde groot onderhoud weer voldoet aan de wettelijke eisen vanuit waterveiligheid en de levensduur wordt verlengd. Het onderhoud betreft zowel onderhoud als aanpassing/vervanging van diverse civieltechnische en werktuigbouwkundige onderdelen van het object. De voorbereidingen van dit project starten in 2027 en de uitvoering staat gepland voor 2028-2029.

I10037 Damwanden Julianahaven Yerseke

In de Julianahaven in Yerseke is sprake van een gedeeld belang bij het in standhouden van de kadewand aan de Bakenweg. De te herstellen kadewand borgt enerzijds de teen van de primaire waterkering van het waterschap, anderzijds de kadewand met diverse functies voor de gemeente Reimerswaal. Omdat de gemeente voor de hele haven de kadewanden moet herstellen lift het waterschap mee met dit project wat door de gemeente wordt gerealiseerd.

HWBP:

I10012 HWBP Buitenhaven Vlissingen Realisatie

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Buitenhaven Vlissingen met een lengte van 1,7 km. De prognose omvat de realisatiefase van het project.

I10029 HWBP Zak van Zuid-Beveland Planuitwerking

Het traject van de waterkering op Zuid-Beveland ten westen van Hansweert langs de Westerschelde richting de Kerncentrale moet worden verbeterd. Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse is de scope van het project vastgesteld op bijna 17 km. In 2024 is op basis van het vastgestelde Plan van Aanpak voor de verkenningsfase een krediet verstrekt en een subsidiebeschikking ontvangen van het HWBP. Een IPM-team is gestart met de verkenningsfase die eind 2026/begin 2027 moet leiden tot een vastgesteld voorkeursalternatief. De prognose omvat de planuitwerkingsfase van het project waarmee in 2027 wordt gestart.

I10334 HWBP Zuid-Beveland Oost, Westerschelde Verkenning

Dit dijktraject is grotendeels afgekeurd. Alleen voor het deel in het Kanaal door Zuid-Beveland en bij de in 2016 uitgevoerde versterking van de Emanuelpolder wordt aan de normeis (1:30.000 per jaar) voldaan. Het gaat om een scope, met de huidige inzichten, van 17,6 km. Met uitlevering van de nieuwe hydraulische randvoorwaarden in 2026 kan hier nog een wijziging in optreden, waardoor de opgave kleiner wordt. Deze prognose omvat de verkenningsfase van het project waar in 2027 mee wordt gestart.

I10343 HWBP Tholen, Oosterschelde Verkenning

Binnen- en buitenwaartse stabiliteit, piping en graserosie zorgen op bijna het gehele dijktraject voor afkeur. De totale opgave is bijna 33 km. De recent versterkte waterkering bij Sint-Annaland voldoet aan de waterveiligheidseisen. In 2027 wordt gestart met de voorverkenning, waarin door middel van extra onderzoek meer inzicht wordt verkregen in de totale scope en een keuze wordt gemaakt in het opdelen in deelprojecten vanwege de beheersbaarheid.

Investerings 2028-2031 Waterkeringen

2028

I10019 Groot onderhoud Vooroevers

De restopgave vooroeverbestedingen bestaat uit 11 trajecten in de Ooster- en Westerschelde waar maatregelen nodig zijn. Voor uitvoering van deze maatregelen is van het Rijk een afkoopsom ontvangen van € 10.591.000,-. Een aantal van de trajecten zijn opgenomen in het project I10013 Vooroeververdediging cluster 4.0. waarbij de uitvoering in 2027-2028 staat gepland. Voor de overige trajecten moeten de maatregelen nog verder uitgewerkt worden en is in de meerjarenraming een voorgenomen besteding opgenomen voor de jaren 2028-2032 van gemiddeld € 5 miljoen per jaar.

I10035 Aankoop primaire waterkeringen 2028

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

2029

I10007 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2029

Voor het vernieuwen van aanlegvoorzieningen in het Veerse Meer wordt jaarlijks bij de begroting een krediet van circa € 320.000,- gevraagd.

I10036 Aankoop primaire waterkeringen 2029

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

2030

I10008 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2030

Voor het vernieuwen van aanlegvoorzieningen in het Veerse Meer wordt jaarlijks bij de begroting een krediet van circa € 320.000,- gevraagd.

I10031 Groot onderhoud Kazematten

Rijksmonument “de Kazematten”, gelegen in het Keizersbolwerk in de primaire waterkering in Vlissingen is eigendom van het waterschap. Het bouwwerk is onderhevig geweest aan zetting en het historisch metselwerk is aangetast door vocht- en zoutbelasting. Het project omvat het in oorspronkelijke staat herstellen van het metsel- en het voegwerk. Daarnaast moeten voorzieningen worden gemaakt om natuurlijke ventilatie te creëren, zodat de vocht- en zoutbelasting op het metselwerk fors wordt gereduceerd. De geconstateerde gebreken aan het monument hebben geen invloed op het waterkerend vermogen van de boulevard.

I10041 Aankoop primaire waterkeringen 2030

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

2031 en volgende:

I10022 Dammen haventje Waarde

Uit inspectie is gebleken dat de damwanden van het haventje hersteld moeten worden. De damwanden hebben geen kerende functie maar hebben wel een cultuurhistorische waarde. Het project staat op de planning voor 2031-2032.

I10357 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2031

Voor het vernieuwen van aanlegvoorzieningen in het Veerse Meer wordt jaarlijks bij de begroting een krediet van circa € 320.000,- gevraagd.

I10358 Aankoop primaire waterkeringen 2031

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

Investeringen 2028-2031 HWBP:

De projecten voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) bestaan uit 3 fasen, elk project heeft een verkenningsfase, een planuitwerkingsfase en een realisatiefase met een apart projectnummer per fase. Bij de nieuwe projecten staan alle projecten die op het landelijke programma zijn opgenomen. De prognoses van de bestedingen zijn gebaseerd op de gemiddelde waarde van projecten met een gemiddelde opgave/complexiteit per kilometer van het door het HWBP opgestelde referentiekader. De voorgenumen subsidie is berekend op 90% van deze bruto bestedingen.

I10039 HWBP Sloehaven Vlissingen Planuitwerking / I10040 HWBP Sloehaven Vlissingen Realisatie

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Sloehaven Vlissingen met een lengte van 5,4 km. Voor de verkenningsfase van het project is reeds een uitvoeringskrediet verleend. De prognoses omvatten de planuitwerkings- en realisatiefase van het project. Met het HWBP vindt overleg plaats om in de subsidieaanvraag voor de planuitwerking/realisatie HWBP Sloehaven Vlissingen ook de realisatie van laadinfrastructuur bij de RWZI in Ritthem voor elektrisch materieel op te nemen. Dat is ten behoeve van dit project maar ook al de realisatie voor project Buitenhaven. Om de laadinfrastructuur tijdig klaar te hebben voor realisatie project Buitenhaven, zal bij een positieve uitkomst van de afspraken met het HWBP hiervoor in 2027 al een separate kredietaanvraag aan de AV worden voorgelegd.

I10030 HWBP Zak van Zuid-Beveland Realisatie

Het traject van de waterkering op Zuid-Beveland ten westen van Hansweert langs de Westerschelde richting de Kerncentrale moet worden verbeterd. Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse is de scope van het project vastgesteld op bijna 17 km. In 2024 is op basis van het vastgestelde Plan van Aanpak voor de verkenningsfase een krediet verstrekt en een subsidiebeschikking ontvangen van het HWBP. Een IPM-team is gestart met de verkenningsfase die eind 2026/begin 2027 moet leiden tot een vastgesteld voorkeursalternatief. De prognose omvat de realisatiefase van het project.

HWBP Toekomstige opgave

Dit is het totaal van de projecten die op het landelijke programma zijn opgenomen voor de periode 2028-2036 en waar de voorbereidingen nog van moeten starten. Dit zijn momenteel de projecten HWBP Zuid-Beveland Oost, Oosterschelde, HWBP Zuid-Beveland Oost, Westerschelde en HWBP Tholen, Oosterschelde. De voorgenomen subsidie is berekend op 90% van de bruto bestedingen.

Watersystemen

Watersystemen		Bedragen x € 1.000		
		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		64.840	-11.649	53.192
Onderhanden investeringen				
I10045	Vispassage gemaal van Borssele	1.350	-796	554
I10051	Poldergemaal Quarlespolder	1.200	-	1.200
I10056	Renovatie pg Joh. Glerum	2.300	-	2.300
I10065	Uitvoering KRW oevers 2025	1.250	-	1.250
I10074	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2025	1.725	-	1.725
I10085	Baggeren Axel zuid 2026	3.975	-440	3.535
I10089	Uitvoer. stedelijke waterplannen 2021	467	-	467
I10093	Bijdrage SWO Vr. pl s-Gravenp Krabb	400	-	400
I10096	Wij-Water/uitv. gml nol 7	9.995	-2.137	7.858
I10097	Vispassage De Luyster	1.346	-966	380
I10104	Herstel KRW oevers 2026	1.825	-	1.825
I10109	Gemalen gebied Pauwenburg_Bachlaan e	533	-	533
I10114	Mariapolder waterloop verbreden	125	-	125
I10284	Cultuurhistorische duiker Hengstdijk	900	-	900
Totaal onderhanden investeringen		92.231	-15.988	76.244
Watersystemen		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, machtiging				
H10000	Renovatie poldergemalen 2027	4.828	-	4.828
I10066	Uitvoering KRW oevers 2026	1.825	-	1.825
I10067	Uitvoering KRW oevers 2027	1.825	-	1.825
I10075	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2026	1.725	-	1.725
I10088	ren. Opmalingen/stuwen 2027	721	-	721
Begroting 2027, separaat				
I10047	Aanschaf noodmateriaal	1.500	-	1.500
I10061	Gemaal Walsoorden	5.789	-	5.789
I10063	CAW update regelingen / besturing	700	-	700
I10082	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami	4.790	-	4.790
I10105	Herstel KRW oevers 2027	1.250	-	1.250
2028				
H10001	Renovatie poldergemalen 2028	3.265	-	3.265
I10068	Uitvoering KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
I10076	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2027	1.725	-	1.725
I10106	Herstel KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
I10307	Brug Graaf Jansdijk	663	-	663
I10315	Opmalingen en stuwen 2028	600	-	600
2029				
H10002	Renovatie poldergemalen 2029	5.600	-	5.600
I10069	Uitvoering KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
I10094	Uitvoering gemaal Othene	9.879	-	9.879
I10107	Herstel KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
I10311	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2028	1.725	-	1.725
I10369	Verbetermaatregelen huidige vismigratievoorzieningen	5.264	-	5.264
2030				
H10016	Renovatie poldergemalen 2030	5.000	-	5.000
I10103	Nieuw poldergemaal Wilhelminadorp	500	-	500
I10309	Uitvoering KRW oevers 2030	1.250	-	1.250
I10312	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2029	1.725	-	1.725
2031				
H10017	Renovatie poldergemalen 2031	5.000	-	5.000
I10086	Verv.best.techn.inst. opmal	2.400	-	2.400
I10108	Herstel KRW oevers 2030	1.250	-	1.250
I10308	Oevers Gaternissekreek	6.385	-	6.385
I10310	Uitvoering KRW oevers 2031	1.250	-	1.250
I10313	Herstel KRW oevers 2031	1.250	-	1.250
I10365	Vispassage Boreel	1.300	-	1.300
I10366	Vispassage Cadzand	1.300	-	1.300
I10367	Vispassage Bath	700	-	700
I10368	Vispassage 't Sas	200	-	200
Subtotaal Nieuwe investeringen		88.184	-	88.184
Totaal Watersystemen				
		180.415	-15.988	164.427

Toelichting onderhanden investeringen Watersystemen

I10045 Vispassage Borssele

Dit project betreft de realisatie van een vispassage, waarmee de vismigratie tussen regionale wateren en Rijkswater wordt verbeterd.

I10051 Poldergemaal Quarlespolder

Het project poldergemaal Quarlespolder betreft renovatie van de elektrotechnische en werktuigbouwkundige onderdelen en bouwkundig onderhoud nodig voor de instandhouding van de werking van dit gemaal. Op basis van de meest actuele prioritering in de planning zal de realisatie van dit project op z'n vroegst in 2027 plaatsvinden.

I10056 Renovatie pg Johannes Glerum

Het project poldergemaal Johannes Glerum betreft renovatie van de elektrotechnische en werktuigbouwkundige onderdelen en bouwkundig onderhoud nodig voor de instandhouding van de werking van dit gemaal.

I10065 Uitvoering KRW-oever 2025

Dit project betreft de aanleg van de KRW-oever in de perioden 2025 tot en met 2026. Betreft een taakstellend budget.

I10074 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2025

Betreft het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen in 2025/2026 om daarmee te voldoen aan de normering voor WaterBeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Het betreft een taakstellend budget.

I10085 Baggeren Axel zuid 2026

Het project betreft een onderhoudsbaggerwerk dat valt onder het 'Baggerprogramma Grote Wateren' (BGW). Dit meerjarenprogramma is gericht op het baggeren van grotere wateren die niet met regulier materieel kunnen worden onderhouden. In tegenstelling tot andere wateren, die tijdens regulier onderhoud door opzichters worden gebaggerd, worden deze grote wateren projectmatig aangepakt. Het baggeren is noodzakelijk om de afvoercapaciteit te verbeteren, wat helpt bij het verminderen van hoge waterstanden tijdens afvoersituaties. Daarnaast draagt het baggeren bij aan de waterkwaliteit en vermindert het de kans op klachten. Ook worden stremmingen voor de muskusrattenbestrijding door de beperkte vaardiepte aangepakt.

I10089 Uitvoering stedelijke waterplannen 2021

Dit betreft stedelijke waterplanmaatregelen in samenwerking met gemeente Hulst in Kloosterzande en Ossensisse. In Ossensisse loopt oppervlaktewater terug de riolering in, waardoor rioolvreemd water onnodig via het persgemaal naar de zuivering wordt gepompt. Het rioolpersgemaal wordt als gevolg hiervan te veel belast. In Kloosterzande heeft de gemeente een afkoppelproject uitgevoerd voor de riolering. Het schone water moet afgevoerd worden via het oppervlaktewatersysteem en dit moet hiervoor lokaal worden verbreed. De voorbereiding is najaar 2023 gestart en de uitvoering vindt plaats in 2025 en 2026.

I10093 Bijdrage SWO Vrouwenpolder, 's-Gravenpolder, Krabbendijke

Dit krediet betreft een tijdelijke verzamelpost voor bijdragen aan lopende maatregelen uit de Stedelijke Wateropgave. Na het onderbrengen van de resterende maatregelen onder afzonderlijke projectnummers, waaronder de maatregelen in 's-Gravenpolder, kan dit krediet worden beëindigd.

I10096 Wij-Water / uitvoering gemaal Nol Zeven

Gemaal Nol Zeven is noodzakelijk om de afvoercapaciteit van het watersysteem te vergroten en tegelijkertijd de gewenste peilen beter te kunnen handhaven. Het project draagt bij aan de klimaatbestendigheid van het watersysteem en wordt mede gefinancierd vanuit de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie en een Interreg-subsidie.

I10097 Vispassage De Luyster

Realisatie van een vispassage waarmee een vismigratieknelpunt wordt opgelost en de passeerbaarheid voor vissen wordt verbeterd.

I10104 Herstel KRW-oeveren 2026

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning. Vanwege de meest actuele prioritering in de planning zal dit project pas op zijn vroegst in 2027 worden opgestart.

I10109 Gemalen gebied Pauwenburg Bachlaan

Door het verwijderen van gemaal Paauwenburgseweg en het vergroten van de capaciteit van gemaal Bachlaan en gemaal Galgeweg, wordt invulling gegeven aan de opgaven uit GGOR (goed peilbeheer) en WB21 (veilige waterafvoer en berging bij extreme neerslag).

I10114 Mariapolder waterloop verbreden

Het verbreden van de waterloop in de Mariapolder vormt een noodzakelijke waterhuishoudkundige compensatiemaatregel die voortvloeit uit de ontwikkelingen in de Kruispolder en samenhangt met de uitvoering van de Stedelijke Wateropgave in Kloosterzande.

I10284 Cultuurhistorische duiker Hengstdijk

Dit project betreft de restauratie van de cultuurhistorisch waardevolle duiker bij Hengstdijk, waarbij zowel de technische functionaliteit als de cultuurhistorische waarde duurzaam worden veiliggesteld.

Nieuwe investeringen 2027 machtiging Watersystemen

H10000 Renovatie poldergemalen 2027 (krediet € 4.828.000,- bruto/€ 4.828.000,- netto)

Dit project bevat de renovaties van poldergemalen Coudorpe, Kadijk, 3 grote Polders, Den Osse, Campen en Dekker. Deze projecten zijn gepland voor uitvoering in 2027 en de ramingen zijn geactualiseerd aan de hand van de laatste gegevens.

I10066 Uitvoering KRW-oeveren 2026 (krediet € 1.825.000,- bruto/€ 1.825.000,- netto)

Dit project betreft de aanleg van de KRW-oeveren in de perioden 2026 tot en met 2027. Betreft een taakstellend budget.

I10067 Uitvoering KRW-oeveren 2027 (krediet € 1.825.000,- bruto/€ 1.825.000,- netto)

Dit project betreft de aanleg van de KRW-oeveren in de perioden 2027 tot en met 2028. Betreft een taakstellend budget.

I10075 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2026 (krediet € 1.725.000,- bruto/€ 1.725.000,- netto)

Er is jaarlijks een bedrag gereserveerd voor het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen om daarmee te voldoen aan de normering voor Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR).

I10088 Renovatie opmalingen/stuwen 2027 (krediet € 721.000,- bruto/€ 721.000,- netto)

Jaarlijks is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen op basis van prioritering. Dit betreft de volgende objecten; poldergemalen Duinhoeve, Noordgouwe, Kasteelweg, van Haaften, stuw Veerseweg 1 en 2, stuw Steeweg nr.2, Yerseke, stuw Zandvoortseweg Noord en stuw Oudendijk Zuid, deze lijst is nog niet definitief en wordt in oktober afgestemd met alle stakeholders.

Nieuwe investeringen 2027 separaat Watersystemen

I10047 Aanschaf noodmateriaal

Project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning ten behoeve van de aanschaf van noodmaterieel.

I10061 Gemaal Walsoorden

Uit onderzoek is gebleken dat uitbreiding van gemaal Paal niet uitvoerbaar is. Om de vereiste afvoercapaciteit binnen het gebied te realiseren wordt daarom gekozen voor nieuwbouw van een gemaal bij Walsoorden. Vanwege de prioritering binnen de investeringsplanning is de uitvoering doorgeschoven naar 2028.

I10063 CAW update regelingen / besturing

Het project CAW update regelingen/besturing betreft een update en optimalisatie van het besturingssysteem voor de poldergemalen en stuwen .

I10082 Baggeren Passageule (vervolg) + Pyramide

Het project betreft een onderhoudsbaggerwerk dat valt onder het 'Baggerprogramma Grote Wateren' (BGW). Dit meerjarenprogramma is gericht op het baggeren van grotere wateren die niet met regulier materieel kunnen worden onderhouden. In tegenstelling tot andere wateren, die tijdens regulier onderhoud door opzichters worden gebaggerd, worden deze grote wateren projectmatig aangepakt. Het baggeren is noodzakelijk om de afvoercapaciteit te verbeteren, wat helpt bij het verminderen van hoge waterstanden tijdens afvoersituaties. Daarnaast draagt het baggeren bij aan de waterkwaliteit en vermindert het de kans op klachten. Ook worden stremmingen voor de muskusrattenbestrijding door de beperkte vaardiepte aangepakt.

I10105 Herstel KRW-oeveren 2027

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning.

Investerings 2028-2031 Watersystemen

2028

H10001 Renovatie poldergemalen 2028

Dit project bevat het jaarlijks terugkerend budget voor renovaties aan poldergemalen. Voor 2028 staan de renovaties gepland van poldergemaal Prunje, Susannapolder en Nummer Eén.

I10068 Uitvoering KRW-oeveren 2028

Betreft de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers. Deze aanleg is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project valt onder een taakstellend budget.

I10076 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2027

Er is jaarlijks een bedrag gereserveerd voor het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen om daarmee te voldoen aan de normering voor Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR).

I10106 Herstel KRW-oeveren 2028

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning.

I10307 Brug Graaf Jansdijk

De brug Graafjansdijk bij Axel is constructief in slechte staat. Inspectie en een quickscan laten zien dat het brugdek en de hoofd draagconstructie niet voldoet aan de normbelasting voor verkeersbruggen, waardoor een lastbeperking nodig is. Het project richt zich op renovatie of vervanging om de brug weer veilig en conform geldende eisen te laten functioneren.

I10315 Opmalingen en stuwen 2028

Jaarlijks is een bedrag van € 600.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen op basis van prioritering

2029

H10002 Renovatie poldergemalen 2029

Dit project bevat het jaarlijks terugkerend budget van € 5,6 miljoen voor renovaties aan poldergemalen

I10069 Uitvoering KRW-oeveren 2029

Betreft de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers. Deze aanleg is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project valt onder een taakstellend budget.

I10094 Uitvoering gemaal Othene

Betreft de renovatie van gemaal Othene en de ombouw naar een grotere capaciteit. Hierbij wordt rekening gehouden met het reduceren van de geluidshinder die nu wordt ervaren door omwonenden. Vanwege benodigde prioritering in de investeringsplanning is dit project doorgeschoven naar 2028.

I10107 Herstel KRW-oeveren 2029

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning.

I10311 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2028

Er is jaarlijks een bedrag gereserveerd voor het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen om daarmee te voldoen aan de normering voor Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR).

I10369 Verbetermaatregelen huidige vismigratievoorzieningen

Uit de Passagecheck-synthese 2017-2025 zijn diverse knelpunten naar voren gekomen in bestaande vismigratievoorzieningen. Dit project omvat de uitvoering van verbetermaatregelen op tien locaties om de effectiviteit van de voorzieningen te vergroten en daarmee de KRW-doelen voor vismigratie beter te realiseren.

2030

H10016 Renovatie poldergemalen 2030

Dit project bevat het jaarlijks terugkerend budget van € 5,6 miljoen voor renovaties aan poldergemalen

I10103 Nieuw poldergemaal Wilhelminadorp

Betreft een maatregel vanuit het watergebiedsplan Schenge voor de optimalisatie van het watersysteem op gebied van inundatie.

I10309 Uitvoering KRW-oeveren 2030

Betreft de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers. Deze aanleg is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project valt onder een taakstellend budget.

I10312 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2029

Er is jaarlijks een bedrag gereserveerd voor het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen om daarmee te voldoen aan de normering voor Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR).

2031

H10017 Renovatie poldergemalen 2031

Dit project bevat het jaarlijks terugkerend budget van € 5,6 miljoen voor renovaties aan poldergemalen

I10086 Vervanging bestaande technische installaties opmalingen

Dit project bevat het jaarlijks terugkerend budget van € 0,6 miljoen voor renovaties aan opmalingen en stuwen

I10108 Herstel KRW-oeveren 2030

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning.

I10308 Oeveren Gaternissekreek

Langs de Gaternissekreek is sprake van toenemende schade aan de oeverconstructie, waaronder verzakkingen en losraken van oeverbekleding. Met dit project worden de oevers hersteld om de stabiliteit, veiligheid en duurzame instandhouding van de watergang te waarborgen.

I10310 Uitvoering KRW oevers 2031

Betreft de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers. Deze aanleg is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project valt onder een taakstellend budget.

I10313 Herstel KRW-oeveren 2031

Betreft het herstel van natuurvriendelijke oevers, die verloren zijn gegaan door natuurlijke omstandigheden of menselijk ingrijpen. Het herstel is noodzakelijk om te voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het project is toegevoegd aan de meerjaren investeringsplanning.

I10365 Vispassage Boreel

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Boreel om een vismigratieknelpunt op te lossen en de migratie tussen Rijkswater en regionale wateren te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10366 Vispassage Cadzand

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Cadzand om een vismigratieknelpunt op te lossen en de intrek/migratie te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10367 Vispassage Bath

Dit project betreft het realiseren van een nieuwe vispassage bij Bath om de vismigratie te verbeteren (KRW/SGBP4-context).

I10368 Vispassage 't Sas

Vispassage 't Sas betreft het verbeteren van de vispasseerbaarheid, waarvoor aanpassingen nodig zijn om vispasseerbaar te maken.

Wegen

Wegen		Bedragen x € 1.000		
		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		15.781	-2.715	13.066
Onderhanden investeringen				
I10120	Verbreiding fietspad Provincialeweg	665	-82	583
I10122	Fietspad Zanddijk/GGA	650	-	650
I10123	Gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid	250	-	250
I10124	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 25-26	955	-	955
I10136	Reconstructies wegen 2026	2.661	-99	2.562
Totaal onderhanden investeringen		20.962	-2.896	18.066
Wegen		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, machtiging				
I10127	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2027	528	-	528
I10360	Bijdrage ontsluiting Kingfish	285	-	285
Begroting 2027, separaat				
I10116	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent	312	-	312
I10137	Reconstructies wegen 2027	2.345	-	2.345
I10118	Verbreiding fietspad Doeleweg	1.440	-	1.440
2028				
I10121	Verbreiding fietspad Turkeijeweg	2.770	-	2.770
I10128	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2028	600	-	600
I10133	Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg	1.899	-	1.899
I10134	Fietspad Stelsedijk	200	-29	171
I10138	Reconstructies wegen 2028	2.345	-	2.345
I10359	Aanpak Isabellaweg	3.215	-1.565	1.650
2029				
I10119	Aanleg fietsp.Klooster- Kapellew.&Ri	2.825	-395	2.430
I10129	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2029	600	-	600
I10139	Reconstructies wegen 2029	2.345	-	2.345
2030				
I10130	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2030	600	-	600
I10140	Reconstructies Wegen 2030	2.345	-	2.345
2031				
I10362	Renovatie kunstwerken 2031	600	-	600
I10361	Reconstructies wegen 2031	2.345	-	2.345
Subtotaal Nieuw		27.599	-1.989	25.610
Totaal Wegen		48.561	-4.885	43.676

Toelichting onderhanden investeringen Wegen

I10120 Verbreding fietspad Provincialeweg

Dit project betreft het verbreden van het fietspad langs de Provincialeweg ten zuiden van Axel tussen de uitrit van bedrijventerrein Drieschouwen en de aansluiting met de Blijpolderseweg naar een breedte van 3,00 meter. Tevens wordt de berm tussen het fietspad en de rijbaan van de Provincialeweg verbreed naar 2,00 meter. Als gevolg van het verleggen van kabels en leidingen voorafgaand aan het project is de realisatie doorgeschoven naar 2027. De voorbereidingen zijn eind 2026 afgerond en in het voorjaar van 2027 wordt gestart met de uitvoering.

I10122 Fietspad Zanddijk/GGA

In het bestuurlijk overleg met de provincie Zeeland en de gemeente Reimerswaal is afgesproken dat waterschap Scheldestromen een bijdrage van € 650.000,- zal leveren voor het project Zanddijk om werkzaamheden aan fietsinfrastructuur en wegen uit te voeren bij de herinrichting van de Zanddijk bij Yerseke en het verbeteren van de fietsveiligheid rondom de nieuwe weg naar het bedrijventerrein Olzendepolder. In 2023 is een bijdrage van € 400.000,- betaald. Het restant van € 250.000,- wordt betaald na oplevering in 2027.

I10123 Gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid

Voor de bouwroute inzake de gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid is in de Algemene Vergadering van 10 april 2025 een bijdrage van € 250.000,- toegezegd. Het betreft een vaste bijdrage inclusief btw en inflatiecorrectie waarbij het waterschap geen risico's draagt van eventuele financiële tegenvallers in het project. De financiële bijdrage stond gepland voor 2026 maar wordt als gevolg van de extra benodigde tijd voor de voorbereiding doorgeschoven naar 2027.

I10124 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2025-2026

Dit project betreft de aanpak van een aantal duikers en bruggen in 2025 en 2026. De uitvoering vindt gefaseerd plaats. In 2025 is de duiker aan de Domeinplaatweg bij 's Heer Arendskerke vervangen en in 2026 is aan de duiker aan de Zandweg bij Ritthem betonherstel uitgevoerd. Fase 3 van het project, aanpak van de bruggen in Yerseke Moer is nog in voorbereiding. De kredietaanvraag voor deze fase staat gepland voor de AV van 19 november 2026. Als gevolg van de doorlooptijd van het vergunningentraject en het verleggen van een waterleiding loopt het project door in 2027.

I10136 Reconstructies wegen 2026

In de AV van 8 oktober 2026 is het krediet voor dit project verstrekt. De Koningin Emmaweg en het Slobberduins fietspad stonden op de planning om in 2026 te worden gerealiseerd. Door een bezwarenprocedure is onduidelijk wanneer de realisatie kan worden uitgevoerd. Voor de andere twee locaties, Joossesweg en Mosseldijk staat de realisatie in 2027 gepland.

Nieuwe investeringen 2027 machtiging Wegen

I10127 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2027 (€ 528.000,- bruto/netto)

Betreft het jaarlijkse krediet voor renovatie van kunstwerken. Voor 2027 omvat dit project het renoveren van de brug in de Dijkstraat bij Ellewoutsdijk, reparatie van een duiker in de Ketelaarstraat bij Sint Kruis en het repareren van een dubbele duiker in de Grijskerkseweg bij Oostkapelle.

I10360 Bijdrage ontsluiting Kingfish (€ 285.000,- bruto/netto)

De gemeente Noord-Beveland, de provincie Zeeland, Kingfish en waterschap Scheldestromen hebben vier varianten voor de ontsluiting onderzocht. Onze bijdrage was gebaseerd op de realisatie van de variant Colijnsplaatse Groeneweg en betreft maximaal € 285.000,- inclusief btw en inflatiecorrectie. Deze variant heeft geen doorgang gevonden en momenteel wordt onderzocht of een andere variant haalbaar is.

Nieuwe investeringen 2027 separaat Wegen

I10116 Reconstructie Vrijstraat Sas van Gent

Het project omvat de reconstructie van de Vrijstraat ten westen van Sas van Gent op de grens met België. De Vrijstraat kent drie beheerders. Dat zijn het waterschap, de gemeente Assenede (België) en de gemeente Terneuzen. Het project was in voorbereiding bij de gemeente Terneuzen, maar de gemeente Assenede heeft aangegeven geen budget beschikbaar te hebben voor het Belgische deel. De juridische- en technische risico's worden in beeld gebracht. Tussentijds wordt er noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.

I10118 Verbreding fietspad Doeleweg

Het project omvat de verbreding van het fietspad langs de Doeleweg tussen de bebouwde kom van Middelburg en de bebouwde kom van Arnhem. Het pad heeft een breedte van 2,70 meter en een lengte van circa 1,3 kilometer. Het pad is onderdeel van het provinciale utilitaire fietsnetwerk en dient te worden verbreed naar 3,50 meter. Dit betekent een verbetering van de verkeersveiligheid en verkleint de kans op verkeersongevallen. Het begrotingsplan is gereed en goedgekeurd. De grondverwerving is opgestart en momenteel wordt gewerkt aan een grondruil. Het project is daarom opgeschoven naar 2027.

I10137 Reconstructies wegen 2027

Betreft de toevoeging aan de MIP van de jaarlijkse budgetten voor reconstructies. De prioritering van de wegen die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Vervolgens wordt gekeken welke wegen (financieel gezien) passen binnen het beschikbare budget. Voor 2027 bestaat het project uit een aantal deelprojecten. Dat zijn de reconstructie van de Gorishoeksedijk bij Scherpenisse, de Spuidijk bij Kamperland en de Stroopuit bij Waterlandkerkje, het herstellen van de klinkerverharding van de Melsesweg bij Zoutelande en reconstructie en verbreding van het fietspad langs de Hengstdijksestraat bij Hengstdijk.

Investerings 2028-2031 Wegen

2028

I10121 Verbreding fietspad Turkeijeweg

Het betreft de verbreding van het fietspad langs de Turkeijeweg tussen de parallelweg van de N61 en de Gouden Polderdijk. De Turkeijeweg ligt ten oosten van Oostburg. Het fietspad heeft een breedte variërend van 2,00 tot 2,70 meter en een lengte van circa 2.470 meter. De verbreding betekent een verbetering van de verkeersveiligheid en verkleint de kans op verkeersongevallen. De realisatie van het project wordt uitgesteld naar 2028. Dit vanwege de (verwachte) benodigde tijd voor de grondverwerving alsook de afstemming over het vervangen en verleggen van kabels en leidingen.

I10128 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2028

Betreft de toevoeging aan de MIP van het jaarlijkse budget van € 600.000,- voor groot onderhoud van (fiets)bruggen en duikers. De prioritering van de kunstwerken die aangepakt gaan worden komt tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Voor 2028 gaan we binnen het project de bruggen in de Mariekerkseweg bij Grijskerke en de Dijckmeesterweg bij Philippine aanpakken.

I10133 Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg

Het betreft de verbreding van het bestaande fietspad tussen de bebouwde kom van Grijskerke en de bebouwde kom van Aagtekerke. Het te verbreden fietspad heeft een lengte van circa 3.740 meter. De verbreding betekent een verbetering van de verkeersveiligheid. De uitvoering staat voorsnog gepland voor 2028.

I10134 Fietspad Stelsedijk

Dit project betreft een ontbrekende schakel tussen de Dierikweg en Nissestelle ten westen van Kwadendamme. Het aan te leggen fietspad heeft een lengte van circa 50 meter. De aanpassing van het kruispunt van de Stelsedijk met de Kruiningenpolderweg wordt aan het project toegevoegd om zo ruimte voor het fietspad te creëren. In de huidige prognose is alleen de aanleg van het fietspad opgenomen. De kosten voor aanpassing van het kruispunt zijn momenteel nog niet inzichtelijk en worden bij de volgende kadernota nog toegevoegd aan de prognose. De uitvoering staat vooralsnog gepland voor 2028.

I10138 Reconstructies wegen 2028

Betreft de toevoeging aan de MIP van de jaarlijkse budgetten voor reconstructies. De prioritering van de wegen die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Vervolgens wordt gekeken welke wegen (financieel gezien) passen binnen het beschikbare budget.

I10359 Aanpak Isabellaweg

Het betreft de aanpak van het fietspad langs de Isabellaweg, Dijkmeesterweg en Zandstraat tussen de Watervlietseweg bij IJzendijke en de Westkade bij Zandstraat. Dit fietspad heeft een lengte van 15,6 kilometer en is te smal, ligt te kort op de rijbaan en is in een slechte staat. Op verzoek van de commissie waterkeringen en wegen wordt een aanvullende variant uitgewerkt. Eind 2026 worden diverse varianten ter besluitvorming voorgelegd. De huidige prognose gaat uit van het aanbrengen van rode fietsstroken. Deze variant wordt gecombineerd met groot onderhoud op de rijbaan, een afwaardering van de maximumsnelheid naar 60 km/u, de aanleg van plateaus op of bij alle kruispunten en de amovering van het bestaande fietspad.

2029

I10119 Aanleg fietspad Kloosterweg, Kapelleweg en Ringdijk

Het betreft de aanleg van een fietspad langs de Kloosterweg, Kapelleweg en Ringdijk tussen Scharendijke en de Delingsdijk. De twee wegen en de dijk liggen in elkaars verlengde en ontsluiten de buurtschappen Looperskapelle en Brijdorpe. Omdat het tracé slechts voor een gedeelte is opgenomen in het FIETZ wordt momenteel beoordeeld wat er exact moet worden gerealiseerd en zal de scope van het project worden bijgesteld.

I10129 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2029

Betreft de toevoeging aan de MIP van het jaarlijkse budget van € 600.000,- voor groot onderhoud van (fiets)bruggen en duikers. De prioritering van de kunstwerken die aangepakt gaan worden komt tot stand op basis van inspecties.

I10139 Reconstructies wegen 2029

Betreft de toevoeging aan de MIP van de jaarlijkse budgetten voor reconstructies. De prioritering van de wegen die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Vervolgens wordt gekeken welke wegen (financieel gezien) passen binnen het beschikbare budget.

2030

I10130 Groot onderhoud kunstwerken wegen 2030

Betreft de toevoeging aan de MIP van het jaarlijkse budget van € 600.000,- voor groot onderhoud van (fiets)bruggen en duikers. De prioritering van de kunstwerken die aangepakt gaan worden komt tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving.

I10140 Reconstructies wegen 2030

Betreft de toevoeging aan de MIP van de jaarlijkse budgetten voor reconstructies. De prioritering van de wegen die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Vervolgens wordt gekeken welke wegen (financieel gezien) passen binnen het beschikbare budget.

2031

I10361 Reconstructies wegen 2031

Betreft de toevoeging aan de MIP van de jaarlijkse budgetten voor reconstructies. De prioritering van de wegen die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Vervolgens wordt gekeken welke wegen (financieel gezien) passen binnen het beschikbare budget.

I10362 Renovatie kunstwerken 2031

Betreft de toevoeging aan de MIP van het jaarlijkse budget van € 600.000,- voor groot onderhoud van (fiets)bruggen en duikers. De prioritering van de kunstwerken die aangepakt gaan worden komt tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving.

Afvalwaterketen

Uit de binnen programma Afvalwaterketen gehanteerde methodiek voor het prioriteren van renovaties blijkt dat onderstaande projecten in aanmerking komen voor renovatie. De technische installaties zijn verouderd, waardoor de kans op storingen en uitval toeneemt. Om het functioneren van de technische installaties te kunnen waarborgen is een renovatie nodig. Hierbij worden verouderde componenten gecontroleerd en waar nodig vernieuwd. Hiernaast zal de technische installaties ook worden aangepast naar de hedendaagse eisen. Nieuwe projecten worden ingepland in de tijd met een actuele prioritering. Een risico voor vertraging is de huidige beperkte uitvoeringscapaciteit. Als gevolg hiervan is vertraging in de uitvoering een mogelijkheid. Dit kan impact hebben op uitval en het aantal storingen van een object. De onderhoudskosten nemen mogelijk ook toe.

Afvalwaterketen		Bedragen x € 1.000		
		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		34.031	-4.716	29.315
Onderhanden investeringen				
I10141	Relinen vrijverval hulst/Westd/Koew.	3.400	-	3.400
I10142	Vervang. appendages transportstelsel	320	-	320
I10167	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	2.500	-	2.500
I10168	Verv gasmotor RWZI WAP	1.830	-	1.830
I10169	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding voorbereiding	1.035	-	1.035
I10171	Renovatie RWZI Hulst uitvoering	18.850	-	18.850
I10220	Vervanging zeefbandpers RWZI Walcher	14.600	-	14.600
I10210	Verleggen persleiding Terneuzen	800	-	800
Totaal onderhanden investeringen		77.366	-4.716	72.650

Afvalwaterketen		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, machtiging				
H10004	Aanpassing/vervanging rg's 2027	6.037	-	6.037
I10293	Rwzi WAP indense	940	-	940
I10145	Vervanging appendages persl 2027	500	-	500
Begroting 2027, separaat				
I10144	Persleiding Wemeldinge vervangen	1.076	-	1.076
I10182	Renovatie rg Magrette	710	-	710
I10183	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid	400	-	400
I10184	Renovatie rg Axel, Justaasweg	460	-	460

			Bedragen x € 1.000	
2028				
H10005	Aanpassing/vervanging rg's 2028	5.045	-	5.045
I10146	Vervangen/renov afvalw leiding 2028	2.400	-	2.400
I10177	Maatregel watersysteem rwzi Breskens	-	-	-
I10213	vervangen elek inst. rwzi Camperland	2.625	-	2.625
I10294	Rwzi Walcheren coaten ruimers VBT	600	-	600
I10297	Rwzi Walcheren vervangen beluchtingplaten AT2	400	-	400
I10317	RWZI Tholen, beluchtingsplaten	265	-	265
2029				
H10006	Aanpassing/vervanging rg's 2029	8.117	-	8.117
I10147	Vervangen/renov afvalw leiding 2029	2.500	-	2.500
I10164	rwzi TER ren. gashouder	500	-	500
I10166	RWZI WAP, renovatie & optimalisatie	12.100	-	12.100
I10300	RWZI Kloosterzande, uitbreiding uitvoering	9.000	-	9.000
I10316	RWZI Breskens, optimalisatie	4.000	-	4.000
2030				
H10007	Aanpassing/vervanging rg's 2030	8.300	-	8.300
I10148	Vervangen/renov afvalw leiding 2030	6.000	-	6.000
I10181	Automatiseren RWZI's & rg's	3.670	-	3.670
I10211	rwzi's opslagt en leidingw	1.000	-	1.000
2031 en verder				
H10008	Aanpassing/vervanging rg's 2031	9.000	-	9.000
H10014	Aanpassing/vervanging rg's 2032	9.000	-	9.000
I10149	Vervangen/renov afvalw leiding 2031	7.000	-	7.000
I10154	Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk	4.000	-	4.000
I10207	Uitbreiding rwzi Tholen	16.000	-	16.000
I10221	Aanpassing/vervanging RWZI's 2031	500	-	500
I10150	Vervangen/renov afvalw leiding 2032	8.000	-	8.000
I10222	Aanpassing/vervanging RWZI's 2032	12.000	-	12.000
Subtotaal nieuw		142.144	-	142.144
Totaal Afvalwaterketen		219.510	-4.716	214.794

Toelichting onderhanden investeringen Afvalwaterketen

I10141 Relinen vrijerval Hulst/Westdorpe/Koewacht

Een deel van de kosten schuift door naar 2027 als gevolg van een planningswijziging. De afronding blijft binnen de eerder aangegeven periode voorzien. De voortgang is mede afhankelijk van een zorgvuldige afstemming met perceeigenaren.

I10142 Vervanging appendages transportstelsel

Door beperkte beschikbaarheid van aannemers verschuift een deel van de uitvoering naar het najaar van 2026 of het voorjaar van 2027. De uitvoering vraagt extra aandacht vanwege de afhankelijkheid van weersomstandigheden, bedrijfsvoering en afstemming met beheerders.

I10167 RWZI Willem-Annapolder, vervanging E-installatie en fakkel

De uitvoering ondervindt vertraging doordat de bestaande installatie tegenvalt en aanvullend werk noodzakelijk is. De technische realisatie schuift naar verwachting door naar eind februari 2027. De belangrijkste risico's zijn inmiddels in beeld. Met een structureel uitvoeringsoverleg wordt gestuurd op voortgang, samenhang en risicobeheersing.

I10168 Vervanging gasmotor RWZI Willem-Annapolder

De aanbesteding vindt 2e helft 2026 plaats. De technische oplevering is voorzien in juni 2027 en de financiële afronding in juli 2028. Belangrijke aandachtspunten zijn mogelijke langere levertijden, uitval van de huidige motor en de borging van de gevraagde kwaliteit bij levering.

I10169 RWZI Kloosterzande, uitbreiding voorbereiding

Dit deelproject betreft de voorbereiding van de latere uitvoering. De voorbereidingskosten zijn afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding voor ingenieursdiensten. Vooralsnog wordt verwacht dat de kosten binnen het beschikbare krediet blijven en dat geen planningsafwijking optreedt. De voortgang is wel afhankelijk van voldoende interne personele beschikbaarheid.

I10171 Renovatie RWZI Hulst uitvoering

Voor dit project wordt geen afwijking verwacht op het in 2025 verstrekte separate krediet. Wel is sprake van een verschuiving in de uitgaven tussen de jaren, per saldo zonder effect op het totale krediet. De uitvoering blijft binnen de vastgestelde kredietperiode voorzien. Aandachtspunten zijn mogelijke prijs- en leveringsrisico's door geopolitieke ontwikkelingen en druk op personele capaciteit bij aannemers, onderaannemers en interne organisatie.

I10220 Vervanging zeefbandpers RWZI Walcheren

De technische gereed melding is voorzien in april 2027 en de financiële afronding in mei 2028. Aandachtspunten blijven vergunning zekerheid, continuïteit van de bestaande installatie en personele capaciteit.

I10210 Verleggen persleiding Terneuzen

Door de ontwikkeling in de gemeente Terneuzen worden een tweetal persleidingen van het waterschap verlegd, zodanig dat dit de woningbouwontwikkeling niet in de weg ligt. Door de stadsontwikkeling Terneuzen in de wijk Othene is het nodig dat de persleiding verlegd wordt. De kosten voor het waterschap beperken zich tot materiaalkosten. Dit project wordt naar verwachting door de gemeente in 2028 uitgevoerd.

Nieuwe investeringen 2027 machtiging Afvalwaterketen

H10004 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2027 (€6.037.000,- bruto/netto)

Renovatie rioolgemaal Wissenkerke, renovatie rioolgemaal Kamperland, renovatie rioolgemaal stationsbuurt, renovatie rioolgemaal Zanddijk, renovatie rioolgemaal Veere, coaten kelder rioolgemaal Hoek Julianastraat, renovatie civiel rioolgemaal Vlissingen en renovatie rioolgemaal 's Heer Hendrikskinderen

Dit zijn de projecten gepland voor uitvoering in 2027. De projecten rioolgemaal Hoek, Vlissingen en 's Heer Hendrikskinderen zijn in de Kadernota 2027 nieuw toegevoegd op basis van prioritering voor uitvoering in 2027. Van de overige projecten zijn de ramingen geactualiseerd aan de hand van de laatste gegevens.

I10145 Vervanging appendages persleidingen 2027 (€500.000,- bruto/netto)

Het project betreft de renovatie van een aantal afsluiters en ontluchtingen in 2027.

I10293 RWZI Willem Annapolder INDENSE (€940.000,- bruto/netto)

Een nieuw toegevoegd project voor het plaatsen van INDENSE-installatie raming € 940.000,- voor uitvoering in 2027. De uitvoering project I10166 RWZI Willem Anna-polder renovatie & optimalisatie is naar 2028/2029 geschoven. Daarom is de INDENSE-installatie uit dat project gehaald en naar 2027 geschoven om aan de stikstofeisen te voldoen.

Nieuwe investeringen 2027 separaat Afvalwaterketen

Overdracht rioolgemalen gemeente Terneuzen: I10182/I10183/I10184 Renovatie rioolgemaal Magrette, rioolgemaal Zuiddorpe en Renovatie rioolgemaal Axel, Justaasweg (€ 1.570.000,- bruto/netto totaal)

De overeenkomst tussen gemeente Terneuzen en Scheldestromen is nog niet rond. Zodra dit rond is zal een (separaat) uitvoeringskrediet worden aangevraagd. De projecten staan in de begroting 2026 maar naar verwachting worden de projecten pas uitgevoerd in 2027. De projecten zijn geïndexeerd.

I10144 persleiding Wemeldinge vervangen (€ 1.076.000,- bruto/netto)

Door een aanzienlijke stijging in de prognose aan te vragen krediet ten opzichte van de kadernota 2027 is zal dit project met een separaat voorstel aangevraagd worden in 2027. Voorafgaand daaraan wordt onderzocht of optimalisaties mogelijk zijn om de kosten te beperken. Realisatie in 2027 blijft haalbaar, mits het benodigde krediet tijdig beschikbaar komt en eventuele optimalisaties eenvoudig kunnen worden verwerkt.

Investerings 2028-2031 Afvalwaterketen

2028

H10005 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2028

Renovatie rioolgemaal Gapinge, renovatie rioolgemaal Nisse Driewegen, renovatie rioolgemaal 's-Gravenpolder, renovatie rioolgemaal Biggekerke, renovatie rioolgemaal Westkapelle, coaten kelder rioolgemaal Kerkwerpe .

Dit zijn de projecten gepland voor uitvoering in 2028. De projecten rioolgemaal Nisse Driewegen, 's-Gravenpolder, Biggekerke, Westkapelle en coaten kelder rioolgemaal Kerkwerpe zijn nieuw toegevoegd op basis van prioritering voor uitvoering in 2028.

I10146 Vervangen/reoveren afvalwaterleidingen 2028

Jaarlijkse project bestaande uit het vervangen/reoveren van de afvalwaterleidingen. Hierdoor wordt het rioolstelsel in stand gehouden voordat er zich calamiteiten voordoen.

I10213 Vervangen elektrische installatie RWZI Camperland

De elektrotechnische installatie van de zuivering Camperland wordt vervangen omdat deze een aantal jaren gelede waterschade heeft opgelopen. De raming is geïndexeerd.

I10294 Coaten ruimers voorbezinktank RWZI Walcheren

Een nieuw project RWZI Walcheren coaten ruimers voorbezinktank raming € 600.000, - is in 2028 toegevoegd. Het betreft het stralen, coaten en elektrisch vervangen ruimers van de voorbezinktank.

I10297 Vervangen beluchtingsplaten Aeratietank 2 RWZI Walcheren

Een nieuw project voor het vervangen van de beluchting platen op de RWZI Walcheren met een raming van € 400.000, - is in 2028 toegevoegd. Het project omvat het vervangen van de beluchtingsplaten aeratietank.

I10317 Vervangen beluchtingsplaten Aeratietank 2 RWZI Tholen

Een nieuw project van € 265.000, - voor het vervangen van de beluchting platen op de RWZI Tholen. De uitvoering staat gepland in 2028 en bestaat uit het vervangen van de beluchtingsplaten aeratietank.

2029

H10006 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2029

De jaarlijkse kosten voor de renovatie van rioolgemalen bedragen momenteel gemiddeld € 4 miljoen. Het budget is in de Kadernota 2027 verhoogd naar circa € 9 miljoen euro per jaar in 2029. Er wordt gestreefd naar het beheersen van de gemiddelde levensduur van de elektrische installaties op ongeveer 20 jaar. Dit vereist een renovatie van ongeveer 8 rioolgemalen per jaar. In de afgelopen jaren is dit tempo niet gehaald. Als de komende jaren wordt ingezet op de renovatie van ongeveer 10 rioolgemalen per jaar, blijft de gemiddelde leeftijd van de installaties oplopen tot gemiddeld 24 jaar. Voor het realiseren van dit hogere renovatietempo is een jaarlijks stapsgewijze investeringsgroei naar € 9 miljoen per jaar voor de rioolgemalen noodzakelijk.

Vanaf 2029 is dit investeringsniveau opgenomen en zijn de renovaties van Stavenisse, Scherpenisse en Kortgene gepland. Daarnaast zal in de komende jaren bekeken worden hoe de circa € 5,9 miljoen nog onbenoemd ingevuld gaat worden.

I10147 Vervangen/reoveren afvalwaterleidingen 2029

Jaarlijkse project bestaande uit het vervangen/reoveren van de afvalwaterleidingen. Hierdoor wordt het rioolstelsel in stand gehouden voordat er zich calamiteiten voordoen.

I10164 Rwzi Terneuzen renovatie gashouder

Ter waarborging van de bedrijfszekerheid van RWZI Terneuzen wordt de gashouder gerenoveerd of vervangen. Afhankelijk van de inspectieresultaten wordt uitgegaan van een mogelijke vervanging van het membraan in 2029.

I10166 RWZI Willem Anna-polder renovatie & optimalisatie

De te nemen maatregelen moeten nader worden bepaald in een systeemkeuze, tot die tijd blijft het een voorlopige raming.

I10300 RWZI Kloosterzande, uitbreiding, uitvoering

De raming van het project is aangepast op basis van de systeemkeuze. De stikstofverwijdering wordt in 2027 gerealiseerd omdat dit een cruciaal onderdeel is van de KRW-doelstelling.

I10316 Vervangen optimalisatie RWZI Breskens

Het betreft het realiseren van een influentbuffer en aanpassingen ontvangstwerk in verband met aantasting door waterstofsulfide.

2030

H10007 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2030

Voor 2030 is € 9 mln. aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden.

I10148 Vervangen/reoveren afvalwaterleidingen 2030

jaarlijkse projecten bestaande uit het vervangen/reoveren van de afvalwaterleidingen. Hierdoor wordt het rioolstelsel in stand gehouden voordat er zich calamiteiten voordoen.

I10181 Automatiseren rioolwaterzuiveringen en rioolgemalen

Er wordt een verkenning uitgevoerd naar de lange termijn ontwikkeling van het procesautomatiseringssysteem. Door reguliere software-updates is vervanging op korte termijn niet noodzakelijk. Vanaf 2027 volgt een integrale afweging van vervolgstappen.

I10211 Aanpassingen opslagtanks en leidingwerk RWZI's

Voor de aanpassingen aan de opslagtanks en het leidingwerk op verschillende RWZI's. Dit is noodzakelijk om te voldoen aan de geldende BeoordelingsRichtLijn (BRL)-wetgeving is een raming opgesteld voor uitvoering in het jaar 2030, ter hoogte van € 1.000.000, -.

2031 en verder

H10008 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2031

Voor 2031 is € 9,0 miljoen aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden met een maximum van € 9 mln. Voorlopig staat rioolgemaal Paal in 2031 gepland.

H10014 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2032

Voor 2032 is € 9 miljoen aan renovaties gepland. In de komende jaren wordt door prioritering bepaald welke rioolgemalen gerenoveerd worden.

I10149 /I10150 Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2031 /2032

Een jaarlijkse projecten bestaand uit het vervangen/renewen van de afvalwaterleidingen. Hierdoor wordt het rioolstelsel in stand gehouden voordat er zich calamiteiten voordoen.

I10154 Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk

Ter waarborging van een doelmatige bedrijfsvoering wordt de zandvanger op RWZI Sint Maartensdijk gerenoveerd.

I10207 Uitbreiding rwzi Tholen

Project voor uitbreiding van de rwzi Tholen om toekomstige capaciteits- en prestatie-eisen te kunnen voldoen. De systeemkeuze wordt naar verwachting in 2027 uitgewerkt. Realisatie staat momenteel gepland voor 2031.

I10221 / I10222 Aanpassing/vervanging rwzi's 2031 en 2032

Jaarlijkse projecten voor aanpassingen en optimalisaties aan rwzi's met een jaarlijks budget van € 12 miljoen.

Bestuur en Organisatie

Bedragen x
€ 1.000

Bestuur en Organisatie		AV kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Onderhanden investeringen- af te ronden in 2026		4.622	-	4.622
Onderhanden investeringen				
H10015	Vervangen en verduurzamen warmte-/koude installaties kantoor Middelburg	5.250	-	5.250
I10268	Verwarmen/koelen sp Eindewege	276	-	276
I10269	Presentatiemiddelen vergaderruimten	400	-	400
I10226	Inf.Veiligheid:fysieke toegangscontr	2.100	-	2.100
Totaal onderhanden investeringen		12.648	-	12.648
Bestuur en Organisatie		Voorgenomen kredieten		
		bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen				
Begroting 2027, machtiging				
H10011	Aank./verv tractiemiddelen 2027	2.193	-	2.193
I10262	Werkplekken: hardware 2027	600	-	600
I10301	Backup upgrade	400	-	400
Begroting 2027, separaat				
I10224	Verduurzaming wagenpark	500	-	500
I10264	Presentatiemiddelen AV-zaal	400	-	400
I10302	Uitwijk serverruimte	2.800	-	2.800
2028				
H10012	Aank./verv tractiemiddelen 2028	2.077	-	2.077
I10303	Werkplekken: hardware 2028	600	-	600
2029				
H10013	Aank./verv. tractiemiddelen 2029	4.268	-	4.268
H10019	PA Netwerk 2029-2030	350	-	350
H10020	KA Netwerk 2029-2030	350	-	350
I10295	Verduurzaming gevel kantoor Middelburg	2.982	-	2.982
I10304	Werkplekken: hardware 2029	600	-	600
2030				
I10305	Werkplekken: hardware 2030	600	-	600
2031				
I10306	Werkplekken: hardware 2031	700	-	700
Totaal nieuwe investeringen		19.420	-	19.420
Totaal Bestuur en Organisatie		32.068	-	32.068

Toelichting onderhanden investeringen Bestuur en Organisatie

I10226 Informatieveiligheid fysieke toegangscontrole

Het project heeft tot doel de fysieke toegangscontrole binnen de organisatie te versterken door de implementatie van een toekomstbestendige digitale toegangsbeheeroplossing. Op basis van een risicogerichte analyse wordt bepaald welke toegangsmaatregelen per locatie noodzakelijk zijn. De voorbereiding van het project is in 2026 gestart. Dat is later dan oorspronkelijk was voorzien als gevolg van een langdurig vacante projectleidersfunctie.

I10268 Verwarmen/koelen steunpunt Eindewege

De verwarmings- en koelinstallatie op steunpunt Eindewege heeft het einde van de technische levensduur bereikt en wordt vervangen. Door capaciteitsgebrek is de uitvoering vertraagd. Nu de functie van gebouwenbeheerder is ingevuld, is het project medio 2026 opgestart.

I10269 Presentatiemiddelen vergaderruimten

Dit project is voor de vervanging van verouderde presentatiemiddelen in vergaderruimten (beeldscherm, geluid, camera). Apparatuur wordt als verouderd beschouwd als deze niet meer voldoende functioneert, of niet meer voldoet aan de eisen voor informatieveiligheid.

H10015 Vervangen en verduurzamen warmte-/koude installaties kantoor Middelburg

De warmte/koude installatie van kantoor Middelburg wordt vervangen. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2025 gestart. De huidige installatie is een gezamenlijke installatie met het stadskantoor van Middelburg. Voor de nieuwe situatie is er voor gekozen dat het waterschapskantoor en het stadskantoor ieder een eigen installatie krijgen. De verdeling van de kosten voor het ontmantelen van de huidige gezamenlijke installatie zijn uitgewerkt en maken onderdeel uit van het beschikbaar gestelde krediet.

Nieuwe investeringen 2027 machtiging Bestuur en Organisatie

I10262 Werkplekken, hardware 2027

Deze investering betreft de jaarlijkse aanschaf van hardware in verband met veroudering van de hardware en uitbreiding van het personeelsbestand. Het merendeel van de investering in 2027 betreft de vervanging van laptops en servers. Daarnaast groeit het aantal medewerkers in de begroting 2027, waarvoor extra hardware aangeschaft moet worden.

I10301 Backup upgrade

De investering voorziet in vervanging en vernieuwing van de huidige back-upapparatuur en bijbehorende software. De bestaande back-upvoorziening bereikt binnen afzienbare tijd het einde van de technische levensduur (end-of-life), waardoor de kans toeneemt op verhoogde verstoring van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en herstelbaarheid van de informatievoorziening. Met tijdige vervanging wordt de continuïteit van primaire processen geborgd, wordt blijvend voldaan aan geldende beveiligings- en compliance-eisen en worden ongeplande uitval en dataverlies voorkomen.

Nieuwe investeringen 2027 separaat Bestuur en Organisatie

I10224 Verduurzaming wagenpark

In de Regionale Energie Strategie (RES) staat de doelstelling "Inkoop van eigen wagenpark: lichte voertuigen emissieloos in 2030, zware voertuigen zoveel mogelijk in 2030". Deze investering heeft als doel dit (mede) mogelijk te maken. In 2026 is gestart met het komen tot een visie om als het waterschap op doelmatige wijze invulling te geven aan de doelstellingen. Op basis hiervan zal de exacte inhoud van deze investering worden bepaald.

I10264 Presentatiemiddelen AV-zaal

Het doel van dit project is om de AV-zaal zodanig aan te passen dat deze optimaal ondersteunt bij moderne, hybride vergaderen en publieke betrokkenheid. Dit omvat zowel de fysieke inrichting als de digitale presentatiemiddelen, met als uitgangspunt een betere verstaanbaarheid, zichtbaarheid, interactie en toegankelijkheid – zowel fysiek als digitaal door live uitzendingen.

I10302 Uitwijk serverruimte

De investering voorziet in een uitwijkvoorziening (geografisch gescheiden IT-redundantie) zodat bij een calamiteit op één locatie geen continuïteitsrisico voor de organisatie ontstaat. Geografische IT-redundantie is noodzakelijk om vitale waterschapstaken ook onder uitzonderlijke omstandigheden te kunnen blijven uitvoeren. Hiermee worden

handelingsruimte, continuïteit en wettelijke weerbaarheid aantoonbaar versterkt, conform de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet.

Investerings 2028-2031 Bestuur en Organisatie

Investerings 2028-2031

2028

I10303 Werkplekken: hardware 2028

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Dit betreft apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden.

H10012 Aankoop en vervangen tractiemiddelen 2028

Betreft de vervanging van tractiematerieel. Dit materieel wordt ingezet om het onderhoud van de afdeling watersystemen, wegen en waterkeringen uit te kunnen voeren.

2029

I10295 Verduurzaming gevel kantoor Middelburg

De investering voorziet in verbetering van de gevelisolatie van kantoor Middelburg. Via de huidige gevelisolatie treedt onnodig warmteverlies op. Deze investering verlaagt de energievraag en is een koppelkans met H10015 (vervanging warmte-/koude installatie), zodat de toekomstige installatie kleiner kan worden gedimensioneerd. Dit resulteert in een lager energieverbruik en CO₂-uitstoot en lagere exploitatiekosten.

I10304 Werkplekken: hardware 2029

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Dit betreft apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden.

I10265 Procesautomatisering, netwerk 2029-2030

Betreft een vervangingsinvestering voor de procesautomatisering (onder andere van zuiveringen en gemalen)

I10266 Kantoorautomatisering, netwerk 2029-2030

Betreft een vervangingsinvestering voor het netwerk voor de kantoorautomatisering.

H10013 Aankoop en vervangen tractiemiddelen 2029

Betreft de vervanging van tractiematerieel. Dit materieel wordt ingezet om het onderhoud van de afdeling watersystemen, wegen en waterkeringen uit te kunnen voeren.

2030

I10305 Werkplekken: hardware 2030

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Dit betreft apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden.

2031

I10306 Werkplekken: hardware 2031

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Dit betreft apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden.

Machtigingsinvesteringen

Machtigingsinvesteringen zijn projecten op het gebied van vervanging binnen huidig beleid of investeringen die als uitvoeringsmaatregel zijn opgenomen in een door de algemene vergadering vastgesteld beleidsplan. De algemene vergadering verstrekt aan het dagelijks bestuur een machtiging om deze investeringen voor te bereiden en uit te voeren. In de

programmabegroting worden alle machtigingsinvesteringen toegelicht zodat duidelijk is uit welke bestuurlijke besluitvorming het project voortkomt (aanleiding), wat er concreet met het project wordt bereikt (omschrijving), wat de uitvoeringsperiode is en welk bruto en netto krediet via de machtiging wordt verstrekt. In de begroting 2027 is aan verschillende kredieten voor de machtigingsinvesteringen een bedrag van bruto € 24,85 miljoen opgenomen.

Tabel machtigingsinvesteringen 2027

Bedragen x € 1.000

Programma		Voorgenomen kredieten			
		geplande technische afronding	Bruto	Subsidie/ bijdrage	Netto
Programma Waterkeringen					
I10034	Aankoop primaire waterkeringen 2027	31/12/27	300	-	300
I10005	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027	29/12/28	2.143	-1.500	643
Totaal Waterkeringen			2.443	-1.500	943
Programma Watersystemen					
H10000	Renovatie poldergemalen 2027	31/12/28	4.828	-	4.828
I10066	Uitvoering KRW oevers 2026	31/12/27	1.825	-	1.825
I10067	Uitvoering KRW oevers 2027	31/12/27	1.825	-	1.825
I10075	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2026	31/12/28	1.725	-	1.725
I10088	ren. Opmalingen/stuwen 2027	31/12/27	721	-	721
Totaal Watersystemen			10.924	-	10.924
Programma Wegen					
I10127	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2027	1/11/27	528	-	528
I10360	Bijdrage ontsluiting Kingfish	31/12/27	285	-	285
Totaal Wegen			813	-	813
Programma Afvalwaterketen					
H10004	Aanpassing/vervanging rg's 2027	31/12/27	6.037	-	6.037
I10293	Rwzi WAP indense	31/12/27	940	-	940
I10145	Vervanging appendages persl 2027	31/12/27	500	-	500
Totaal Afvalwaterketen			7.477	-	7.477
Programma Bestuur en organisatie					
H10011	Aank./verv tractiemiddelen 2027	31/12/27	2.193	-	2.193
I10262	Werkplekken: hardware 2027	1/12/27	600	-	600
I10301	Backup upgrade	1/01/27	400	-	400
Totaal Bestuur en organisatie			3.193	-	3.193
Totaal machtigingsinvesteringen 2026			24.850	-1.500	23.350

Separate voorstellen

Nieuwe investeringen die meer beleidsmatig van aard zijn, worden apart voorgelegd aan de algemene vergadering via een separaat kredietvoorstel. Ook deze investeringen worden in de programmabegroting beknopt toegelicht, zodat duidelijk is wat de aanleiding is en wat er concreet bereikt wordt met het project. Een kredietvoorstel wordt voorgelegd aan de algemene vergadering als een project uitvoeringsgereed is. Dit betekent dat direct na het instemmen met het krediet ook daadwerkelijk aan de slag gegaan kan worden. Het waterschap besteedt investeringen soms ook innovatief aan. De aannemer is in dat geval ook verantwoordelijk voor het ontwerp waardoor in een eerder stadium al uitvoeringskrediet aangevraagd moet worden. In het kredietvoorstel zal aangegeven worden of er sprake is van een innovatieve aanbesteding waardoor het project nog niet uitvoeringsgereed is. In het kredietvoorstel wordt verder ingegaan op onder andere de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen, de concrete resultaten na oplevering van het project en de uitvoeringsperiode. In de begroting 2027 is een bedrag van bruto € 79,459 miljoen opgenomen aan te verstrekken kredieten op basis van een separate voorstel.

Tabel separate kredietaanvragen 2027

Bedragen x € 1.000

Programma		Voorgenomen kredieten			
		geplande technische afronding	Bruto	Subsidie/ bijdrage	Netto
Programma Waterkeringen					
I10042	Aanpassen inspectiekokers (arbo)	31/12/28	1.000	-	1.000
I10037	Damwanden Julianahaven Yerseke	31/12/27	2.800	-	2.800
I10016	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig	31/12/28	1.138	-	1.138
I10018	Gr. Onderhoud Keersluis Zierikzee	31/12/28	6.000	-	6.000
I10012	HWBP Buitenhaven Vliss. Realisatie	31/12/30	13.900	-12.510	1.390
I10029	HWBP Zak van Zuid-Beveland Planuitwerking	31/12/34	14.265	-12.839	1.427
I10334	HWBP Zuid-Bev.Oost, Westersch. Verkenning	31/12/34	6.072	-5.464	608
I10343	HWBP Tholen, Oostersch. Verkenning	31/12/39	9.812	-8.830	982
Totaal Waterkeringen			54.987	-39.643	15.345
Programma Watersystemen					
I10047	Aanschaf noodmateriaal	31/12/28	1.500	-	1.500
I10061	Gemaal Walsoorden	1/06/29	5.789	-	5.789
I10063	CAW update regelingen / besturing	31/12/27	700	-	700
I10082	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami	30/04/28	4.790	-	4.790
I10105	Herstel KRW oevers 2027	31/12/28	1.250	-	1.250
Totaal Watersystemen			14.029	-	14.029
Programma Wegen					
I10116	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent	31/12/27	312	-	312
I10137	Reconstructies wegen 2027	31/12/28	2.345	-	2.345
I10118	Verbreding fietspad Doeleweg	31/07/28	1.440	-	1.440
Totaal Wegen			4.097	-	4.097
Programma Afvalwaterketen					
I10144	persleiding Wemeldinge vervangen	20/12/27	1.076	-	1.076
I10182	Renovatie rg Magrette	31/12/27	710	-	710
I10183	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid	31/12/27	400	-	400
I10184	Renovatie rg Axel, Justaasweg	31/12/27	460	-	460
Totaal Afvalwaterketen			2.646	-	2.646
Programma Bestuur en organisatie					
I10224	Verduurzaming wagenpark	31/12/27	500	-	500
I10264	Presentatiemiddelen AV-zaal	31/12/27	400	-	400
I10302	Uitwijk serverruimte	1/01/27	2.800	-	2.800
Totaal Bestuur en organisatie			3.700	-	3.700
Totaal separate kredietaanvragen 2027			79.459	-39.643	39.817

Voorbereidingskrediet

Alle investeringen die in de programmabegroting /meerjarenraming zijn opgenomen en waarvoor de algemene vergadering het krediet verstrekt op basis van separate voorstellen, worden voorbereid vanuit het algemene voorbereidingskrediet van € 3,5 miljoen. Hiertoe heeft de algemene vergadering het dagelijks bestuur gemachtigd. De voorbereiding bestaat uit alles wat nodig is om het project gereed te maken voor de uitvoering. Dit is onder andere de grondaankoop (kosten gedekt vanuit de grondbank), vergunningverlening, onderzoek en bestekvoorbereiding. Alleen voor projecten die uitzonderlijk hoge kosten hebben in de voorbereidingsfase, wordt via een separaat voorstel aan de algemene vergadering krediet gevraagd voor de voorbereiding. Als de voorbereiding is afgerond, wordt vervolgens het uitvoeringskrediet aangevraagd. De interne ingenieurskosten (eigen personeel) worden niet vanuit het voorbereidingskrediet gefinancierd, maar rechtstreeks op het project geboekt. In de programmabegroting opgenomen geactiveerde personeelslasten voor ingenieursdiensten kunnen worden ingezet voor

investeringsprojecten voor onderhanden projecten en projecten die zijn opgenomen in de programmabegroting / meerjarenraming.

Geprognosticeerde Balans

Balans

Conform de voorschriften van de regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording (BBV) is de geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. De balans is samengesteld op basis van de in hoofdstuk 2.4 Financiële positie opgenomen gegevens, waaronder Staat van herkomst en besteding, reserves, voorzieningen en overige gegevens. De begrotingswijzigingen tot en met de 3e wijziging in 2026 zijn verwerkt.

bedragen x € 1.000,-

Balans									
Omschrijving activa en passiva	Rekening 31-12-2024	Rekening 31-12-2025	Begroting na wijz. 31-12-2026	Prognose 2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030	Begroting 31-12-2031
ACTIVA									
Vaste activa	328.184	349.181	403.216	390.002	451.126	458.570	486.725	479.134	510.231
Vlottende activa									
Vorderingen	215.973	206.495	136.157	145.328	38.589	91.610	73.941	94.803	50.552
Vorraden	8.668	8.841	8.841	8.841	8.841	8.841	8.841	8.841	8.841
Overlopende activa	16.138	6.370	6.797	6.797	10.395	12.481	24.641	31.935	69.747
Liquide middelen	123	1.674	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal vlottende activa	240.902	223.380	153.295	162.466	59.324	114.433	108.924	137.079	130.639
totaal activa	569.086	572.561	556.511	552.468	510.450	573.003	595.649	616.213	640.870
PASSIVA									
Vaste passiva									
Algemene reserve	25.520	29.407	23.068	23.068	15.887	14.087	12.787	12.787	12.787
Tariefegalisatiereserves	4.780	10.255	7.544	7.544	5.496	4.144	3.944	3.944	3.944
Overige bestemmingsreserves	8.588	7.541	10.482	10.482	9.569	7.984	7.504	4.857	5.987
Resultaat									
Totaal eigen vermogen	47.063	50.423	41.094	41.094	30.952	26.215	24.235	21.588	22.718
Voorzieningen	4.855	5.492	5.392	5.392	5.292	5.192	5.092	4.992	4.892
Langlopende schulden	463.000	453.000	438.000	438.000	423.000	496.405	534.085	557.396	579.871
Totaal vaste passiva	467.855	458.492	443.392	443.392	428.292	501.597	539.177	562.388	584.763
Vlottende passiva									
netto vlottende schulden < 1 jaar	24.043	19.932	24.043	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Overlopende passiva	30.125	43.714	47.982	47.982	31.206	25.190	12.237	12.237	13.389
Totaal vlottende passiva	54.168	63.646	72.025	67.982	51.206	45.190	32.237	32.237	33.389
Totaal passiva	569.086	572.561	556.511	552.468	510.450	573.003	595.649	616.213	640.870

Balans

Conform de voorschriften van de regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording (BBV) is de geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. De balans is samengesteld op basis van de in hoofdstuk 2.4 Financiële positie opgenomen gegevens, waaronder Staat van

herkomst en besteding, reserves, voorzieningen en overige gegevens. De begrotingswijzigingen tot en met de 3e wijziging in 2026 zijn verwerkt.

4. Vaststelling programmabegroting en meerjarenraming

Besluiten

DE ALGEMENE VERGADERING VAN WATERSCHAP SCHELDESTROMEN

Gezien het voorstel van het dagelijks bestuur van 27 oktober 2026, 2026010543;

Gelet op de bepalingen van de Waterschapswet;

BESLUIT :

1. de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 vast te stellen;
2. een brutobedrag van € 24.850.000,- (€ 23.350.000,- netto) beschikbaar te stellen voor de in hoofdstuk 3 vermelde machtigingsinvesteringen en het dagelijks bestuur te machtigen deze investeringen voor te bereiden en uit te voeren;
3. het dagelijks bestuur te machtigen om in de programmabegroting opgenomen inzet van personeel, in totaal € 10.498.000,-, in te zetten voor de uitvoering en voorbereiding van investeringsprojecten die opgenomen zijn in deze programmabegroting en meerjarenraming;
4. het vormen van een bestemmingsreserve voor de eenmalige kosten uit de kadernota 2027 voor een bedrag van € 3.630.000,-.
5. voor een gelijkmatige tariefontwikkeling Natuur (watersysteemheffing en wegenheffing gezamenlijk) in de jaren 2027 en 2028 een bedrag van € 77.000,- te onttrekken aan de algemene reserves, zodat in 2029 een kostendekkend tarief Natuur (watersysteemheffing en wegenheffing gezamenlijk) wordt bereikt.
6. de tijdsbestedingsnorm van het dagelijks bestuur te verhogen tot maximaal 400% vanaf het moment van aantreden van het nieuwe dagelijks bestuur in 2027.

Aldus besloten in de algemene vergadering van waterschap Scheldestromen in haar vergadering van 19 november 2026 .

drs J. Daane RA
secretaris-directeur

mr. drs. A.J.G. Poppelaars
dijkgraaf